

בעזרת השם יתברך



מי שלומד בכל יום ארנ שלשת  
הלמודים האלו, בונה לעצמו

# בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי  
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).



למוד יומי

**ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא**  
**בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת**



פרשת דברים תשפ"א



**היכל הקודש קרית ברסלב ליבערטי**  
 Heichal Hakodesh Kiryas Breslev  
 181 Huschke Road  
 Liberty NY 12747

**היכל הקודש בארא פארק**  
 Heichal Hakodesh  
 Boro Park  
 1011 41 Street  
 Brooklyn NY 11219  
 1-718-384-1652

**היכל הקודש וויליאמסבורג**  
 Heichal Hakodesh  
 Williamsburg  
 27 Skillman Street  
 Brooklyn NY 11205  
 1-718-384-1652

**היכל הקודש קרית יואל**  
 Heichal Hakodesh  
 Kiryas Joel  
 8 Premishlan Way.  
 Monroe NY 10950  
 1-845-243-0563

**היכל הקודש קרית יואל**  
 Heichal Hakodesh  
 Kiryas Joel  
 8 Hayes Ct.  
 Monroe NY 10950  
 1-845-467-5299

**היכל הקודש מאנסי**  
 Heichal Hakodesh  
 Monsey  
 32 Dolson Road  
 Monsey NY 10952  
 1-347-733-7551

**היכל הקודש ברסלב בלומוינג גראוו**  
 Heichal Hakodesh  
 Blooming Grove  
 24 Merriewood LN S  
 Monroe NY 10950  
 1-845-238-0804

**נדפס ע"י קרן הדפסה היכל הקודש**  
 181 Huschke Rd. Hurleyville, NY 12747  
**718-387-2691**

[www.BreslevCenter.com](http://www.BreslevCenter.com)

צו הערן די הערליכע שיעורים  
 פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

**חיווק פאר די  
 אידישע שטוב  
 212-444-9169**

**קול  
 ברסלב  
 212-444-9191**

גרפיקה עיצוב ועימוד: א.י.ש. אשדוד 05276-27127

1 ואף על גב דבטליתו בטלה דעתו אצל כל אדם - לא ידמי לארנקי דפרק "הלוך"  
 2 (עירובין עט,א), דאיכא למאן דאמר דאפילו ארנקי מבטל איניש.  
 3 בית שמילתו חבו או צורות וביטלו בטל - כן היא גי' תיבא בכל הספרים כאן ובפרק  
 4 "הלוך" (שם ע"ג,ה) דמייתי לה אמנותין דחריץ שבין שתי חצרות אחד מכל שפירא - אכן -  
 5 מרביץ שניש ואין מרביץ אחד, מלא עפר או  
 6 מלא מים - מרביץ אחד ואין מרביץ שנים.  
 7 ודאי משנה במסכת אהלות פרק משערים ע"ה.  
 8 בתב שש שכן, אלא עפר או צורות ומשערים ע"ה.  
 9 לה הבא ועירובין אתכן, טע לדידה הספרים תבן  
 10 במקום עפר. ולא גרסינן נמי במסכת אהלות  
 11 "ובטלו בטל" אלא: טומאה בוקעת ועלה.  
 12 טומאה בוקעת ויורדת. והיא היא. דהא בהא  
 13 כיון שיש להבאין מן המעטה. וזה חילוק המשנה  
 14 בה שיתבאר ע"ה. וצורות וביטולו וכן כ"י של  
 15 הבואה וגו' של צורות. אהלות כולו של עכן.  
 16 אפילו טומאה בעד הכלים - טומאה בוקעת  
 17 ועלה בוקעת ויורדת. פירושו: כל שהם מובטלים.  
 18 וזהו ע"ה. וצורות ואין עתיד לפרש ועפר שם.  
 19 מחלוקת רבי יוסי ורבנן, אף על גב דבמתניתין  
 20 דאהלות לא איירי רבנן מידו תבן - מבטל שכן  
 21 הוא יצא ע"ה. כיון דבעפר וצורות מרביץ רבנן  
 22 ביטול - כל שכן תבן. וכן פרק "הלוך" (עירובין  
 23 עט,א) קאמר: מאן תנא "אהלות" - רבי יוסי היא.  
 24 ופריך: רבי יוסי, אפילו טומאה בוקעת לית. כן תבן  
 25 כן אצורות פריך מטעמו דרבישית, אף על גב  
 26 דלא קתני תבן במתניתין דאהלות. והא דפשיטא  
 27 לן אהתן וביטולו דהי מטעמא - אפילו לרבנן  
 28 ידוק לה. ומקטני בעיטולו דאהלות: אפילו רבי  
 29 של תבואה דמזוהי ביטולו כל שכן תבן. והא  
 30 דאמר עפר שם מחלוקת רבי יוסי ורבנן - דהי  
 31 קמיש לפרש דבעפר ואין עתיד לפרש נמי פליגי.  
 32 ולרבנן לא טייל אלא אן כן בטלה. ואן עתיד  
 33 לפנותו לא היינו ביטלו, כדמכחב הבא. אלא  
 34 לפנותו ר' יוסי עפר שם. דאפילו בסתם  
 35 קבטיל. ולא חש להאריך לומר תבן ועפר שאן  
 36 עתיד לפנות. ועפר סתם מחלוקת.

1 ואף על גב דבטליתו לכבולו, משום דבטליתו דעתו  
 2 אצל כל אדם. תבן ובטלו - הוי מעיבה, וכל שכן עפר  
 3 ובטלו. תבן ואין עתיד לפנותו ועפר סתם - מהחלוקת  
 4 רבי יוסי ורבנן, דתנן: פית שמוליתו תבן או צורות  
 5 ובטלו - מבטלו. ביטולו - אין, לא ביטולו - לא.  
 6 ותני ע"ה, רבי יוסי אומר: תבן ואין עתיד לפנותו  
 7 - הרי הוא כעפר סתם, ובטל עפר ועתיד לפנותו  
 8 - הרי הוא כסתם תבן, ולא כבטל. היתה גבוהה  
 9 מעשרים אמה, והוצין וירדו בתוך עשרים אמה, אם  
 10 אצלם מרובה מהמקום כשרה ואם לאו פסולה. היתה  
 11 גבוהה עשרה טפחים והוצין וירדו לתוך עשרה, סבר  
 12 אפ"י למימר: אם פתחם מרובה מצלחם - כשרה.  
 13 אמר ליה רבא: הא יורה סרוחה היא, ואין אדם ירד  
 14 בידה סרוחה. היתה גבוהה מעשרים אמה, וכןה פה

15 איצטבא כנגד דופן המציע  
 16 על פני פולה, ויש פה הכשר  
 17 סוכה - פשרה. וכן תצד, אם  
 18 יש משפת איצטבא לכותל  
 19 ארבע אמות - פסולה, פחות  
 20 מארבע אמות - כשרה. מאי  
 21 משמע לן - דאמרינן  
 22 דופן עקומה? תנינא: בית  
 23 שגפחת וסופד על גבי אים  
 24 יש מן הכותל לסופוד ארבע  
 25 אמות - פסולה. הא

26 פחות מכאן - כשרה! מהו דתימא: ה"מ הא  
 27 דתנא לודפן, אבל הכא דלא תנא לודפן - אימא  
 28 ליה, קא משמע לן. היתה גבוהה מעשרים אמה,  
 29 וכןה איצטבא באמצעיתה, אם יש משפת איצטבא  
 30 לודפן ארבע אמות לכל רוח ורוח - פסולה, פחות  
 31 מארבע אמות - כשרה. מאי קא משמע לן -  
 32 דאמרינן "דופן עקומה", היינו תהי מהו דתימא:  
 33 דופן עקומה מרוח אחת אמרינן, אבל כל רוח  
 34 ורוח - לא קא משמע לן. היתה פחותה מעשרה  
 35 מפתחים, וחקק בה פרי הלשמה לעשרה,  
 36 ואן משפת חקק ולכותל שלשה מפתחים - פסולה,  
 פחות

1 ואף על גב דבטליתו - כלל שבעה, בטלה דעתו אצל כל אדם ואין ביטולו בטל. והיו  
 2 וביטולו - בפיו, לשבעה. תבן ואין עתיד לפנותו - ולא יצטרך לפנותו כל ימי החג, ומיחד  
 3 לא בטלו משכ בפיו. אף ע"פ - נתן בו סתם, וכן ידוע אם עתיד לפנותו אם לאו. מחלוקת  
 4 ר' יוסי ב' - תבן עפר ואין עתיד לפנותו יש ב' מחלוקת דבטל ל' יוסי מסתמא ואפילו  
 5 לא בטלו בפיו, ולרבנן לא בטלו, והא דנקט ע"ה  
 6 סתם - משום דתו דר' יוסי, דאפילו סתם, דלא  
 7 ידוע אי עתיד לפנותו לא לא אמר דבטל. אבל  
 8 תבן - לא כהבנה ולחוקסו לא הלכך. והלכך  
 9 סתמיה לא בטל אפילו לרבי יוסי. הכי ברש"י.  
 10 בית שמילתו. תבן או צורות וביטולו - ולענין  
 11 אהלות תבן, טומאה שיש לה אהל חלל טמא  
 12 אינה בוקעת למעלה מן הגג. אבל טומאה  
 13 רצוצה, שאין לה אהל טמא והינה לגג שבגגה  
 14 - עד לרקיע עומא - בוקעת ועלה. כן הלכה  
 15 למשה מסיני. והלכך, בית שיש בו מות או בית  
 16 מן הגת, מילתו תבן או צורות וביטולו -  
 17 היינו רצוצה, ובוקעת. אבל לא בטלו - וכל  
 18 כמאן דפריה, ויש לה חלל. תבן ואין עתיד  
 19 לפנותו הרי הוא כסתם עפר ובטל - ופליגי לן  
 20 אתכן בן אצורות. דצורות היינו עפר, וקאמר  
 21 תנא קאמר דצורות, ואמר ליה ר' יוסי: תבן  
 22 אם ידוע שאני עתיד לפנותו - הרי הוא בטל  
 23 מאלו, וצורות, אפילו טומא אלא ידוע אי  
 24 עתיד לפנותו לא - סתמא בטל, אלא אם  
 25 כן ידוע דעתיד לפנותו, דההיא הוי כסתם תבן  
 26 ולא טייל אצל רובן וביטולו, עפר וביטולו -  
 27 כולה מוד בטלה. תבן סתם ועפר וביטול  
 28 לפנותו - רבולי עלמא לא בטל. תבן ואין  
 29 עתיד לפנותו, ועפר כירוצא, בו, או אפילו עפר  
 30 סתם - מחלוקת. ולרבי יוסי בטל, והוצין -  
 31 של כן ראשיתן הולחין. אם צלחם - של  
 32 אותם הוצין, מרובה מהמקום אי הוי שקלת ליה  
 33 לכסך העליון. כשרה - דמנינן עשרים כשרה  
 34 ולמטה. כשרה אפ"י - רבי יוסי בדגוהה  
 35 לא מנעט להבשר היכא שחמין מרובה  
 36 מצלחן, במבוכה נמי לא מנעטו לפרש, לפסול, ואם  
 37 שחין מרובה מצלחן כשרה. דופן האמצעי -  
 38 דסתם סוכה בת שלשה דפנות כי מתניחין,  
 39 הרביעית היא כולה פתח. על פני כולה -  
 40 שנוענין עני ראשי האיציטבא לשלש דפנות  
 41 הגרדוף. ואיציטבא הוא בנין אבנים וטיט. אם יש  
 42 בה האיציטבא היכא הבשר סוכה קטנה, שבעה  
 43 טפחים ומשהו, דהיינו ראשו ורובו ושלשה  
 44 כשרה - כל הסוכה, שיש לה שלש דפנות.  
 45 והאי הבשר סוכה אפילו מן האיציטבא והנמא  
 46 דמנין חללה מראש האיציטבא ומעלה, ונמא  
 47 דופן אמצעי כולו כשרה, ודפנת העליונה ברוב  
 48 האיציטבא והבשר בה - הדי כאן סוכה קטנה  
 49 כשרה. ואמרינן לקמן (ט"א), פל דרוצא מן  
 50 הסוכה - נידון כסוכה. ומפרשין ליה: אם יש  
 51 הבשר סוכה בידו, ועדי יש סוכה משם והלאה  
 52 פסל, כהיינו כהי עשירי בפסולו גורן ויבק. שדח  
 53 דכין ליתשת. ורוצא מרובש סוכה, שאין לו הבשר דפנות - נידון כסוכה. והלכך, כל

1 ואף על גב דבטליתו לכבולו, משום דבטליתו דעתו  
 2 אצל כל אדם. תבן ובטלו - הוי מעיבה, וכל שכן עפר  
 3 ובטלו. תבן ואין עתיד לפנותו ועפר סתם - מהחלוקת  
 4 רבי יוסי ורבנן, דתנן: פית שמוליתו תבן או צורות  
 5 ובטלו - מבטלו. ביטולו - אין, לא ביטולו - לא.  
 6 ותני ע"ה, רבי יוסי אומר: תבן ואין עתיד לפנותו  
 7 - הרי הוא כעפר סתם, ובטל עפר ועתיד לפנותו  
 8 - הרי הוא כסתם תבן, ולא כבטל. היתה גבוהה  
 9 מעשרים אמה, והוצין וירדו בתוך עשרים אמה, אם  
 10 אצלם מרובה מהמקום כשרה ואם לאו פסולה. היתה  
 11 גבוהה עשרה טפחים והוצין וירדו לתוך עשרה, סבר  
 12 אפ"י למימר: אם פתחם מרובה מצלחם - כשרה.  
 13 אמר ליה רבא: הא יורה סרוחה היא, ואין אדם ירד  
 14 בידה סרוחה. היתה גבוהה מעשרים אמה, וכןה פה

15 איצטבא כנגד דופן המציע  
 16 על פני פולה, ויש פה הכשר  
 17 סוכה - פשרה. וכן תצד, אם  
 18 יש משפת איצטבא לכותל  
 19 ארבע אמות - פסולה, פחות  
 20 מארבע אמות - כשרה. מאי  
 21 משמע לן - דאמרינן  
 22 דופן עקומה? תנינא: בית  
 23 שגפחת וסופד על גבי אים  
 24 יש מן הכותל לסופוד ארבע  
 25 אמות - פסולה. הא

26 פחות מכאן - כשרה! מהו דתימא: ה"מ הא  
 27 דתנא לודפן, אבל הכא דלא תנא לודפן - אימא  
 28 ליה, קא משמע לן. היתה גבוהה מעשרים אמה,  
 29 וכןה איצטבא באמצעיתה, אם יש משפת איצטבא  
 30 לודפן ארבע אמות לכל רוח ורוח - פסולה, פחות  
 31 מארבע אמות - כשרה. מאי קא משמע לן -  
 32 דאמרינן "דופן עקומה", היינו תהי מהו דתימא:  
 33 דופן עקומה מרוח אחת אמרינן, אבל כל רוח  
 34 ורוח - לא קא משמע לן. היתה פחותה מעשרה  
 35 מפתחים, וחקק בה פרי הלשמה לעשרה,  
 36 ואן משפת חקק ולכותל שלשה מפתחים - פסולה,  
 פחות

1 לט להכשרו, וזה, שיש רוב הוצין ורואין ון לחתקים ככל, כן אם היה שם שר דהסומנת.  
 2 הסוכה כמות שהיא גדולה כשרה. מן חצר - כן אן בנה האיציטבא על פני אחו מדופני  
 3 הגרדים. אם יש שפת איצטבא ולכותל - השני, שחוריקו ממנו ארבע אמות. פסולה - דלא להכשר  
 4 האיציטבא מגיע על. שחית איצטבא אמות כשרה - שאן הוא הדי הכשר על ידה. דקיימא לן (סוכה ר"ב)  
 5 משהו, והוא כן העליון המתחבר לדופן הרוחן כאלו הוא מן הדופן עצמו. ועסק ע"ה נבחר שפת  
 6 המשך כלפי חוץ, והוא הראש אוש אלו כלה על כן וזה גובה הללה. הרי נתעשה הללה מתחתיו. בית  
 7 וסיבך - וכן כשרה על פי הפתח. ונמצא כן הבשר מופלג מן הדפנות לכל צד. פחות מארבע אמות  
 8 כשרה. ונמצא כן הבשר מופלג מן הדפנות לכל צד. פחות מארבע אמות כשרה - שדופני גביה עתיד  
 9 לרואן אהת כאלו היא מן הפתח. ונמצא כן הבשר מופלג מן הדפנות לכל צד. פחות מארבע אמות  
 10 כשרה. ונמצא כן הבשר מופלג מן הדפנות לכל צד. פחות מארבע אמות כשרה - שדופני גביה עתיד  
 11 בנה כמבשרו, ואין צריך לעקמו אלא כדי לקרבו לכך. אבל הבא לאו חזי לרופין - ועקמתו משום  
 12 באמצע. כדי להשלימה לעשרה - בנגד הגומא. ובאונה נמא הכשר סוכה באורך ורוחב.

1 פחות משלשה טפחים גשרה - במאן קשיא ליה מה שפרש מקונטרס בירש פרק שני  
 2 הדיטין (ט"ב) גבי גירוד תמשה ומחצה תמשה אין מצטרפין, דאם היה חידה עמוק  
 3 תמשה - ומקפיה תמשה אמה אין מצטרפין לדיות בתוכו רשות היחיד. הא אשכחן דבא  
 4 לענין סוכה ומצטרפין וכן בקשר קטא רדב"ז (ג.ב) דא בית דאי חתוב עשרה, דאם חקק בו  
 5 ארבעה על ארבעה חשיב כמלוא שוה הדות.

6 מיה. הדיא איכא לדחות: שחקק ארבעה בעומק  
 7 עשרה. ועד מקשה רבינו ע"ה מהא דאמר פרק  
 8 בתרא ג' עירובין (נ"ג.) ובשבת פ"ק דחוריק  
 9 (נ"א.) דבר הולחיתא מצטרפין לעשרה. ועד.  
 10 אמרין בסוף פרק כ"ג גנות' (עירובין צ"ג.) גבי  
 11 שתי גמלות זו למעלה מזו ויש גירוד תמשה  
 12 ומחצה תמשה - ורודה רב הסדא בתרונתה  
 13 הואיל ורואה פני עשרה המטרבט שנים יבם  
 14 מטרבט אחד. אלא ש' שלמד גירוד תמשה  
 15 ומחצה תמשה לענין שתי גמלות זו למעלה מזו  
 16 איירי. ולענין עליונה. בתרומה סוגיא ד"כ"ג גנות'.  
 17 ולענין עירובא. אי ימי לענין חל ברשות דרכים  
 18 גבה תמשה חוקק על בני מחיצה תמשה. ולא  
 19 חשיב רשות היחיד לענין שבת. ואם האמר  
 20 ורשעה רשות היחיד, תמעה דאי בעי מנה עליה  
 21 מדי ומתמשה. כדאמרינן בירש' דחוריק' (עירובין  
 22 ע"ה. ושם) גבי עמוד ברשות דרכים גבה עשרה  
 23 ורובא ארבעה וענין בו יחד כל שדוא - מיטעה  
 24 ואם שדוא כולו ניתוח - חשיב כולו רשות  
 25 היחיד, והואיל ובי גבי מנה ליה מדי ומתמשה.  
 26 דרייק ל"ה מהא דאמר רבי יוחנן בר הללילאי  
 27 מצטרפין לעשרה. כלמיה: וכי היכי מצטרפין  
 28 לעשרה לענין עומק. הוא הדין במצטרפין  
 29 לארבעה לענין רובא. ודמנחתין רשבת פרק  
 30 דחוריק' (נ"א.) ובפרק דמציא תפלין' (עירובין  
 31 נ"ג.) דקנין חולית' ובפרק שוין גבוהין עשרה  
 32 ודרכין ארבעה דיק ל"ה ר' יוחנן. וכי היכי דקנין  
 33 עשרה קנין גמי ארבעה. ואמאי חשיב רשות  
 34 היחיד? ואל תמשה חושב חל' האמר ר' יהושע  
 35 מפסיק. אלא מאי אתא לך למישר - דמנה ליה  
 36 מדי ומתמשה. הכי נמי. ועי' לומר: דבאב מירי  
 37 בתל שדוא רוב דרכה. בעשר אמה. ורשבת  
 38 כעין חצר, ולא שייך להחשיבו רשות היחיד  
 39 ממש דאי מנה עליה מדי אלא ברבי' גבי קנין  
 40 עמוד רובא ארבעה. ואם האמר: בעשר קטא  
 41 רשבת (ג.ב) ובי בית שאן חתוב עשרה חקק בו  
 42 להשלילו לעשרה אמאי לא חללק בו האי גזנתא  
 43 אם יש לעשרה חקק לכותל שחציה טפחים? ועי'  
 44 לומר. ולא מדי רשות שבת שדוא למנעו רגל  
 45 רבים. לטובה דבענין מחיצות מומכות לטכך.  
 46 סבר' אביי למימר גוד אסיק מוחצתא - לבסוף  
 47 מסיק: בענין מחיצות הניכרות. ולא מדי  
 48 לטכך על גבי אבסדאה שאן לה פעמין דרשילה  
 49 פירקין (סוכה ת"ב) דפי הקרה חשיב שפך  
 50 מחיצות הניכרות.  
 51 אבל' לא שפת הגג כשרה לדברי הכל - דחשיב  
 52 מחיצות ניכרות טפי מעמוד, משום  
 53 דהוא חתוב בבית.

54 **דיומדי'** סוכה טפח - ודא דבענין אמה גבי פסי ביראות פרק "עושין פסין" (עירובין ת"ב.)  
 55 - גבי מחיצות שבת החמירו.  
 56 **עשרה** טפחים מנולן - ודא דבענין נמי גבי שבת מחיצה עשרה - מהבא ולפינן.  
 י"ד

רמנא למשה מסיני. ורבלישתא סני ליה נטפח. רב רבי תימא רבי יוחנן ורב הניבא מננו - לרך מילתא דלמקנן. כמילי סדר טעין - כל היכא דאמרין האי גזנתא כי הדידי בשמעתא. איבא אמוראי דמחילי רבי יוחנן ומעילי רבי יוחנן. אריון תשעה - גבוהה. דכתיב דאמה חוקי קומתיה ואמה בת ששה טפחים.

פחות משלשה טפחים - בשרה. מאי שְנא הָתָם  
 דְאִמְרַת פְּחוֹת מְאֻרְבַּע אַמּוֹת, וְכַאֲמַר שְנא הָתָם דְאִמְרַת  
 פְּחוֹת מְשֻׁלְשָׁה טַפְחִים? הָתָם דְאִתְיָה לְדוֹפֵן -  
 פְּחוֹת מְאֻרְבַּע אַמּוֹת סָנְיָא, הָתָם לְשׁוּי לְדוֹפֵן -  
 פְּחוֹת מְשֻׁלְשָׁה טַפְחִים אִין, אִי לֹא - לֹא. הִתְהַךְ  
 גְּבוּהָהּ מְעַשְׂרִים אַמָּה וְגַבְהָ פֶה עֵמוֹד שְׁהוּא גְבוּהָ  
 עֶשְׂרֵה טַפְחִים, וְיֵשׁ בּוֹ הַכֶּשֶׁר סוּכָה, סָבַר אַבְי  
 לְמִימְרֵי: גוֹד אִסִּיק מְחֻיָּתָא. אִמְרַר לִיה רְבִאי: עֵינֵין  
 מְחֻיָּוֹת הַנְּיָרוֹת, וְלִפְא. תַנּוּ רַבְנֵין: עֵינֵין אֲרַבְרָה  
 קוֹנְיָדִין וְסִיפֵיהּ עַל גֵּגוֹ, רַבִּי יַעֲקֹב מְקִיֶּשֶׁר וְהַקְמִים  
 פּוֹסְלִין. אִמְרַר לִיה הוּנָא: מְחַלְקֵת עַל שְׁפַת הַגֵּג,  
 דְרַבִּי יַעֲקֹב סָבַר: אֲמַרִינּוּ "גוֹד אִסִּיק מְחֻיָּתָא", אֲבָל  
 רַבְנֵין סָבְרִין: לֹא אֲמַרִינּוּ "גוֹד אִסִּיק מְחֻיָּתָא", אֲבָל  
 בְּאִמְצַע הַגֵּג - דְבַרִּי הַכֵּל פְּסוּלָה. וְרַב נַחֲמָן אָמַר:  
 בְּאִמְצַע הַגֵּג מְחַלְקֵת. אִיבְעִינָא לְהוּ: בְּאִמְצַע הַגֵּג  
 מְחַלְקֵת, אֲבָל עַל שְׁפַת הַגֵּג - דְבַרִּי הַכֵּל מְשֻׁרָה.  
 אוּ דְלִמָּא: בִּין בּוֹ וּבֵין בּוֹ מְחַלְקֵת? - תִּיקוּ. מִיתְבִּיב:  
 עֵינֵין אֲרַבְרָה קוֹנְיָדִין פְּאָרִין וְסִיפֵיהּ עַל גֵּגוֹ, רַבִּי  
 יַעֲקֹב מְקִיֶּשֶׁר וְהַקְמִים פּוֹסְלִין. וְהָא אֲרַין, דְבְּאִמְצַע  
 הַגֵּג דְמִי, וְקָא מְקִיֶּשֶׁר רַבִּי יַעֲקֹב! תְּוִיבָתָא דְרַב  
 עוֹלָא תְּוִיבָתָא. אַעוּד: בְּאִמְצַע הוּא דְפִלְגִין, אֲבָל  
 עַל שְׁפַת הַגֵּג - דְבַרִּי הַכֵּל מְשֻׁרָה, לְמִימָא תְּוִיבִי  
 וְתִיבָתִיהּ דְרַב הוּנָא בְּתַרְתֵּיהּ? אִמְרַר לִךְ רַב הוּנָא:  
 פִּלְגִין בְּאִמְצַע הַגֵּג, וְהוּא הִדִּין עַל שְׁפַת הַגֵּג. וְהָא  
 דְקַמְפִּילִין בְּאִמְצַע הַגֵּג - לְהוֹדְעֵיהּ בְּהוּ דְרַבִּי יַעֲקֹב,  
 דְאִפְּלוּ בְּאִמְצַע הַגֵּג נְמִי מְקִיֶּשֶׁר. תַנּוּ רַבְנֵין: עֵינֵין  
 אֲרַבְרָה קוֹנְיָדִין פְּאָרִין וְסִיפֵיהּ עַל גֵּגוֹ, רַבִּי יַעֲקֹב  
 אָמַר: וְהָא, כֵּל שְׂאֵלוֹ יַחֲקֵקוּ וְיַחֲלֵקוּ וְיֵשׁ בְּתֵין  
 טַפְחֵין לְכָאן וְטַפְחֵין לְכָאן - נִידוּנֵין מְשׁוּם דְיִיבֵיק, רַבִּי  
 וְאִם לֹא - אִין נִידוּנֵין מְשׁוּם דְיִיבֵיק. שְׂתֵיהּ רַבִּי  
 יַעֲקֹב אָמַר: דְיִיבֵיקוּ סוּכָה טַפְחֵין. וְהַקְמִים אָמַרִים:  
 עוֹד שְׁהוּ שְׁתֵּימֵן בְּתַלְתָּין, וְשְׁלִישִׁית אִפְּלוּ טַפְחֵין.  
 וְיִצְיָאֵיהּ גְּבוּהָהּ עֶשְׂרֵה טַפְחִים". מְלִין? אַתְמָה, רַב  
 רַבִּי הִנְיָא רַבִּי יוֹחָן וְרַב הִיבָא מְתַנּוּ בְּקוּבָה סָבַר  
 מוֹעֵד, כֵּל כִּי הָא וְזָנָא חֲלָפִי רַבִּי יוֹחָן וְעִמְלִין רַבִּי  
 יוֹחָן. אֲרִין תְּשַׁעֵה לְכַפּוֹרֵת טַפְחֵין - הִרִי כָאן עֶשְׂרֵה,  
 בְּתַבִּיב: "וְעִמְלֵיהּ לִךְ שֵׁם וְרַבִּיתִי אִתְּךָ מַעַל בְּהַפְּתוֹת"

והיא

שהיה ר' יעקב אומר דיומדי סוכה דיו כפחה - ולא כשל פסי ביראות שהצריכום אמה לכאן ואמה לכאן. ועל ברחוק הוא רבוי יעקב דאמר יחוקקו ויחלקו בעגולין בעגולין דאי מרובועין לא אמה אלא יחלקו. דכתיב ויבן חתובא ככותל סבך הסוכה וברובה. אחד לארבה ואחד לרובה. ושלשית אפילו טפח - דכתיב אגמיה

פחות משלשה - כלבור, הלכה למשה מסיני, וחשבני ליה כאילו החקק לבדו ומגיע עד  
 הבותל: לבדו = סניק, \*אפטרשי"ך בלעז. דבר שמאריכין אותו על ידי סניפין, כדי לטקוף  
 חקק על חקק. הנה ראיתיה ליופין פחות מארבע אמות - הנה ראיתיה שם דופן עליו.  
 רכל דופן שאינו פחות מעשרה שמו דופן, ואפילו גבוה עד לדיקע, והלכך עד ארבע אמות  
 חסר שדור אגמיה רחמנא גמיה למשה דופן קטנת  
 הכא - פחות מעשרה אין שם דופן עליו, אלא  
 השתא אור דבענין לשויה דופן. הלכך, במה  
 שאני דופן - לא אגמיה רחמנא. דאם דופן  
 קטמה אגמיה, והיא לא דופן הוא. והלכך,  
 פחות משלשה טפחים בכל דוכתא לבדו הוא -  
 שפיר דמי, ואי לא - לא. ומנה בת קמור גבוה  
 עשרה - דרוק מן דפנות דרבה, וכו' הכשר  
 סוכה, שיש בראשו שבעה ומשתו על שבעה  
 ומשתו. שני אסיק חמיצתא - של עמוד,  
 שמכוחין סביב, הבהים עשרה סביבות ראשו -  
 והיה ש' בין גבוה עשרה, ושחובה סוכה על  
 ראשו. ורופני העמוד מוחתה על ידי גוד  
 אסיק, וטכך של מעלה כשר לה. דאני למעלה  
 משלשים מראש העמוד. מחלוקת על שפת הגג  
 - דמחיצת הבית תחתיה כנגד בין הקונטרסין,  
 ואיבא למישר גוד אסיק. והבא לא אבעיה  
 דבענין מחיצות ניכרות. אבל באמצע הגג -  
 שאן תחתיה מחיצות סביב - דברי הכל  
 פסולה, ולא ויהא בארבעה הקונטרסין לדיות לה  
 שם ארבע מחיצות. הכי גרסין, ורב נחמן אמר  
 באמצע הגג מחלוקת - ועל ידי הקונטרסין ר' יעקב  
 מנשרי, ורבנן גזין רוב טפח לכל  
 עיריך, דאיכא שם מחיצות טפח מצפון לדרום.  
 ושם מחיצות טפח ממזרח למערב בכל אחת  
 ואחת. ברלמקן, ורבנן סרי' לא מתכשרה אל דרב  
 פסולה, ורבי יוחנן חולקין בשעירי משך סוכה  
 ובשלישת אפילו טפח. אבל בשפת הגג דברי  
 הכל כשרה - דאמרין גוד אסיק. רבי אבנע  
 גמי רפי - דאין מחיצות תחתיה. דמיני את  
 אסיק. תיובתא דרב הונא - דאמר: אבל  
 אבנע דברי רב כל פסולה. באמצע הגג הוא  
 פלגיני - התלמוד דר דריק ממתניא.  
 לאותב תיובתא אחתית. בירתי - דחא לנאי  
 דאמר באמצע הגג דברי הכל פסולה. ומתניא  
 קנין דבה פלגיני. דחא לנאי דאמר מחלוקת על  
 שפת הגג. ואנן מיצנו למידק ממתניא דבשפת  
 הגג דברי הכל כשרה. כל שאילו יחוקקו ויחלקו  
 - כקונטרסין עגולין קא אמר, ואין כל שיש  
 גבושין כל כך שאילו יחוקק ויגסל עבי עיגולין,  
 וירבעום ויחלקו ויש בין טפח לכאן. וטפח לכאן  
 ולאחר שירבעום יחלקום מכפנים ויעשו אותם  
 אחת ורובו תשלט. שיש להם שתי דפנות שהם  
 אחת וזקפן אחד מרפודה עמוד ממזרח  
 למערב והשני מעצמן לדרום. נידון משום דיושר  
 אחת ורובו תשלט. שיש להם שתי דפנות שהם  
 אחת וזקפן אחד מרפודה עמוד ממזרח  
 למערב והשני מעצמן לדרום. נידון משום דיושר  
 דיומדין, ועל שם שיש לכל אחד שתי מחיצות  
 קי דפנות דיומדין, ויש עמודין - עשי עמודין.

והיא

**סוכה. פרק ראשון – סוכה דף ה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן שראל – שטיינליץ"**  
 רש"י תוספות

1 ותניא מקילים אם יורה שבניה לטפח – וקרא כתוב דעל כפרת יד – שמע מינה  
 2 למעלה מעשה ומיפקא שרוא. למעלה מעשה פתחים – חירוצא הוא. שפירש שר  
 3 מויז שבניה – ויהי פתחא לראון ככסוי תיבה. מפתח – מרת קומתה לא נתנה – מרת עובדיה היא  
 4 קומתה, שריבה איתון ככסוי תיבה. מפתח – שפה כעין לכווןין סביב השלחן.  
 5 תפשה תיבה בוי – כל דבר שישמענה מרובה

6 ומועט, אם הפשתא לא הוועט – יפה תפשת.  
 7 דרביז מנהי לא משמענא ואם מוצא שרדי חך  
 8 לתפסה המרובה – דרי חוסיף לך, ולא נטלו  
 9 ממה שבידך כלום. ואם תפשת המרובה – לא  
 10 תפשת, שאתה נראה כשקן דברייך, ושנא  
 11 המועט של לך שלחן ואתה הדבית תפוס –  
 12 חסרו לך ממה שבידך, והיינו לא תפשת. אבל  
 13 כשתפשת ממועט, ואם יסיפו – טוב, ולא אם  
 14 – מה שתפשת תפשת. ומשל הוא. וילף מציין  
 15 – שהוא מועט ממועט. קיש וילף דאמי  
 16 מלפניה גרסין. אי ראייתו בימי –  
 17 שהבטיחו לארע' המלך, כדארמין במעילה  
 18 (ז.א.) בבן הלמון. תבשיש – מלבוש לאדם.  
 19 מיו – של ארץ או של מבוא או של מסגרת ו.  
 20 אינו כלי, אלא חיקין כלי, לקטשן. מסגרת בני  
 21 הכשר – קושט שלחן הוא. למפת היתם –  
 22 מרגל לרגל היתה נתונה בראשם. ודף השלחן  
 23 מנח עליו. הניחא בוי – פולגתא במנחת  
 24 (צ.א.) פני איבא לשיבי – ארילוף מנהי. נקל  
 25 מור. ואין פנים – של אדם, פחוץן מטפן.  
 17 שְׁעֵשָׂה מִשָּׁה נִתְּנָה בְּהֵן תּוֹרָה מִדַּת אֲרָבָן וּמִדַּת רִדְקָן  
 18 וּמִדַּת קוֹמָתָן. כְּפֹרֶת מִדַּת אֲרָבָה וּמִדַּת רִדְקָה בְּתֵנָה. מִדַּת קוֹמָתָה לֹא נִתְּנָה. צֵא וְלִמְד מִפְּתוֹת  
 19 שְׂבָבָלַיִם, שְׁנָאֲמִיר: "וַעֲשֵׂה לְךָ מִסְּפֶרֶת טוֹפֵף סָבִיב", מִה לְהֵלֵךְ טַפַּח - אִם פָּאן טַפַּח. וַיִּגְלַף  
 20 מְבֻלִים גּוֹפִיּוֹהִי! הַפְּשֶׁת מְרֻבָּה - לֹא הַפְּשֶׁת, הַפְּשֶׁת מִנְּעֵט - הַפְּשֶׁת. וַיִּגְלַף מִצִּיץ, הַתְּנֵיָא: צִיץ  
 21 דְּהִמָּה כְּמִן טַם לְשׁ וְהָב, רִדְקָה שְׁחִי אֲצִבְעוֹת, וּמִקָּפָה מֵאֵן לֵאמֹן, וְכַתּוּב עֲלָיו שְׁחִי שְׁפוּן: "וַיִּרֶד  
 22 ה' אֶת מְלִמְלָה, וַיִּקְדֵּשׁ לְבֵן" - מְלִמְלָה, וְאִמֵּר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי: אֲנִי רֵאִיתִי בְּרוּמִי, וְכַתּוּב  
 23 עָלָיו "קִדְשׁ לַה'" בְּשִׁשָּׁה אַחַת. דִּינֵן כְּלֵי מַבְלֵי, וְאֵין דִּינֵן כְּלֵי מַתְּכֵשִׁיב. וַיִּגְלַף מִזֵּר, דְּאִימֵר מִר:  
 24 זֶר מִשְׁוֹ! דִּינֵן כְּלֵי מַבְלֵי, וְאֵין דִּינֵן כְּלֵי מַתְּכֵשִׁיב. לֵי. אִי הָב, מִסְּפֶרֶת נְמוּ הַכֶּשֶׁר כְּלֵי הוּא!  
 25 מִסְּפֶרֶתוֹ לְמִפְּנֵי הַיְתָה. הַנִּיחָא לְמֵאֵן דְּאִמֵּר מִסְּפֶרֶתוֹ לְמִפְּנֵי הַיְתָה, אֵלֹא לְמֵאֵן דְּאִמֵּר מִסְּפֶרֶתוֹ  
 26 לְמִפְּנֵי הַיְתָה, מֵאִ אִיפֵא לְמִימֵי? הַאִי תְּכַשֵּׁר כְּלֵי הוּא! אֵלֹא: דִּינֵן דְּבַר שְׁנֵתָנָה בּוּ תּוֹרָה  
 27 מִדָּה, מִדְּבַר שְׁנֵתָנָה בּוּ תּוֹרָה מִדָּה, וְאֵל יוֹכִיחוּ צִיץ וְזֶר שְׁאֵל נִתְּנָה בְּהֵן תּוֹרָה מִדָּה כְּלֵי. רַב  
 28 הוּיָא אִמֵּר מִתְּכָא: "עַל פְּנֵי הַכְּפֹרֶת קִדְמָה" - וְאֵין פְּנִים פְּחוֹת מִסְּפָה. וְאִימֵר כַּפְּפִי  
 29 רַב

1 וי"ד היא למעלה – אף על פי שירד היא שגור – אף זה הנהגה באבותיה, אם  
 2 מוכר שתי אבותיו כיון דאני מוכרים לשם שם שלם. ועוד: הנהגה שם באבותיהו  
 3 פירש בקונטרס שרדש אבותיה לשם שם באבותיהו. ואף על פי כן נהדריך בכל השמות.  
 4 קרש למיר מלמטה – ימ: למטה אבמה, ודף השלחן מונחת ולי. אלא  
 5 ברך קריאתו. אלא שי לפרש: שיהי כנגד ה'  
 6 קרש למיר' בתחלת שיהי התחונה, ושם סמוך  
 7 שיהי עליונה.

8 **מסגרתו** למטה היתה – משמע מכאן  
 9 דלדידיה לא היתה מסגרת הכשר  
 10 כלי, שלא היתה מסגרת בשלחן אלא ברגל היתה  
 11 מונחת בראשה, ודף השלחן מונחת ולי. אלא  
 12 כמו שפירש רבינו חם ולמאן דאמר למטה  
 13 היתה מחברת נמי בשלחן, משום דקשיא ליה אח  
 14 דאמר ר' יוחנן פרק שווי הלוח' (מנחת צ.א.)  
 15 דלמאן דאמר למטה היתה – בטלאל התחפפת  
 16 טגתאה. ובפרק יאלו מנוי' (בבבא בתרא ז.א.) לא  
 17 משכחת טגתאה דאורייתא לאין לו תוך כבלי  
 18 שפך אלא בתוך דרוו למדרסות. ובפרק 'המור'  
 19 את הבית' (בבא בתרא ס.א.) בני דף של  
 20 לתומין מסקינן: שאני פשיטי כלי עזי רובנן.  
 21 ולא היסתרב לתימיר דאתא כמאן דאמי מסגרתו  
 22 למעלה היתה, ולדחויי נמי אמר במנחתו (צ.א.)  
 23 בטלאל התחפפת תיבעי. ומתוך כך היה דחק  
 24 רבינו חם, ולמאן דאמר מלמטה למטה, היתה  
 25 היה לה בית קיבול מלמטה היינו מתחפפת  
 26 – שאם היתה מתחפפת היה לה בית קיבול  
 27 מלמעלה. ולכך טגתאה טפי משאר פשיטי כלי עץ.  
 28 חז לא נתנו כדמוכח הבא. ומיך לומר: אח  
 29 דארמין בני דף של לתומין רובנן – היינו כמאן  
 30 דאמר מסגרתו למעלה היתה, ומדרבנן – משום  
 31 דמאורייתא תיבעי. ור' אליעזר דתנאי – משום  
 32 דשנא מדאורייתא שדורה. אי נמי הווא שנויא  
 33 דמס' 'המורא את הבית' – ולא כרבי יוחנן  
 34 ונטסקא ר' קא. וכן פירש שם רבינו שמעון  
 35 בן אברהם. והוויא מטקא לא קיימא. ועד  
 36 של לומר: דחא תימבעי לן בבטלאל התחפפת  
 37 – היינו משום דמשפשת את אדום. ומשמע  
 38 שמשוי אדם. כדנינא בורות כתיבס פירש' יזידי  
 39 ביום השמיני: כלי עץ, יכול אין הסולם והקובץ  
 40 ורתוחא המגורה – תלמודו מניח 'מכל כלי עץ'  
 41 ולא כל כלי עץ. יכול שאני מניח את השלחן  
 42 ואת טגתאל את הדולבין – תלמוד לומר 'כל כלי' – ריבא. מה ראת לרבות את אילו ארז שריבא הכתוב מיעוט. תלמוד לומר 'שק', מה שק מיוחד – שמשמש אדם  
 43 ואת משמש אדם. אם אני מרבה את השלחן ואת הדולבין שמשמש אדם ואת משמש אדם, ומציא אני את הסולם שמשמש אדם, ואינו משמש את משמשי אדם. וקולב  
 44 והנתוחא המגורה שמשמש את משמשי אדם ואינו משמש אדם. ועל כרוון כשאין ארון למדרס מיירי, מודלא נקט מסא כהא וספסל. ועוד: דדיו מצי לרביטונו מנשכב. ובשקאל לום בת  
 45 קיבול בני מיירי, מודלא קאמר. מה שק מטליל מלא וריק. ומיבעי לן בנגוחא (שם) אי דרשה גמורה או אסמכתא בעלמא. משום דעל כרוון אפילו למאן דאמר מסגרתו למטה. אף על  
 46 פי שכל הדיורות סריבות. היא הוורת כתיבס לרביי משמשי אדם ומשמש משמשי אדם. והשלחן השדור' אנטרין' למוד' שנגבידין' אוחו' לוי' גריליס, מלך מנוקם. לענין כבלא – ואלו  
 47 דרשה גמורה, ובטלאל המתחפפת נפקא לן מפתח השדור. והשתיא. דף של לתומין דפשיטא לן שדיא מדרבנן אינה משפשת אדם משמשי אדם. ודף דמשמעט בכל דוכנתא דפשיטא כלי עץ  
 48 אפילו טגתאה רובנן כל ביה, כדמשמע בירש ח'א (ז.א.) (שם). דקאמר: טגא מנוקדשין שברק קרומיה של קנה ושחט בה. ועל כרוון כשעשאה כלי מיירי, דעולה טעונה כלי. ובפרק 'בבל'  
 49 מירבין' (עירובין י.א.) ודשקל ליה בפשיטי כלי עץ ובפרק כל הכלים' (שבת קכג.) בעי קנה של וזיתים. דפרין כבנאי: טגתא כלי עץ הווא ובפרק ארשת טגתא (ט.א.) כלי עץ וזבית  
 50 פשטיקין חורין אפילו מדרבנן. והויא דכל וכוונת. ולקמן פפרין (כ.ב.) דאמר: סיכבה כתיבס בתיבס ומירי כשירי. ואי מקבלי טגתא אפילו מדרבנן – וזן פוסקין לסיכר, דאפילו משמשי  
 51 שאין בן שלש על שלש ואגיצי פשתן ספלין, אף על גב דלא מקבלי טגתאה. כל בני דמו לוף של נתחום. מומת שדורין רובין וריאי להניע עליון דבר – גורו עליון. דרמו לבית  
 52 קיבול. כדפירש בקונטרס בנגוחא (צ.א.) ודמאי טעמא טגתא אדם – מתחפפת מדאורייתא, למאן דאמר מסגרתו למטה היתה. ואי הווא מצי למרמר דף של לתומין ודח בטלאל המשפשת  
 53 אדם ומשמשי אדם – כל שכן דניחא טפי, ולא דמו לכל בני. דאפילו מדרבנן שדורין.

54 **ואל** יזכר חיי ז'ר שלא נתנה בהן תורה מורה – הוא דאמר לעיל דריצן רוח שתי אצבעות אין זה אלא מרובן, משום דכתיב (שמות כ) 'על מצר' שיעור מצוה, וסחם  
 55 מצה רוח שתי אצבעות, ומיחד ריבא פורש הציץ ודה מונח בראש, משום דקשיא ליה נטא שאנ גבי כתיב גזול דקראה 'מנפנת' דכתיבס (שם כט) 'ושפת מנפצת'  
 56 על ראשו ותכתיב (ויקרא טז) 'ואצבעת בני יעקב', ואמר פרק טא דרשין (ז.א.) (שם): במוק' המשפעת בראש כתיב גזול – תוא עטרה בראש כל אדם, וכן כתיב דרשין קראה  
 57 מנפצת, דכתיבס (שמות כ) 'ועשית להם מנפצות'. אלא ודלא ממונות וזי' מוה. דשל חן הירט גזולה משל מיתן גזול. שדחיץ הווי רוחה אוחת. וכן ותחליץ, כדאמין  
 58 בפרק שני דביתוס (ט.א.) שער ויהי נראה בן ציץ למנפנת, ששם מניח תפלין. וכן דרשין, אף על גב דההי' ליה נמי תפלין – היה יכול להניעם במקום שבהן גדול מנח' את  
 59 הציץ

1 הציץ, דש מקום בראש שריא לתינו ב שני תפלין, כדארמין בריש "ומצא תפלין"  
2 (עירובין ע"ה), ואף על דבי גיץ ציץ כתיב מצת ומתרגמין בין ענינה, ואמרין פרק "ואומר"  
3 (קדושין ס"ו), בני גאי תפלין: דיקם דלם בעיץ שבין עיניך, והא "בין עיניך משמע כמו  
4 "בין עיניך" דכתיב בני תפלין, שהכל גנובה של ראש, ומידה, אינו מתישב כל כך. משום  
5 הדפלין יליף תפלין הדיקמין רבד" (מנחות ל"ב)

6 בנדה שנה, שביין עיניך בנדה בראש מלא  
7 תשמו קרחה בראשם במקום שער, ומכל מקום,  
8 אפילו היה ציץ על הנצה ממש, מכל מקום היה  
9 צריך לקשרו הציץ והתפלין מאחורי ראשו, והו'  
10 עיניה דוחין אל המצפת. הוא דארמין  
11 בפרק קרית דומא (י"ב), דבגדי כותן גדול ביים  
12 הבפרים כשרין לכות הדיוט, אף על גב דבגדי  
13 לכות כותן מצפת — כשאר בגדים ושמן אף על פי כן  
14 המצפת, ומידה לישון גמרא אשכחן דקרי מצפת  
15 להיא רכות הדיוט, דארמין בפרק "בראשונה  
16 (ומאן ת"ב), ואם שני, בני פיס, שטלט מצפתו של  
17 אחד מטה, ועד קשה. ולא היה ציץ ביהויכ בגדי  
18 לכן, ולמה קרי ליה מצפתו ושמן אף על פי כן  
19 היתה מצפתו כמצפתו של כל השנה  
20 והיא מרובה לא תפשת: יש מפרשים: לפי  
21 שמדא מרובה אין לה סוף, ובא ויאמר לומר  
22 כן, דעל כרחיך לא אפשר ללמוד אלא מפנים  
23 שיכולין לכנס במשכן, וכן בפרק קמא דראש  
24 השנה (ח"ב ט"ו), ותרגמה (ז"א), ובי עירובין דיש  
25 לה תשלומין כל שבעה דליף תמוג המצת. ופריך:  
26 ויליף מיהו הסוכות ומצת: ויליף מרובה לא  
27 תפשת. והדמ' שן אלד ריקו, ועד מנחם בריה  
28 בתורת כתיים, דכתיב (ויקרא טו') כי יזוב ודב וזכ  
29 ימים רבים, ימים — שנים, ויכל ימים הרבה —  
30 אמר ר' עקיבא: כל שמשמעו מועט משמע  
31 מרובה, תלף מרובה — לא תפשת. ויליף מיהו  
32 תפשת. רבי יודה בן בתירה אמר: שתי מדות,  
33 אחת מדה כלה ואחת מדה אינה כלה — דארמין  
34 במדה כלה ואין מדרין מדה שאינה כלה. אמר  
35 רב נחמיה: ובי ילמך אל הבתוב לפתוח או לנעול!  
36 והלא כל לא לנעול אלא לפתוח, או אמת אמר  
37 ימי עשרה — או אינו אלא אמת, או אמתים,  
38 אלק, או ריבוא, ובשאתה אמר ימים שנים —  
39 פחתה. והו' פירושו של תפשת מרובה: אלא אתה  
40 תופש את המועט — אף מוציאן אותו מידך,  
41 שדעושת בכלל המרובה, אבל באת לתפוש  
42 המרובה — אומר לך: הבא ראה וטול. ורבי יודה  
43 בן בתירה באל ללמוד ממנה תעלם שתופסין את  
44 המדה כלה ומנחין את המדה אינה כלה. אמר  
45 כאן, תופסין השבוען המועט שיש לו סוף. ה'  
46 נחמיה באל ללמוד מדרך התקראות, שלא בא  
47 לתלום אלא מידה, והבא בני תשלומין צריכין  
48 בולק לטעמיה של רבי עקיבא.  
49 **בשליש** הבית חזן עומדין — וקדמת הכרובים  
50 עשרת אמות, הבית שלש אמות.  
51 והא דכתיב (מלכים א') וילפני הדודי עשרים  
52 אמה אחת ועשרים אמה רחוב עשרים אמה  
53 קומתה — היא משפת הכרובים ולמעלה,  
54 כדאייתא בפרק "הזומר פירות" (בבא בתרא ע"ב),  
55 ולא כמו שפירש בקטנות פירושו מלכות (שם)  
56 דעליית בית דודי הקדשים גנובה מלכות והכל  
57 גמל

1 רב יובנ"ו — פני גוף הוא מאד. ובבבבב (ג"ג), אמרין: פעם אחת תמולד בר יובני ביהא  
2 במקומה, וטבעה ששים כרכים ושיבירה שלש מאות ארזים. פני גמר — גזירה שוה  
3 גמר, ובצירפתא אל כתיב פני, תפשת מרובה — במקום שאחיה שומע אף ומדועט במרובה  
4 לא תפשת, ודש להקשות: תפסת את המועט, והרי אתה ששך בדרייך. ויליף פני  
5 הכרובים — דהוירי משפת. חיינו בני יובנ"ו חיינו

6 ארם — אלא שניקח שנין, ולמה תלפם הכרובים  
7 משנה: לעולם כרוב גמי פני תניק הוא, והו'  
8 תילוק: פני ארם — אפי רבוי, פני חברוב —  
9 אפי וטרס, ומבאי החללה קעיה — כיון דמארין  
10 ובפרת ילפת עשרה, ממאי החללה עשרה לבר  
11 הכרובים? דלמא כרובי סככה בני ארין  
12 ובפרת, בשליש הבית חזן עומדין — שהו'  
13 תפשת עשה שלמה עומדין בארץ על  
14 גרמיל: וכתיב: קומת הכרוב ששן גמלין קומתו  
15 כלה בשליש גובה הבית שהוא שלשים, אף כאן,  
16 ממשקן, שהיו הכרובים עשהש משה על  
17 הכפרות — היה גבוה כלה בשליש גובה הבית,  
18 משכן כפמו חו' — גבוה, תליתיה כפמו חו' עשיים  
19 — נמצא גובה הכרובים כלה לסוף עשרים  
20 פסחים סוף ארין, וכן עומדין על הכפרות, דל'  
21 תפשת פסחים ארין ובפרת — לדעת מראשם  
22 על כרובים כהו נהו, ומצא מראשם על כרובים  
23 עד גרמיליה עשרה פסחים, וכתיב סוככים  
24 כנפיהם — אלמא: כנפיהם וטעמה יעד  
25 הכפרות קריי סכך, וכנפיהם למעלה לגבוה והו'  
26 פריסות, אלמא: תחת כנפיהם עשרה פסחים  
27 חלל על הכפרות, וקרי ליה סוכה, ומבאי  
28 תנפיהו עילוי רישיהו — פריס, דהוה ליה  
29 חללה עשרה, לחרי רישיהו — בשוה לראשם,  
30 דהוה לה עשרה עד שכי כנפיהם, תניא לבי  
31 שאר דארם — במסכת מנחות (ז"א), כל  
32 האמות — שבמשכן, כן של כלים כן של בנין  
33 חזו. ומדרות בבינונית, שהיא אמה בת ששה  
34 פסחים, ורבי קרייה בינונית, ופני שיש בת  
35 תמשה קטנה דהמנה והיא אמת יסוד וסוכב  
36 ואמת הקרות ואמת ריבוע של מחב הצלמת,  
37 כדארמין מנחות (שם) ומאי קרא "אמת אמה"  
38 המזבח באמות אמה אמה וטפח" וכו', דש  
39 גדולה המנה חצי אצבע, כדנתיב פסחים  
40 (פ"א), שתי אמות היו בשוהו הברה, אחת  
41 יחידה על של משה חצי אצבע. שתי אמות —  
42 שתי מקלות עשויין למומד בן האמות, שושן  
43 הברי מקום הוא על חומת שער מרודי של דר'  
44 הבית, ושושן הברה מצויית בו. והנאח לר'  
45 מאיר שהשוה כל האמות — איבא למילף  
46 כדילפת, דל עשרה לארון ובפרת, פשו לוד  
47 עשרה מנפיהם עד מקום מושבם. מאי א"כ  
48 לשיפ" — א' מנהה ילפת בני החללה חר סרי  
49 ופלגא, דארון ובפרת תניא ופלגא וזא דהו.  
50 ופלגא דכרובים בשליש הברת עומדין, דהיינו  
51 לסוף עשרים — פשו חר סרי ופלגא תחת  
52 כנפיהם, לרבי יודה — דלא מצי לילף אמת  
53 כל שעוד מדרגה הלהמא גמרי ליה מסני.  
54 וגמרי דבציז מעשרה לבר מסככה לא מצינה  
55 היא, ובכתיב היא מדרגה. שיעויין — של  
56 אסרין, כן מוית לכל אבילת אסור, ובכותבת  
57 ליום הכפרים. והציצין — שהוציצה פסילת

סובילה, ומציצין — והלכות מדרגה. שיעויין נאמר — תפסוק מדרב שבבחה של ארץ ישראל, שאפילו ברברי תורה עריבין לשער פתוחיה אסרין שבתורה. בליל על תכפין —  
שאינו לבוש כפין, וספיליו ומבטוינתו כידו — ארוחין כידו, טבעתו דומיא דטרנוליו. פסאין מיד — בלא שהיה, דכתיב (יר' יד) "והבא אל הבית ישמא", ויכולו "בא אל הבית" קריאו  
בהו.



דבר תורה ודבר חוק ומקדד עליו וחיצין – ש פושמיס הדבא אירי בשעת, אבל בבשר – חיצין אפילו מעיטו שאינו מקדד. וקשה לרבינו תם מדה דאמרין פרק 'שער' (בבבית עתא ושם) בבית מעברת שנתגירה – תבא אין עריך טעילה. ופרך: אמאי וכי תימא משום דרבי יצחק – האמר רב כהנא: לא שנו אלא רובו, אבל כולו – חיצין. והשתא דעירפא חיה ליה לאלשיך: ובעבר אבדלו משנה.

ואפילו אינו מקדד חיצין ועוד: תורה קדושה ששירא ב' בחציה במסכת מקואות (פרק ט מה שנה). ומיחיי לה סוף 'אלו קשרים' (שבת ק"ד.א). ומיחיי המדרת רבן שמעון בן גמליאל אומר: עד באסיר האיטליק. עוד מיחיייהו: הוה של גבאים, של תלמידי חבמים, מאד אחר חיצין, ושל בור משני גמליים ובבבית בסוף 'דס תשאי' (פסחים.ג). דם לך בגור – חיצין, ואם טבח הוא – אינו חיצין. רב לך בגור – חיצין, ואם מוכר רב הוא – אינו חיצין ואם תאמר: כיין דאתא הלכתא לחובו ולא מעיטו אם בו קרא למצי אתא. דרדשיין 'בשר' – שלא היה דבר חיצין ועל לבין המים: דל לומר: דאדערך לבית הטהרים: כבדאתא בפרק קמא קדושין (ת"א).

ורבי' שמעון סבר יש אם למקרא – כולחו מודו דרדשיין מקרא ומסורת. דלא על דתם נכתב כן. אלא במילתא דמיכתשי אהדיי פליגי דמר סבר: עיקר דבראמירן ר' עקיבא בריש סטרוחין (ר"ה.א) סבר יש אם למקרא. ובפרק 'כל עשה' (פסחים.ג) ביי לחם עוגי, דרדשי מקרא ומסורת. ובפרק 'לולב הגזול' (לקמן ק"ד.ג): ר' עקיבא אומר כשם שלולב אתרוגו אחר כן. בר דרדשיין בנימאי (ולכא.א) לולב אתרוג מרובי 'כפי' חסר ו'ו. וכן ר' שמעון, דסבר הכא יש אם למקרא. ובפרק קמא קדושין (ת"א) גבי 'בבבדו' בה דרשי מקרא ומסורת. ויחיד, קשה: ולרבי עקיבא דלא דרשי תרום אלא מקרא לוד, אמאי לא דרשי תרוחיה רב שמעון, כדאמרין גבי 'לחם עוגי' ועוד: אשכחן ר' עקיבא אומר: קשה: ולרבי למקרא. ולקמן בסמוך (ו.ג) מכשר ר' עקיבא סוכה בריה דרביה. ומחב שנתא משום דקסבר סוכה דירתי קשרי בעיני, אלא כמאן: אשכחן שלש בחלכתן. דודו טעמא הוא. כדאמרין בבבביתא שנתא. דרבן (שמעון בן) גמליאל פליגי אדר' עקיבא שוין בסוכה דירתי קבע בעיני. אם כן סבר ר' עקיבא יש אם למסורתו תימיהו: הוה שיש לומר: מנן שארשי לקמן. דהאי דקאמר כולו סבירא לא סוכה דירתי קבע בעיני – לא כשביל שדיו שוין. אבל עוד קשה: דהאי ר' עקיבא ש' שמעון דסברי יש אם למקרא, ותחייב אתחיה אתת פרום דרשי' שחידו' (בבביתא כ"ב) גבי

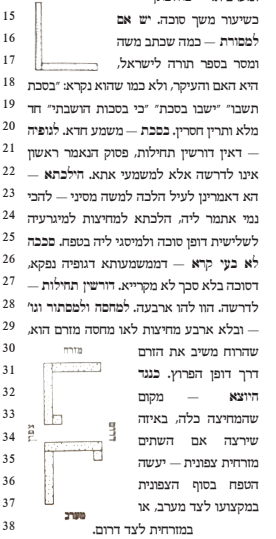
תחיה של חילין ותחיה של קשר. בא דאח אכל את דראשונה ובה אחר ואכל את השניה – זה מביא אשם תלוי זה מביא אשם תלוי, דברי ר' עקיבא. ר' שמעון אומר: שניהם מביאין אשם אחד. וכן גבי הלך שומון. אלמא: לא בעינן תחיה משתי תחיות. ומאן דבעי תחיה משתי תחיות אמרין בפרק 'ספם אבל' (ברכות י"ג.) משום ד'רמתי' קריאן בה, ומאן דמחייב סבר יש אם למסורת. ואין לפרש היא דרם שחיה בשתי תחיות גדולות, שאכל זה מזו ביתו זה מזו ביתו. דתרוחיהו שתי מנת – דעל כרחיך טעמא משום לא בעי תחיה משתי תחיות. כדמוכח דתם בשילתי פרקין גמריא. גבי ר' עקיבא: תחיה משתי תחיות איבא בעיניה. וכן הוה לבתחילה שנים – דחשב מצות, משום שוין איקבע איתסור. דהא רב נתמן הוא דקאמר בריה ברשי פרק 'ספם אבל' (ברכות י"א.) אבל רבה דמרשי טעמא משום מצות קרינן בו – לית ליה כלל, כדמוכח דתם. ועוד קשה: מדי ש' שמעון לואי לישנא דאמרין: האא וכו' עילמא יש אם למסורת, ובסוף פרק 'ביכר צולין' (פסחים י"ג.) גבי 'בבית אתרוג אבל' קסבר יש אם למקרא. ועוד קשה: דלקמן (ט.ג.) פסלתי לכוילי עילמא סוכה חתת סוכה כדמוכח 'בבבית' ולא אמרין שיש אם למקרא.

בדורשין תחילת קמיעפליגו – ומשמע דלכוילי עילמא סוכה לא בעי קרא. ואפילו הכי ר' חזקוני ליה למנינא, לטאן דר' דרשי תחילתו. ולא כמו שפירש הקונטרס ברש סטרוחין (ג.ג.) ביי תלמא: אלמתיס כתיבי בפרשה. דפירש אין דורשין תחילתו – משום דאצטרך לממונהו ועוד קשיא לפי: למאי דניסקת דתם ולכוילי עילמא. אין דורשין תחילתו אלא ר' דרשי' אשיתא אם כן נבחוהו קרא אלא השופט, דאי משופט לא היה ידעין ממונהו, כמו שפירש שם בקונטרס עמוד ו'. (וחזן) (עצמו) לישנא דעילמא נקט, כדאמר אינשי. מאן דאית ליה דינא לקרב לבי דינא, דרובג ולא לגבי חיטין, וכיון דמשופט לא ממשע חיטין, אם כן הוה אית למנינא אלא. דאי אפילו לא איצטרך לממונהו, אפילו הכי ר' חזקוני דאין דורשין תחילתו. ולכן הכי ורביש סטרוחין (ו.ג.) ד'ירקנת קרנ' – למטעמה לעטפה' ועשרה כתיבי דסוף פרק קמא סטרוחין (ד"ה.) עריך לודק, דרדשיין כולחו למנינא ולא אמרין דאין דורשין תחילתו. וסוכה תחיה לגל – בירושלמי אמרין: טעמא דר' שמעון מן קרייה 'סוכה תחיה לגל יזום מותר' – דהיי אתת, 'למחסה ולמסות' – דהיי שנים, 'מזרם וממטר' – שנים ורבנא אמרי' 'מזרם וממטר' – אתת.

דבר תורה – הלכה למשה מסיני. רובו – רוב שערו מנותן מנינו, או קשור אחת אחת, ומקדד עליו – חיצין. אין מקדד עליו – הוה ליה כנפיה, הואיל ואין סופו ליעלו, ובבבית לבניה, ולא חיצין. ועוד על רובו שאינו מקדד – הואיל והוי רוב, ודמי מנהל המצוה דאורייתא. ועל מיעוטו המקדד – הואיל והמי ליה בהקפדה. גורה – לאו אהכלה למשה מסיני הוא, אלא גורה מדרבנן. רובו המקדד ליהדיה הוא יהודי הלכה למשה מסיני. דאמרין – לגובה עשרה. תימא לרבי יהודה – דלא נפקא ליה מקרא, אצטרך הלכתא. לנדו – להכיבא דצריך למינה, או נדו אחת או אסיק, כגון כאסדרה בבקעה, דאמרין בה פי תורה ויורד וסוהם. ולבדו – פחות ממשלה. דופן עקיפה – פחות מארבע אמות. שתיים בחלכתן ומעריכתן – בחלכתן – כשיעור משך סוכה. יש אם למסורת – בבית שכתב משה ומסר בספר תורה לישראל, ויהא האם והעיקר, ולא כמו שדקאמר ר' אבהו: 'בבבית חשיב' 'שבו בבבית' 'כי בסכות העשבת' דה מלא ותרין חסרין. בבבית – משמע דודא. לטעיה דאין דורשין תחילתו. פחות מארבע אמות – אינו לדרשה אלא למשמעיה אתא. וליכתיב – דא דאמרין לעיל הלכה למשה מסיני – דלרבי נמי דאמר ליה, הלכתא מצוות למינעיה לשליחיה דיוסן סוכה ודלמינעיה ליה טעפא. בבבית לא בעי קרא – דגממשעושתא דופיה נפקא. דסוכה בלא סכך לא מקריא. דורשין תחילתו – לדרשה. וזה לר' ארבעה. למחש' ולפתור ועי' ולכל ארבע מצוות לא מחסא מזרם הוא.

שדורח משיב תא חורם דרך דופן הפירוש בני יחיצא – מקום שהמחיצה כלה, באיזה שירהא על השופט מדרות עמית – יעשה והתפ סוכה הצפית במקצוע לצד מעיב, או במדרות לצד דרום. ועימדנו

דבר תורה – הלכה למשה מסיני. רובו – רוב שערו מנותן מנינו, או קשור אחת אחת, ומקדד עליו – חיצין. אין מקדד עליו – הוה ליה כנפיה, הואיל ואין סופו ליעלו, ובבבית לבניה, ולא חיצין. ועוד על רובו שאינו מקדד – הואיל והוי רוב, ודמי מנהל המצוה דאורייתא. ועל מיעוטו המקדד – הואיל והמי ליה בהקפדה. גורה – לאו אהכלה למשה מסיני הוא, אלא גורה מדרבנן. רובו המקדד ליהדיה הוא יהודי הלכה למשה מסיני. דאמרין – לגובה עשרה. תימא לרבי יהודה – דלא נפקא ליה מקרא, אצטרך הלכתא. לנדו – להכיבא דצריך למינה, או נדו אחת או אסיק, כגון כאסדרה בבקעה, דאמרין בה פי תורה ויורד וסוהם. ולבדו – פחות ממשלה. דופן עקיפה – פחות מארבע אמות. שתיים בחלכתן ומעריכתן – בחלכתן – כשיעור משך סוכה. יש אם למסורת – בבית שכתב משה ומסר בספר תורה לישראל, ויהא האם והעיקר, ולא כמו שדקאמר ר' אבהו: 'בבבית חשיב' 'שבו בבבית' 'כי בסכות העשבת' דה מלא ותרין חסרין. בבבית – משמע דודא. לטעיה דאין דורשין תחילתו. פחות מארבע אמות – אינו לדרשה אלא למשמעיה אתא. וליכתיב – דא דאמרין לעיל הלכה למשה מסיני – דלרבי נמי דאמר ליה, הלכתא מצוות למינעיה לשליחיה דיוסן סוכה ודלמינעיה ליה טעפא. בבבית לא בעי קרא – דגממשעושתא דופיה נפקא. דסוכה בלא סכך לא מקריא. דורשין תחילתו – לדרשה. וזה לר' ארבעה. למחש' ולפתור ועי' ולכל ארבע מצוות לא מחסא מזרם הוא.



במדרות לצד דרום. ועימדנו

במדרות לצד דרום. ועימדנו

במדרות לצד דרום. ועימדנו





1 **סיבך** על גבי מנח שיש לו לח שגדה – בין למאן דאמר בפסוק קמח דעירובין (ב.ב.א) לח משום הדבא. בין למאן דאמר משום מחיצה. קשה. מה ענין סוכה דבעי מחיצות דאורייתא. ולמכר דרבנן. דמטאורייתא כאלא לח שרי? וש לומר: דמיירי בלחי טפה. כדאמרינן לעיל דמגמדין בפקות מנו סמך לזרפן. ודעתי מדרבנן. וכשבת שרי על ידי מינו.

ואפילו בסמך לזרפן. אבל אין לחירי דנפח סוכה מדרבנן. ומטאורייתא בכל שהיא – דהא בפרק

7 "מפלות" גדרה כו(א). קדשיב דופן סוכה בחדי

7 גתשה ושמעון טפה. ואמרינן דהם: לחי חשיב

9 קורה טפה משום דודי מדרבנן. ולא חשיב אלא

10 דתך דרבתינן ולא מפרש ששירייהו. ואם תאמר:

11 ומכיו הוה. אם יש בו שלש מחיצות גמורות –

12 תיפוק לי דבאלא לחי הסוכה כשגדה. דקיימא לן

13 כרבנן דאמרי שתיים בחבבון שלישית אפילו

14 טפה. וכיבוסרפי פי דמיירי מרבנן טפוליה. ולא

15 יתכן. דאם כן לא משתרי בלחי קורה אלא לחי

16 היתה. וכלולה אמוראי כרבנן. בפרק קמח

17 דעירובין (ב.ב.ב). ואמרינן בסוף "הלך" דעירובין

18 (פ.א.ב) וכו(ב). לחי גתו"ח (שם ש.ח.א). דאין חלבה

19 כרבי יהודה במחיצות. ויש לומר: דלעולם מיירי

20 במבוי סתום שלשה רוחות. ומיירי כגון שסיבך

21 לעז היתה. ולפעם לבד והבית לא יסבך.

22 התשאה אן לחי סוכה אלא שתי מחיצות ולחי

23 אתר. **סיבך** על גבי פסי בריאות שגדה – מינו

24 דודי מחיצה לענין טפה. ואף על גב דלא התיירי

25 אלא לעילי גרלים. ועלילי גרלים לא התיירי אלא

26 בהתמה. אבל אדם טפס ויורד טפס ועלה

27 כדאמרינן פרק "שעשן" עירובין (א.א.כ). מכל

28 מקום. כיון דמטאורייתא שרי בכל ענין – אמרינן

29 מנו. ואפילו מדרבנן לא אמרי. משום מנחת סוכה.

30 וכי עבד צריכתא מנבוי שיש לו חמטין לא

31 חיש למיירי האי טעמא. דפשיטא דלח ומסבך

32 דעצה. **מחיצה** היא וקיהא דרומנא סככה –

33 מהא דנפנא לן מחיצות לעיל מביסכות? וקיהא

34 דרומנא סככה – לאו מחיצה דהיא תלמי

35 דרשין אלא מיתוראה. ותדע. דכלולה מודו דלא

36 בעינן למחיצות ספולת גזרן קייבן.

37 **כלולה** במחיצה דירת סוכה דירת עירובין –

38 על כרחך אין שוין. דהא רבי ארבע אמות.

39 ולבית שבתא פס סביי ראשו ורובו ושולתו.

40 הדוחקין במבוי פס דרבן גמליאל (א.א.ב).

41 כלולה סבירא לחו נאמר קונה פס גמור. דהא

42 דחשיב דבא ר' יהודה. לאו משום דרסאקיא לעיל

43 טעמא דרבנן דפסלי כדעבד דירת עירובין – דהא

44 אבי דהבא ותיא מוקשה רבנא דרית טליה הווא

45 טעמא. אבל מכל מקום אמור הוא. ולעמלה כמ

46 לא קיימא אלא כח עשו קבע. ואמרינן נמי

47 בפרק "ידישך" (סוכה כ.א.ב.) רבי יהודה לטענה.

48 דאמר. סוכה דירת קבע בעינן. ודייק מהא

49 דמכשיר העמלה מעשרים שמו מנה דרגיל

50 לעשות סוכה דירת קבע. **העשיה** סוכה

51 בראש העמלה או בראש הספינה – ליקנן (מפרש)

52 בפרק "ידישך" (מכב. ושם) מנתנינן דוקתי כמריה

53 רטיקין בראש העמלה. אבל כלבא כבידתא

54 בלפנותא דרבן גמליאל ור' עקיבא. אמור רבוי

55 הם ודאי רטיקין ליה. וכן רבין ונחלא ל' את טליה. שבראש העמלה לא טליה. וינהי יבולה לעמוד ברוח

56 ומעיה ריש המלה. ש' לדחות. דכי אלא אמרי יבולה לעמוד ברוח מעיה דארץ וינהי יבולה לעמוד ברוח

57 סוכה בראש העמלה. כיון גרדיא מחוטיא כבידתא ועוד קשה. דבראש הספינה נמי נידי. ולמה לי משום דאנתי יבולה לעמוד ברוח מעיה דיהי מחיה. ש' ליכשכ כמזא שפארש ליקנן ברשי

58 ידישך (כ.א.ב.) דרבנן ונתחיל אשין? גבי סוכה שסוכה כבידתא. **אחרים** אמורים סוכה העשיה שכורך פסולה – דסוכה דירת קבע בעינן. ויארשים הינו ר' מאיר. דהא דאמר ר'

59 מאיר ליקנן (ת"א) שתי סוכות היתירים וז' לפנים מוה. היחצונה – סוכה. ופסודה מן המדונה – כשאמר יבולה השנה קאמר. דאילו בחג. כיון דקסברי דירת קבע בעינן – דאיתב במדונה. כדמוכח

60 פרק קמח דאורייתא (כ.א.) דמתיא טעמא מחיב ר' יהודה סוכת חתה בת במזוזה.

1 **פסי בריאות** – בפרק שני דעירובין (ז.א.ז) תנן התיירו פסוקים משום

2 עולי גרלים. לעשות לבריאות שברשות הריבם פסין ארבעה כמו

3 דעירובין. ודואין כאלו יש מחיצה מזה לזה. ותמצא תהוב מוקף מחיצות

4 ומגלאין ממוכה לתוך המחיצה. ואם סוף על גבן – כשרה בשבת

5 דסוכות. דימנו דהוי דופן לשבת ודופן דופן

6 לסוכה. ואף על גב דבעינן שתיים בחבבון.

7 **זריבא** – לרובא למימר תהך הלך שבת. משעתא.

8 לאשמעון דאמרינן דמינו. **דאי אשמעינן סביבי**

9 – דהא אמרינן דהם הוא דמכשירן לטובה על

10 ידי מינו – דאיכא שתי מחיצות מעלייתא. פסי

11 בריאות – איכא שם ארבע דעירובין נוסין

12 לארבע הרוחות. שנים לכל מחיצה אמה כמאן.

13 ואמה כמאן שתי עירובין ורבין אמה לכל עז.

14 ואי אשמעינן דהוה תרי – ולי אשמעינן ד

15 דאמרינן לעיל וכן לשבת. הוה אמרינא

16 ממתיירתא לקולתא הוא דאמר מינו. היתה

17 חמרת ככך – פסולה בה ולא מחמה חממת

18 דפנות. פריכת מחיצה היא – דרבתיב (שמות ב)

19 ו'הבדילה הפרכת לכם' ונו. ורבנן – אמרי

20 לך. וי' זסכות' דאמר ר' רומנא. לכוף בה –

21 למעלה פורתא. כעין גג עשרה מעוקלת. דירת

22 קבע – דאיהא להשתמש קבוע. ורואיח בבית.

23 שלש בחולבן – ופרשין טעמא למעלה (ז.א.ז.)

24 למחוסה ולמסתור מרובם. בראש אשפתה –

25 שדיא גבוהה מאד. כספנות הים שדן גדולות.

26 וזרחו באה ועקריתה. ובראש העמלה נמי. כיון

27 דנידין מתחזק בעין עראי. כ'י שבמי אשפתה –

28 דרואי להשתמש בעינן. כמין צרף – גגה

29 ותפוחיה באין אחת. בעין כורתי. שאין גג

30 ניכר לכל הדעת. לבר. או כספנות לבוחל –

31 עשה קנים ארובים סמך ראשו אחד מעל

32 החבל. וראשו ארץ מוטע על הארץ. דגנה

33 ודפנה אחד שאין לה גג. ואין לה לידית.

34 כשכין – עמלה ככשכין – עמלה דלית ליה

35 כואריום. כ'י ליכש בה כ' – סככות הקיפה

36 מכפנים. כמאן – בעי ר' יוחנן סוכה גדולה כל

37 כך – כרבי דאמר ארבע אמות עובי דמבוי.

38 דעל כרחך לית לן תנא דמפיש כשיעורא

39 דסוכה חותיה. וכי בעי רבי יוחנן כלי חיי

40 אליבא דתנא אמרנה באמתא יתיב – כל אחד

41 מקומן אמה. נמצא הקיפה עשרים וארבע

42 אמות. וקיימא לן (עירובין ז.א.ז.) כל בעול שיש

43 בהקיפו שלשה טפחים יש ברחבו טפה. דרבתיב

44 (דברי יומים ב ד) כיס שעשה שלמה

45 באמה ששפתו אל שפתו עבד כיון וקו שלשים

46 באמה יסוב אותו סביב לעשר אמות רוחב –

47 שלשים אמות דיקא. אלמא: אמתא נמי בתריסר

48 אמות דיקא מני. דנהוי פותיא ארבעה.

49 תי

50 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

51 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

52 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

53 תי

54 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

55 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

56 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

57 תי

58 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

59 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

60 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

61 תי

62 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

63 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

64 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

65 תי

66 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

67 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

68 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

69 תי

70 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

71 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

72 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

73 תי

74 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

75 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

76 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

77 תי

78 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

79 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

80 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

81 תי

82 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

83 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

84 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

85 תי

86 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

87 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

88 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

89 תי

90 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

91 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

92 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

93 תי

94 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

95 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

96 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

97 תי

98 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

99 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

100 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

101 תי

102 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

103 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

104 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

105 תי

106 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

107 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

108 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

109 תי

110 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

111 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

112 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

113 תי

114 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

115 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

116 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

117 תי

118 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

119 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

120 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

121 תי

122 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

123 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

124 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רוחב טפה. בתריסר סג'!

125 תי

126 **פסולתא** – אם יש בהקיפה כ'י ליכש בה עשרים וארבעה ג'י אדם – פסולה. ואם לאו –

127 פסולה. כמאן. **ברבי דאמר**: כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה.

128 **מכר**. גברא באמתא יתיב. כל שיש בהקי

1 הני מילי - רבהיק שלשה איכא רוחא טפת. בעינאל - רוחב טפה יש בו, והוא עגול.  
2 וכל עגול אין רחבו אלא באמצע. ואנן בעינן ארבע אמות מרובעת. שיהא ארבע בעדיה  
3 כמו באמצעה. וירביעא איכא הקיפת אמר. ספרי במד' מרובע יתר על הקיעול רביע -  
4 מנתחין דאם אירביעין ושעו מרות. והדברים נראין לעינים, ואילו אמר עגולה חוט  
5 שלש אמות מקיפה, ואמה מרובעת - עריכה

6 חוט ארבע לסוכה, אמר לכל רות. כשיפת -  
7 חוט סגין. ית' מילי - ודגני בשחמה. מרואי  
8 טעמא דמרבוע יתר על עיגול רביע. בעינאל  
9 דנפיק מינו ריבועא - אם הקיפת בחוט של שש  
10 עשרה אמה בקרקע הולכת המצא בתוכו  
11 ארבע מרובעות. ואם היית עריך לנגול ספספיים.  
12 ולדעיא קרות ריבוע - אתה עגולו בחוט  
13 שנים עשר, ומצא היצין יתר על הפנימי רביע.  
14 אף כאן, אם היית מרובעת סוכה זו - דיה  
15 לזדות כפי שהשנה בהקיפה ששה עשר בני  
16 אדם. אבל ריבועא מני עינאל בעינן שפי' ששים  
17 מורשא קריתא - אבל עביש, כשעשה אותה  
18 עגולה, אם לא היה הקיפה אלא עשה עשר -  
19 נמצא האמצע רוחב הרבה מארבע, ועידיה  
20 העולם וכלפי עז כללה, ואין אתה מוצא  
21 בעדיה ארבע. שאין לה זווית. ורבי ארבע  
22 מרובעת טבע, ועריך אתה לעשות על כן  
23 היקף עיגולה גדול, כדי שתוכל לרבע חתובה  
24 ארבע מרובעת שני להם זווית. מברי' על  
25 אמתא ריבועא כז' - כשאתה מדרד אלכסון  
26 שלהם. אתה מוצא לכל אמה שריבועי תוספת  
27 שני חומשים. כך ישירו חכמים. כשיכפר נבי  
28 חושבא מי - שדרי אינך עריך להרחיב עיגול  
29 זה אלא שתמצא בתוכו ארבע מרובעות.  
30 כשאתה משיב לזכות טבלא מרובעת היא חוט  
31 העיגול עומד נוגע בקינות הריבוע, נמצא

32 עיגול זה רחב מתוכו כמויות לזוית של ריבוע. שהוא חמש אמות ושלושה חומשים. ורבי  
33 עגול כל רחבו שלש אמות. שדרי אין לו זווית. נמצא חוכו חמשה ושלושה  
34 חומשי. על המשה ועלשה חומשין וכל שיש ברובו טפח בעיגול עריך הקיפה שלשה  
35 נמצא לחמש אמות רוח - חמש עשרה אמה היקף. ולשלשה חומשין - חמש היקף  
36 שתי אמות פחות חומש. הרי שיכסך נבי חומשא = פחות חומש. לא דק - ו' יתחנן  
37 במילתיה לצמצם, ואמר טפי, דכל כמה דהויא גדולה טפי עירפא. לחושא - אם אמר  
38 לחסוף על השיעור, ולא שני לצמצם. לא זהו קשיא לן. אבל השתא. רבצוי ליה  
39 שיעורא. והדערש את הפסולה - קשיא לן. מי לא דק במילתיה דלא לקילי? באמתא יתיב  
40 - ואי הוה מרביץ רבי יוחנן לחושבים לחוכה, היא איכא לאקשייא. אלא ר' יוחנן מקום  
41 נביר לא חשבי - בתוך הסוכה. אלא סביבותיה כמבוחין הוא אמר לחושבים. הרי  
42 פחתנו מן החשבון מרחב העיגול שתי אמות. על שתי אמות כשאתה סוכה בחוט  
43 סביבו מנבוחין היקפו עשרים ארבע. אתה מוצא בתוכו שמונה על שמונה. דכל שש  
44 בהיקפו שלשה שני רחבו טפח. ועביש שיהרפת מפתיה למשען אינו רחב אלא ששה.  
45 על ששה דהא גברא באמתא יתיב. והוצאת לך אמה מזה אמה מזה לכל צד. כמה הוי  
46 לחו המני מרי - בהקיפה יש שמונה שש, דהא רחבה ששה על ששה. ולחושביא לא דק  
47 - שדסיפ מניע על השיעור ולא נצמצמו. ומיהו, פורתא אוסיף דלא הרחיבו בתוכו יתר  
48 על שיעורו אלא שני חומשי. והינין שאתה חומשין חומשין שדחסיפ בהקיפה - וליכא  
49 לאקשייא בקיפתא לעיל. טובא מי לא דק. ורננן דקיסרי אמרי - לרעלם מקום מברי  
50 בעין לדחוי לחוכה וירבע אמות. עינאלא מני ריבועא - מפיק מן  
51 עשרים, כשאתה עגול את המרובע מתוכו.

אבל  
ראן בו חציו של חצונו, הריבוע של שבעה על שבעה על אלא ארבעים ושעו רצועת של אמה על אמה. והואו לזוית חמשים, דהא הוא חציו של עשרה  
על עשרה. ועמלה למצאה רצועת של אמה על אמה. ורבי יוחנן מקום נביר לא חשבי - על זבם דחך ליישב דביר ר' יוחנן, ועל כרחך מקום נביר קושבי.  
דשענין ליה כהדיא בעירובין בריש "זלך" (טא. דאמר. חול עגול עריך שיהא בהקיפו עשרים ארבעה טפחים, ולא מותראן אלא כרייני דקיסרי וכו'.

1 **כמה** מרובע יתר על העגול רביעי - אין לדחיק רבו זה מזה וטבלא מרובעת של שלש  
2 על שלש. חוט של ששים עשרה סוכה אותה, וטבלא עגולה של שלש חוט של שש  
3 אמות סוכה אותה. רחב שלש בהקיפו שלשה טפחים יש בו רחב טפח. דכארב בשעמתינן. דאין  
4 מכאן ראיה מוחזקת דהיקף הגדול רחב אצל רוחב המוקם. דאמו טבלא עגולה של ארבע  
5 על ארבע אמות סלקא דעתך שתי אמות חזקת אלא

6 כטבלא של שלש על שלש של מרובעת לפי שהחוט  
7 המקיפו מדרו טהור והלא שתחלקו טבלא של  
8 שלש על שלש של מרובע על שלש  
9 רצועות לאורך, ושש רצועות  
10 לרוחב - לא תמצא בה כי אם



11 שתהי' (של) אמה על אמה. וטבלא עגולה של  
12 ארבע על ארבע - על כרחך יש בה ששים עשרה  
13 רצועות של אמה על אמה. שדרי (אם) ריבוע של  
14 ארבע על ארבע שתחלק לארבע רצועות של  
15 רחב אמה לארכו כן לרוחבו - תמצא בו שש  
16 עשרה רצועות של אמה על אמה. ומרובע אינו  
17 יתר על העיגול אלא רביעי, נמצאת אתה אמר  
18 שהעגולה היא ששים עשרה אמה על אמה אלא  
19 ודאי אין ראייה מוחזקת של היקף כלל. ועדי, תרע  
20 דרצועה של זבם אמות אורך על רוחב אמה חוט  
21 של ששים עשרה אמות מקיפה, כשאתה לחלקה  
22 לרצועות של אמה על אמה אין בה אלא חמש  
23 אמות. והינין טעמא. לפי כשאתה מניח חוט  
24 ריבוע דחך ומיצר לזוית, וכשאתה מניח  
25 ריבוע מרובע דחך. ואם באנו לכיון החשבון  
26 מדוברע יתר על העגול נטבל לחוכה בענין זה:  
27 שתעשה נקודה של משהו ותיקפנה בחוטינן והרבה  
28 סביב זה סביב אחר סביבו. עד שיהיו, ויגדל  
29 רוחב בעגול טפח על טפח. ואיך כך חזק  
30 החוטינן מן הנקודה ולמשהו. והינין חצי רוחב  
31 עיגול ולמשהו. ואיך שחיתכו יתפשוט כל החוטינן  
32 ממיין ומשטאל. ונמצא כל חוט הלך ומאריך מחבירו משהו מכאן ומשהו מכאן, עד שאתה  
33 מגיע לחוט העליון דארכו שלשה טפחים - שהוא חוט החיצון  
34 שהוא מסבב טפח על טפח. דכל שיש ברחבו טפח יש בהקיפה  
35 שלשה טפחים. נמצא החוטינן הללו סדורין בענין זה כמיין היקף  
36 רחבה באמצע חצי טפח והינין כנגד הנקודה. מכאן ומכאן כלה  
37 הולכת ורעה עד משהו. ואם באת לחזור ולחלק אותה באמצע,  
38 היינו כנגד הנקודה - תמצא שתי רצועות שכל אחת ארבע טפח  
39 ומחצה ומצד אחת רחבה חצי טפח. ומצד אחר כלה עד משהו.  
40 ועתה נתעורר אלו שתי הרצועות, ושיש האורך כנגד הקצר -  
41 תמצא רצועה ארבע טפח ומחצה על רוחב חצי טפח. שתחלק אותה  
42 לשלש רצועות - תמצא בה שלש רצועות מחצי טפח על חצי  
43 טפח. ואילו רצועה מרובעת של טפח, שתחלקנה שתי ערב -  
44 תמצא בה ארבע רצועות של חצי טפח על חצי טפח. הרי לך:  
45 מרובע יתר על העיגול רביעי.

ממין ומשטאל. ונמצא כל חוט הלך ומאריך מחבירו משהו מכאן ומשהו מכאן, עד שאתה



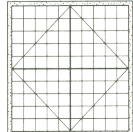
46 **בל** אמתא ריבובא אמה ותר' חומשי אבאלכסונו - אין לחשבון מכון ולא דק דאיכא  
47 טפי פורתא. שאם תמשת ריבוע של עשר על עשר ותחלק אותו שתי ערב - נמצא  
48 בתוכו ארבעה ריבועים של חמשה על חמשה. וחוץ לחלק אותה ריבועים לאבאלכסונו  
49 והחלק לעד אמצע של ריבוע גדול - תמצא ריבוע הפנימי  
50 תמשים אמה על חמשה והוא חציו של חצונו שדרי הלכת הריבועים  
51 של חמשה על חמשה לך אחר לאבאלכסונו. ואם אלה היה על אלא  
52 לפי חשבון אמתא ותר' חומשי היינו שבעה על שבעה - נמצא



53 רצונו של חציו של חצונו, הריבוע של שבעה על שבעה על אלא ארבעים ושעו רצועת של אמה על אמה. והואו לזוית חמשים, דהא הוא חציו של עשרה  
54 על עשרה. ועמלה למצאה רצועת של אמה על אמה. ורבי יוחנן מקום נביר לא חשבי - על זבם דחך ליישב דביר ר' יוחנן, ועל כרחך מקום נביר קושבי.  
55 דשענין ליה כהדיא בעירובין בריש "זלך" (טא. דאמר. חול עגול עריך שיהא בהקיפו עשרים ארבעה טפחים, ולא מותראן אלא כרייני דקיסרי וכו'.

1 **רִיבּוּעָא** דנפיק מנו עיגולא פלאג - פירש בקנטורס: כשאח מהרבע בתוך העיגול אתה  
2 נטל ממנו חצי השעור הנשאר בו, והיינו תולאת וכוליה, הלכך ליש עשרה  
3 ריבוע צריך העיגול והמקום סביב לדותו עשרים וארבעה. ודבר תימה הוא זה: מה נענו זה  
4 אנא זה! לפרש: ריבועא דנפיק מנו עיגולא פלאג - מרחבו של עוגל מחוקי רחב  
5 הריבוע, נמצא זווית של ריבוע המגיע עד  
6 העיגול כמלים על רחב הריבוע. קאם סבה כל  
7 אמרוא ברביע - ורי אמרוא באלכסונה. ותימה  
8 היאך טעם במדה רבי וחנן ודייני דקיסרי, דמאמר  
9 שלא מדדו הרבר, והיאך עשו ככל על דבר שאינו  
10 ויש לומר: דקמלה בידם לשון זה של ריבוע מנו  
11 עיגולא פלאג, אמר דאמא לעפן המקום, לאל לעפן  
12 אורך החוט המקיף, הירוחב דמקום הריבוע  
13 שבתוך העיגול מתממש חצי של ריבוע, דהוא  
14 תולאת דכולי עיגול. חרע, שאם תעשה ריבוע של  
15 עשר על עשר ותחלקט שתי זרועב ותחזור ותעשה  
16 ריבוע בפנים לאלכסונה של ריבועים קטנים.

1 **רִיבּוּעָא, דְּנִפְיָק מְנָו עִיגוּלָא - פְּלָגָא. וְלֹא הָיָא, דְּהָא**  
2 **קְרוּוֹן דְּלֹא הוּוּ כּוֹלֵי הָיָא. אִמְר רבִּי לְוִי מִשּׁוֹם רַבִּי**  
3 **מֵאִיר: שְׁתֵּי סוּכּוֹת שֶׁל יוֹצְרִים זו לַפְּנִים מֵזֶה, הַפְּנִימִית**  
4 **אֵינָה סוּכָה, וְהַיְחִיב בְּמִזְוָה, וְהַיְחִיבֶנָה סוּכָה, וְפִטְוֹרָה**  
5 **מִן הַמְּזוּזָה. וְאִמְרָא? תְּהִי חִצְוֹנָה כְּבִית שֶׁעַר הַפְּנִימִית,**  
6 **וְתַתְּחִיב בְּמִזְוָה! מִשּׁוֹם דְּלֹא קָבִיעַ. תְּנו רַבֵּנּוּ: גַּבְדִּי;**  
7 **סוּכַת גֹּזִים, סוּכַת נְשִׁים, סוּכַת בְּהֵמָה, סוּכַת פּוֹתִים,**  
8 **סוּכַת מְגַל מְקוּם - מְשָׁרָה, וּבְלִבְדָּר שְׁתַּהֲא מְסוּכַת**  
9 **בְּהֵלְכָתָה. מֵאִי בְּהֵלְכָתָה? אִמְר רַב חֲסָדָא: וְהוּא**  
10 **שֶׁשְׁשָׁא לְצַל סוּכָה. מְגַל מְקוּם לְאִתּוּי מֵאִי? לְאִתּוּי**  
11 **רוּעֵי רַבְבִּי. דְּתִנּוּ רַבֵּנּוּ: סוּכַת רַבְבִּי; סוּכַת**  
12 **זֵוִעִים, סוּכַת קִצְיִים, סוּכַת בּוּרְגִינּוּ, סוּכַת שְׁמִירִי**  
13 **פִּירוּחַ, סוּכַת מְגַל מְקוּם - מְשָׁרָה, וּבְלִבְדָּר שְׁתַּהֲא**  
14 **מְסוּכַת בְּהֵלְכָתָה. מֵאִי בְּהֵלְכָתָה? אִמְר רַב חֲסָדָא:**  
15 **וְהוּא שֶׁשְׁשָׁא לְצַל סוּכָה. מְגַל מְקוּם לְאִתּוּי מֵאִי?**  
16 **לְאִתּוּי סוּכַת גַּבְדִּי. הָיָא תַּנָּא דְּגַבְדִּי - אֱלִמָּא**  
17 **לִיה גַּבְדִּי מִשּׁוֹם דְּקָבִיעַ, וְקָא תַּנָּא "מְגַל מְקוּם"**  
18 **לְאִתּוּי רַבְבִּי, דְּלֹא קָבִיעַ. וְהָיָא תַּנָּא דְּרַבְבִּי ש**  
19 **אֱלִמָּא לִיה רַקִּיבַת שְׁמֵאִי, דְּרַבִּי חִיבָא נִיחָה, וְהָנָא**  
20 **"מְגַל מְקוּם" לְאִתּוּי גַּבְדִּי - דְּלֹא בְנִי חִיבָא נִיחָה.**  
21 **מִשְׁנֵה**



17 כענין שפירשהו לעיל - נמצא ריבוע פנימי חצי  
18 של חיצון. ואם תעשה עוגל של עשרה על עשרה  
19 בתוך ריבוע החיצון דהא העיגול בין שני  
20 הריבועים. וזה הריבוע שמורכב יתר על העיגול  
21 רביע. אם כן החיצון יתר על הריבוע הפנימי חצי  
22 של פנימי, היינו (תולאת דעגולה דהיינו) רביע  
23 של ריבוע חיצון. וקצת תימה דלא נקט ריבועא  
24 דנפיק מנו עיגולא, והיינו תולאת מכל העגול, כי  
25 היכי דנקט עיגולא דנפיק מנו ריבועא ריבועא  
26 דהיינו ריבועא מכל הריבוע. כך יי לפרש: והיו תרי מילי קיימי, דאירי כעין שפירשהו.  
27 עשה עיגול בתוך ריבוע, וחזור ועשה ריבוע אחר בתוך אותו עיגול, ואנא למימר  
28 שתמנעט העגול רובע של ריבוע החיצון, וריבוע פנימי נתמנעט  
29 מריבוע חיצון פלאג. ורובע פלאג קיימי אריבוע חיצון. ואם אמר:  
30 הלא ריבוע של שבעה על שבעה, אם תעשה בו עוגל של שבע על  
31 שבע אמר, ותחזור ותעשה בתוך העיגול ריבוע של אלכסונה שבעה  
32 במדת העיגול - וזה ליה ריבוע פנימי תמנעט על פני חשבון  
33 של אמרוא תרי חומשי באלכסונה, ומשכחת לה ריבוע פנימי יתר מחצו של חיצון, דיש  
34 בפנימי עשרים חומש ריעות של אמר על אמר והחיצון לא משכחת אלא ארבעים ותשע!  
35 ויש לומר שזה תלוי במה שדחתו, דחשבון של אמרוא תרי חומשי אינו מכוון, דאיכא שפי,  
36 ואם כן אין ריבוע הפנימי תמנעט על חמשה, דאם היה בו חמשה על חמשה - היה  
37 אלכסונו עולה שפי משבעה. **וְהָיָו** חיצונה בית שער לפנימית ותתחייב במזוזה - ובית  
38 שער חייב במזוזה, כדנתיב בהדיקמין רבה' (נמנחל לגבג). בית שער אכסדה ומרפסת חייבין  
39 במזוזה. ותימה דברפי קטא דימנא (יאב וש) אמרינן דנמנעטין לזו ממזוזה מרכיבי  
40 בית', מה בית מיוחד ליהיה - יצאו אלו שאין מיוחדין ליהיה. ויש מהלכין בין פתוחין לבית לפתוחין לגינה. וקושיא: דאם כן, וזה ליה לשינוי הכי בתום הנתים (שם). ודפיך ארור חסדא  
41 דאמר אכסדה פטורה מן המזוזה וצריך לומר: הא - דאורייתא, הא - דרבנן. הוא ולא משני הרהם במנחתו - דמשמע על דרב חסדא פטורה לגמרי קאמר, אפילו מדרבנן.



42 **סוכת** כותים - כל הך דקושביה הבא אמר בשמעתין דלאו בני חיובא ניהו, דקסבר: גרי אריות הן. והא דאמר פרי עק דיבמות (כ"ב) דאחז גרי אריות ואחז גרי חלמות, הלכה: כלם  
43 גרים - דעי מילי בשמעתין לגמרי, אבל גרי כותים - כתיב בספר מלכים ב' (ח'): את' ה' ודי יראים ואת אליהו עשר עובדים'. ונאן דאמר כותים בני גאמה, קסבר דאחז גרי נחמקין.  
סוכה

1 **אבל ריבועא מנו עיגולא פלאג** - כשאח מהרבע בתוך העיגול אתה מוציא ממנו חצי  
2 השעור הנשאר בו, והיינו תולאת וכוליה, הלכך ליש עשרה ריבוע - צריך העיגול  
3 המקיפו סביב לדותו עשרים וארבעה. ודא רמיז דלא חצי שיעורא  
4 כולי האי, אלא שרד חצי כשיעור אכסונה סוכה מרובע, וכל אמרוא ברביע - אמרוא  
5 ליתא ורומיש באלכסונו. שתי סוכות של יוצרים  
6 - כך היה דרך של יוצרי כל הרים במיתקן;  
7 עשיר להם שתי סוכות זו לפניו מהו, בפנימית  
8 הוא דר ומגיע קרוויהו, קרוויהו הוא עשה  
9 מלאכתו, ומוציא קרוויהו למכור. פנימית אינה  
10 סוכה - אם בא לישב בתוכה בתו לשם סוכה.  
11 ואף על גב דלא בעינן סוכה לשם חג, דהא כבית  
12 הלל קיימא לן, דמכשרי סוכה ישנה במיתקין  
13 (ט.ו.ט) - הבא אינה סוכה, דלא מיכרדא מלאח  
14 ולשם סוכה הוא דר בו, דהא כל ימות השנה  
15 וידיד רחמ, ורוב השמש ושטערתו ושיתנו שם.  
16 ויחייב במזוזה - לעולם, משום דכל ידירתו בה.  
17 החיצונה סוכה - ויצא בה ידי דבתו, ואין  
18 צריך לסוטה ולעשותה לשם חג. כבית הלל  
19 ומנשם הכירא דמצעה לכאב למישר, דכיון  
20 דמולה שתא לאו הבא ידיר, והשתא ידיר בה -  
21 איכא דביכרא. ופמורה חג - במזוזה - לעולם  
22 דלאו ידיר הוא, שאינה עשויה אלא לצאת  
23 ולבא דין שם, ולתבניש שם גמרים. ותיחי  
24 כבית שער הפנימית - דקיימין חג במנחת  
25 ב'הקומץ רבה' (לגב). דחייבי במזוזה מדרבנן.  
26 בית שער = "פיקראי בלעז", לשפני הכות. פנימית  
27 דלא קביע - לא זו ולא זו דבר קבוע, ואין  
28 הפנימית חשובה לדתו ליה בית שער. סוכת  
29 גוים - שעשויה לזרוב בה בימות החמה. סוכה  
30 מפשל מקום - אפילו פתוחה מאלו, ולקמייה  
31 מפשל מאי היא. מאי חללכתה - מאי אלא  
32 לאשמעוניה; דאילו שתהא עלתה מרובה  
33 ממתנה, וברבר כשכר לסכך בו - פשיטא, אטו משום דריעא במילי אחרניתא. שלא  
34 נעשית לשם סוכה, תתכשר אף בפסולתו; אמר רב חסדא - האי כחלכתה דקאמר -  
35 הוא שמוסכות יפה, דמוכחא מלאח שעשיתיה הראשונה לצל היהיה ולא לגנישת  
36 בעלמא. דאף על גב דסוכה לשם חג לא בעינן - לשם סוכה בעינן, ולצל הוא דמיקריא  
37 סוכה, שמוסכת מן החורב. רקיבַת שְׁמֵאִי - סימך רועים קייצים בורגין שומרי פירות.  
38 ולקמן פריך: מאי גריעותיה דהיינו מהתן דלעיל, דקרי ליה סוכה מכל מקום. רועים -  
39 שעשו סוכה בשדה ליבש. בורגין = שומרי הקרי. וכולן ישראליים הם, אבל סוכה זו לא  
40 לשם חג נעשית. סוכה מכל מקום - דאפילו פתוח מאלו, והיינו הך דלעיל, כדמפשיל  
41 לקמן, דהאי אנא חשבי ליה זני, משום דישאלי'ם נערו חייבין סוכות, והואיה סוכתן  
42 להכשיר יותר מסוכת גבין. גוים נשים כהמה כותים, שאין חייבין סוכה. אלימא -  
43 חשובה להכשיר. סוכת רַבְבִּי' לא קביע - פנעמין רועין כאן ופנעמין רועין כאן  
44 כשכאלו את המרעה, וכן קייצים, כשיבש - והלכין להם וסורתין סוכתן.  
45 משנה

1 **אבל ריבועא מנו עיגולא פלאג** - כשאח מהרבע בתוך העיגול אתה מוציא ממנו חצי  
2 השעור הנשאר בו, והיינו תולאת וכוליה, הלכך ליש עשרה ריבוע - צריך העיגול  
3 המקיפו סביב לדותו עשרים וארבעה. ודא רמיז דלא חצי שיעורא  
4 כולי האי, אלא שרד חצי כשיעור אכסונה סוכה מרובע, וכל אמרוא ברביע - אמרוא  
5 ליתא ורומיש באלכסונו. שתי סוכות של יוצרים  
6 - כך היה דרך של יוצרי כל הרים במיתקן;  
7 עשיר להם שתי סוכות זו לפניו מהו, בפנימית  
8 הוא דר ומגיע קרוויהו, קרוויהו הוא עשה  
9 מלאכתו, ומוציא קרוויהו למכור. פנימית אינה  
10 סוכה - אם בא לישב בתוכה בתו לשם סוכה.  
11 ואף על גב דלא בעינן סוכה לשם חג, דהא כבית  
12 הלל קיימא לן, דמכשרי סוכה ישנה במיתקין  
13 (ט.ו.ט) - הבא אינה סוכה, דלא מיכרדא מלאח  
14 ולשם סוכה הוא דר בו, דהא כל ימות השנה  
15 וידיד רחמ, ורוב השמש ושטערתו ושיתנו שם.  
16 ויחייב במזוזה - לעולם, משום דכל ידירתו בה.  
17 החיצונה סוכה - ויצא בה ידי דבתו, ואין  
18 צריך לסוטה ולעשותה לשם חג. כבית הלל  
19 ומנשם הכירא דמצעה לכאב למישר, דכיון  
20 דמולה שתא לאו הבא ידיר, והשתא ידיר בה -  
21 איכא דביכרא. ופמורה חג - במזוזה - לעולם  
22 דלאו ידיר הוא, שאינה עשויה אלא לצאת  
23 ולבא דין שם, ולתבניש שם גמרים. ותיחי  
24 כבית שער הפנימית - דקיימין חג במנחת  
25 ב'הקומץ רבה' (לגב). דחייבי במזוזה מדרבנן.  
26 בית שער = "פיקראי בלעז", לשפני הכות. פנימית  
27 דלא קביע - לא זו ולא זו דבר קבוע, ואין  
28 הפנימית חשובה לדתו ליה בית שער. סוכת  
29 גוים - שעשויה לזרוב בה בימות החמה. סוכה  
30 מפשל מקום - אפילו פתוחה מאלו, ולקמייה  
31 מפשל מאי היא. מאי חללכתה - מאי אלא  
32 לאשמעוניה; דאילו שתהא עלתה מרובה  
33 ממתנה, וברבר כשכר לסכך בו - פשיטא, אטו משום דריעא במילי אחרניתא. שלא  
34 נעשית לשם סוכה, תתכשר אף בפסולתו; אמר רב חסדא - האי כחלכתה דקאמר -  
35 הוא שמוסכות יפה, דמוכחא מלאח שעשיתיה הראשונה לצל היהיה ולא לגנישת  
36 בעלמא. דאף על גב דסוכה לשם חג לא בעינן - לשם סוכה בעינן, ולצל הוא דמיקריא  
37 סוכה, שמוסכת מן החורב. רקיבַת שְׁמֵאִי - סימך רועים קייצים בורגין שומרי פירות.  
38 ולקמן פריך: מאי גריעותיה דהיינו מהתן דלעיל, דקרי ליה סוכה מכל מקום. רועים -  
39 שעשו סוכה בשדה ליבש. בורגין = שומרי הקרי. וכולן ישראליים הם, אבל סוכה זו לא  
40 לשם חג נעשית. סוכה מכל מקום - דאפילו פתוח מאלו, והיינו הך דלעיל, כדמפשיל  
41 לקמן, דהאי אנא חשבי ליה זני, משום דישאלי'ם נערו חייבין סוכות, והואיה סוכתן  
42 להכשיר יותר מסוכת גבין. גוים נשים כהמה כותים, שאין חייבין סוכה. אלימא -  
43 חשובה להכשיר. סוכת רַבְבִּי' לא קביע - פנעמין רועין כאן ופנעמין רועין כאן  
44 כשכאלו את המרעה, וכן קייצים, כשיבש - והלכין להם וסורתין סוכתן.  
45 משנה

1 **משנה** סוכה ישנה - כדומשה, שעשאה קודם לחג שלשים יום, ולא פירש שהיא  
2 לשם חג. כתיב **שמא פוסלין** - רבע סוכה לשמה, וזו סתם נעשית, ואילו תוך שלשים  
3 לחג דורה, כיון דפוסלין בחלכות תתך קודם לחג שלשים יום - סתם העושה לשם חג  
4 הוא עשאה, אבל קודם שלשים - סתמא לאו לחג. וזו הלל מבשרין - דלא בעית  
5 סוכה לשם חג. כבשה - לבית שמאי איצטריך.

6 **גמרא** סוכה לשם חג - תרביסו סוכות לה' -  
7 לשם מצות המלה. על התנהג - שלמד  
8 חגיגה שם שמים על עליהם עד לאמר  
9 הקטרת אימורין, ודכו בדר בתר הכי משלחן  
10 גבוה, כעבר הניטל פרס. חג - חגיגה, חג  
11 המצות תקשה - סוכות תעשה לחג. סרט  
12 העקרא ודירשהו. בחולו של מועד - אם לא  
13 שמעא מתחילה, פלוגתא דרי אליעזר בפרק  
14 הדישין (לקמן ב"בא), ופרכינן: לבית הלל רב  
15 בעו לשמה, נימא גבי ציצית נמי לית להו דרב  
16 יהודה אמר רב קעשא - לעיצית. מן הגירוי -  
17 "פרישתי, שותלני בסוף העלית מותר האריגה"  
18 וגדל שם הציצית מינה גבה. מן הקוצין - חוסינן  
19 בשתקו בשתי, וקושרים אותן, ותלויין לראשיהן  
20 בבגד לאתר שבתא, וקדי לזו קעץ על סרט  
21 שבוטלין כשצנר. מן הגיטין - כגון טלית  
22 שפתיהו או שעשוהו איתרוב במחז, וראשי  
23 חוטי התפירה תלויין בה, ומזק גדלו הציצית.  
24 **פסולה** - דהאילו ותלויין ועומדים כי אלה  
25 בבגד, ולא תנלו בה לשם ציצית - לאו עשיה  
26 לשמה היא. מן היסין - פקיעות כדוריות של  
27 חט, "שלושמישט" כבשה - דהואיל ובעתה  
28 בבגד לשם ציצית תנלו - עשיה לשמה היא.  
29 דהא אמר שמעתי לא בעינן, שאין טוה מן העשיה.  
30 כי באישרתה קמיה דשמואל - רב תורה תלמודו  
31 כי רב ושל שמואל היה. לאחר פסירתו של רב  
32 היה אמר שמעתי משמו כן אמר לי רב,  
33 וכשוררתיו דברים לפני שמואל תנלו עליו.  
34 מכל מקום תרתיבו עשיה לשמה בעי. אלא -  
35 לא גרסינן, אלא היה גרסינן: אף מן היסין  
36 פסולה, דבעינן טויה לשמה. דמאן דגרס אלאמא  
37 - שמואל רבין דרומיתו קאמר לה, ואם כן  
38 לא מתיב אלא מדשמואל. ולא מילתא היא.  
39 דרב נמי עשיה לשמה בעי. למעושי גוולא -  
40 דבעינן "תעשה לך" משך.

משנה

1 **סוכה** ישנה בית הלל מבשרין - בירושלמי תנן: צריך לומר זה דבר. חבירא אמרין:  
2 טפת רבי יוסי אמר. כל שהוא, ומאן דאמר כל שהוא - ובלבד שתהא על פני  
3 כולה. וברבי רבי יתא חתם: מצה ישנה פלוגתא רבתי שמאי ורבי הלל. מאן דאמר  
4 הכל הוא, מכוין שלא עשאה לשם פסח - דרב רבי אבי שאל וקרק מה. **אמר** עשאה  
5 לשם חג וכו' - אפילו לבית הלל נפקא מינה  
6 שאין צריך לדרשה זה דבר, ואפילו לא נפקא מינה  
7 אלא כל שיש שמאי יו של לתאן לפרש במה חתקו,  
8 ולא שייך לאקשויי: עממא דרבי שמאי איתא,  
9 דבשומענן, אלא היבא דפלגי תנאי אליבא  
10 דרבי שמאי, ולא נפקא מינה מירי בפלוגתא  
11 אליבא דבית הלל. כי ההיא דרבי אליעזר  
12 דמילתא (שבת פ"ה.א.) ובפרק "ארכיבא אחין"  
13 (יבמות כ"ה.א. ושם) קשיא, ובפרק קמא דביעה  
14 (ג.ו.) ובפרק פירוש בבבא. **לענין** סוכה  
15 שאמורים כל שבעה - משמע דאסרי  
16 מדאורייתא. ודרשה גמורה היא, שמפריך אה  
17 קרא לרבי זוא דאמא. ותוספת דבפרק "ביבד"  
18 (שבת מה.א.) משמע שהוא מדרבנן, דבימייהו החם  
19 ראביה דרבי שמעון אית להו בני נה מתוך שהוקעה  
20 למצותו והוקעה לאסורו מהא דתנאי דאין נטליין  
21 עצים מן הסוכה ביום טוב. ור' שמעון מרזי, ומיין  
22 מסוכת דתת בהו שהיא אסורה. ובפרק "זמביא  
23 כדי יין" (ביצה ל"ה.א. ושם) מייחז דרשה הדא,  
24 ואפילו הכי משמעו הוה כיוון שהענין לול  
25 אסורא אלא משום מוקצה, דקאמרינן יעז סוכה  
26 דחיללא קודשה איתקאיא לשבעה ויש לומר:  
27 דהאי דאסור מדאורייתא - היינו בעודה ובעתה  
28 אסור ליטול ממנה עצים, אבל משפלה, דבטלה  
29 במתוה - לא אסורא אלא מדרבנן. וזו היינו  
30 בביעה (שם), וכי מרבי בה תנאיא דרבי שמון  
31 דכיון דלא מהני ביה תנאיא, כעודה קיימת  
32 כשנפלה נמי לוי, יועיל, דמינו איתקאיא בין  
33 השמשות איתקאיא לשבעה. ומשנה: דיספא אתאי  
34 לטובת העולמא. והדר פריך מניי סוכה, ומניי  
35 ביה תנאיא, ומשני: באמור איני בודל מהם כל בין  
36 השמשות, דלא הוקצו למצותו. ולא דמו לעצים  
37 שהם עשוי תרומה, ועל כרחך בודל מהם, וכל  
38 בדם חמירא אהל, ואף על גב דמעיקרא ידע האי  
39 טעמא. ואורחא דהתלמוד לפרש דרביי הך קשיא  
40 ותירצו, ורבינו תם פפרשי: דעצים שבי דרבי הכשת  
41 סוכה - חיללא קודשה עליהו ואסרי  
42 מדאורייתא, אבל היתור מבי דבשר - וכו'  
43

1 **משנה** סוכה ישנה, בית שמאי פוסלין וכות הלל  
2 מבשרין. ואזו היא סוכה ישנה? כל שעשאה קודם  
3 לחג שלשים יום. אבל אם עשאה לשם חג, אפילו  
4 מתחילת השנה - כבשה. **גמרא** מאי טעמא דבית  
5 שמאי? אמר קרא: "חג הסוכות שבועת ימים לה"  
6 - סוכה העשויה לשם חג בעינן. ובית הלל: ההוא  
7 מיבעי ליה לדרבך ששתי. דאמר רב ששתי משום  
8 רבי עקיבא: מנין לענין סוכה שאמורין כל שבועה -  
9 תלמוד לומר: "חג הסוכות שבועת ימים לה". ותנאי,  
10 רבי יהודה בן בתירה אמר: פשם שחל שם שמים  
11 חג הסוכה פך לה שם שמים על הסוכה, שפאמר:  
12 "חג הסוכות שבועת ימים לה", מה תהו ל' - אף  
13 סוכה לה'. ובית שמאי נמי מיבעי ליה לחכי! אין  
14 הכי נמי. אלא מאי טעמיהו דבית שמאי - פתיב  
15 קרא אחרני: "חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים"  
16 - סוכה העשויה לשם חג בעינן. ובית הלל: ההוא  
17 מיבעי ליה לעושין סוכה בחולו של מועד. ובית שמאי  
18 סבירא להו פרכי אליעזר, דאמר: אין עושין סוכה  
19 בחולו של מועד. ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר  
20 רב? **דאמר** רב יהודה אמר רב: עשאה מן הקוצין וכן  
21 הנימין וכן תהדרין - פסולה, מן הפסלה. כי פרה. כי  
22 אמריה קמיה דשמואל אמר לי: אף מן היסין נמי  
23 פסולה, אלאמא דבעינן מויה לשמה. הכי נמי, נפעיא  
24 סוכה עשויה לשמה! שאני התם דאמר קרא: "גידילים  
25 תעשה לך", "לך" - לשם חובך, הכא נמי "חג הסוכות  
26 תעשה לך", "לך" - לשם חובך! ההוא מיבעי ליה  
27 למעוטי גוולא. התם נמי מיבעי ליה למעוטי גוולא!  
28 התם פתיב קרא אחרניא: "ועשוי להם" - משנה

מתסרי אלא מדרבנן. הוא דפריך נמי וכו' מהני ביה תנאי - משום דסתמא כי הכי לא מהני תנאי בניאי דאסרי מדאורייתא - הוא הדין לא מהני בניאי דאסור מדרבנן, ולא נפליג  
נמי תנא בין צריך לטובה בין לא צריך. ואהדיא דביעה קשיא מפרק "במה מוליקין" (שבת כ"ב.א. ושם) דמשמע דניי סוכה אסורין משום בויי מצה, ולא משום מוקצה. ובמקומה פירשהו  
לה תנינה ליה: אף קמא רב יהודה בן בתירא דאי לא משום חגיגת. ומקמינן ליה לטובה לשם חג. **ההוא** מיבעי ליה למעוטי גוולא - תימיה: תיפוק ליה משום הוה ליה  
מצה הבאה בעבירה, דמתאי טעמא פסקין אחרתו תיובל ביום טוב נשע לנקו ברש"י לולב הגזול" (ב"בא.) והבאיה משמעתיא נפא קשיא. דקאמר. בשלמא בני ראשון בעינן "לכם"  
משלכם, אלא ביום טוב נשע באיני משום דרדה ליה מצה הבאה בעבירה. והשתא אם כן למה לי "לכם" משלכם? הוה לישני דאיצטריך למעוטי שאלו. אבל גבי  
סוכה ליבא לעויה הכי, לרבנן דאמרי קמא פרק הדישין" (ב"בא.) דאמרי יוצא ידי חובתו בסוכה של חבירו, ונפקא ליה מדרבנן: "כל האורח בשיאל יטוב בסוכות" - מלמד שם ישראל  
ראויין לישב בסוכה איתו. וזו לומר: דעממא דמצה הבאה בעבירה לאו דאורייתא, אלא מדרבנן. ומיהו, קשה מפרק "הניקין" (גיטין נו"א.א. ושם) גבי תטאת גוולא שם נודעה לרביב, דאמר  
עלא בגמרא: מן נודעה בין לא נודעה אינה כפפרת. נטאי טעמא - דאיש ברבי קאי. גבי שרות של בעל הבית ונגב (ועל ובלב קצא קד.א.) ואומר  
רבעי מה דעממא דעלאל בניטין משום מצה הבאה בעבירה, אלמא דאורייתא דהא ומיהו, כלאו הכי לא יתכן. דהא בהדיא קאמר עלא משום דאיש לא קאי, ועוד דבפרק "מרבד" (בבא  
קמא ס"ג.א.) דרש רבא בהדיא דאיש לא קאי, מרבתיב "קרבני" - ולא תגול. אלא נראה דהווא ד"הגולל תבירא" לאו יאיש בדי הוא. דאיבא יאיש ושנייה השם. כדקאמר מלך במירובד  
(בבא קמא ס"ג.א.) ומעיקרא קרי ליה משבא, והשתא קרי ליה אבדוא. ואף על גב דבב קרבן נמי איכא שנייה השם, כדאמר רבא (ס"ב.) ומעיקרא חולין והשתא חולין מכלל מנתק  
מרבתיב "קרבני", כיון דקודם הקדש לא שילי הוא, ואף על גב דדל עליו הקדש מחמת שנייה השם דאית השתא - לא חוי להקריב, דבעינן "קרבני בשעה שמקריש".

דא

1 **הא** קא מצטרף סכך פסול בחדי סכך כשר - לפי שהאילן מחובר, ובענין דבר תולש,  
2 דומיה דפסולת ודון גיין. ואם הסוכה שרתת האילן מסוככת כראוי, שצלתה מרובה  
3 מחמתה - לא יסמיכהו שיתפסל משום צירוף סכך פסול, כיון דכי שקלת ליה לפסול אבתי  
4 צלתה מרובה. אלא בשאין צלתה מרובה אלא מחמת הפסול איירי. והא דלא משני בגון  
5 דבלאו פסול צלתה מרובה - משום דאם כן מאי  
6 למימרא: ודחתא בני דרבינו בשבתאן, קא פריך  
7 מאי למימרא. ותרע, דגבי מיקור סוכתו בשפתיו  
8 או בארבותה חמתה שיתפסל לקמן (ט"א) כשר  
9 ריחו בתיקון כמותו, ואף על גב דלא מצי בדי  
10 חטטה לבטל ברוב, כיון דתמיכין ולא מעירבן,  
11 דהאי לחודיה קאי. ולא אמרינן דתפסול משום  
12 מצטרף סכך פסול, דכיון דכי שקלת ליה, מי  
13 בכשר. ועוד, אמרינן לעיל (ד"ב) היתה גבוהה  
14 מעשרים, והציון ודריקין לון עשרים, אם צלתה  
15 מרובה מחמתם - כשרה. והא דאמרינן בסמוך,  
16 תחתונה כשרה ועלינה פסולה - כגון  
17 שתחתונה צלתה מרובה מחמתה, והעלינה  
18 חמתה מרובה מצלתה, וקיימי תרידיו בתוך  
19 עשרים. דמשמע: הא קיימא עלינה למעלה  
20 מעשרים - תחתונה גמי פסולה. משום דמצטרף  
21 סכך פסול בחדי סכך כשר - הוה מצינן בשאין  
22 ותחתונה צלתה מרובה אלא מחמת עלינה, וכי  
23 לא הונא היה מצי לאשכחוד שתיקן פסולה, אי  
24 קיימא עלינה ועלילה מעשרים. אלא הפסול הוה  
25 שפיר. ואם האמה כיון דאין תחתונה צלתה  
26 מרובה אלא מחמת עלינה, אמאי כשרה? א  
27 לקמן בריש דין (ב"ב) אמרינן: סוכה  
28 המדובלת כשרה, ומפרש שמואל בגמרא: קנה  
29 עולה קנה וידו. וקאמר אבאי: לא שנו אלא שאין  
30 כלן זה לה שלשה. אבל יש בין זה לה שלשה -  
31 פסולה ויש להם. דהא אמר רבא הוה דאפילו  
32 שן בין זה לה שלשה. אם יש בגב טפח - אמרינן  
33 חבט רמי. ורוביה עם מפריש. ולמעלה מעשרים  
34 לא יחשיב כסול, פסול. מאחר שאין הפסול אלא  
35 מחמת גובה. שקשה ליה: דאקאמינן תחתונה  
36 כשרה ועלינה פסולה איצטריך ליה. מיהו תרומא:  
37 מצטרף סכך פסול בחדי סכך כשר, שרדח  
38 בקנטרוס לפרש דאף על גב דקיימא עלינה בתוך  
39 עשרים, מיהו דחתא ניגור למיפסל תחתונה  
40 משום דוימנן דקיימא עלינה למעלה מעשרים  
41 דלא מסיק ארעיהא למישח אתחתונה משום  
42 צירוף פסול עם כשר, ומחזיק לעלוין כי פסול  
43 מרובה - סכך כגון אלוהיה דמי, ולא פסול  
44 לתחתונה, קא משמע לן דלא גזרינן הא אטו הא.  
45 ודחתא ודא וזו: ועוד: דמחזיק עממא דהוה מצי  
46 למצור שתיקן כשרה אצטריך ליה. וגריס רבינו  
47 תו: תחתונה פסולה ותחתונה פסולה היכי רמי -  
48 צלתה ועלינה חמתה מרובה מצלתה ותחתונה  
49 צלתה מרובה מחמתה, וקיימא תחתונה בתוך  
50 עשרים. כלומר, אבל העלינה - לא חשיבני על גב דקיימא, ואפילו למעלה מעשרים  
51 לא ומיפסלא תחתונה דבכי. והיינו דקאמר התלמוד: מיהו ודחתא ליצטרף סכך פסול בחדי  
52 סכך כשר. כלומר, שייחשב סכך פסול מחמת דקיימא תחתונה למעלה מעשרים - קא  
53 משמע לן, וכי דאי הונא לא חשיב סכך פסול, ובריש מירובין (ג.א) משמע צפת  
54 מפרש רבנו עם גבי מקצת סכך בתוך עשרים ומקצת למעלה מעשרים, אף על גב דאי  
55 שקלת ליה אמתה מרובה מצלתה, חמתה גב דכשרה משום דרבישוי ויהי זה  
56 צלתה מרובה מחמתה. ומיהו, גבי הוצין וירדן פוישעו ליעל דאפילו חשיב סכך פסול כשרה, וצלתה  
57 חמתה מרובה מצלתה - היינו לפי שלא יכול להחתיקם הסכך שבתוך עשרים. דמחמת קלישתו יבא רדוח ויפיר, או יפול. **בבבב** - ואפילו לנאמן דאמר: יש אם למקרא - מודה דלא  
58 לזנב נכתב ומסורת, דבראישית לעיל (ד"ב). **תחתונה** כשרה - כבר פירשתי לעיל.

**משנה** כאלו עשאה בתוך הבית - ופסולה. דמתיניא בביתא בגמרא. תחתונה  
פסולה - דשני סככין יש לה. וקרא פסול סוכה חתת סוכה, כולקמן. **אם אין דיווין** -  
בגמרא מפרש לה. **גמרא** למה לי לשתני כאלו עשאה בתוך הבית - מהווא קרא  
דנפקא לן תוך הבית נפקא לן תחת האילן, ולמה לי למתילי האי באדאין? **הא קא מצטרף**  
**סכך פסול** - מחובר סכך פסול הוא, דכתיב  
(דברים טז) "באספר מערין ומקצר" - ממה  
שאתה מחובר מנאמר עשה סוכתך. בפסולת גון  
כגון קשק, ובפסולת יקב - כגון שאסכולת  
ורקיות ומורות. אלמא, תלוש בעיני, ומתיני על  
האילן לצל הסכך להשלים צלתה על סוכה.  
בשבתא - השפיל עיניו למטה, מעורבב עם  
סכך כשר. ואין ראין עיניו, וסכך כשר רבה עליו  
ומסתלה. דמדאורייתא לא מילי בעל סכך.  
ברזון ומתניחין (לקמן ג'א) אם היה סיכך  
מרובה מהן - כשרה. **פאי לטימאי** - למה  
ליה לרבא למצור כשרה? ומתניחין למעלה ליה  
למצינן אילו עשאה בתוך הבית, לא משמעין  
דלא פסול אלא דומיא דבית? האי לאו תחת  
שני סככין הוא, ודיקון דמותר מרובה, דענפי  
מועטין וסכך כשר רבה עליו. ומדיכא תיחי  
למפסילא ליה משום שני סככין איכא - א  
דח סככה הוא, ולא משום מרובה איכא -  
הוה בטל ליה ברובא. משום מינה מהבא  
דשומכב על פני גג. שקורין "טלש" אף על פי  
ששומכות זו לזו בפתח משלשה, כיון שמתקן  
מרובה מצלתו. ואומר רבי דודו הישיר  
בשהקנים והאורי שבעיקרן בשות, כדאמרינן  
(סוכה ב"ב). כווא מלעיל באסתרא מלתת.  
ובער שוק, הכסוי והקנים שוה - אין צריך  
לנענע. אלא כיון דחשיב רבה - נטל את  
בביתים. וכל לשון חטטה שבתלמוד לשון  
השפלה. ומפרש חטטה לתישח או שלפיה -  
טועה. דאי מחובר הוא - מנא אתנא? ואי תלוש  
הוא - לא קניי "או צעק", מכלל דרישא  
מחבריהם ועדי: אי תלוש הוא, צלתה מרובה  
הדלה עליה - אמאי יש סכך הרבה מהן?  
**אם הויא דלא חבבן** - דאיכא משום מרובה,  
דמצטרף סכך פסול לכשר, דאינו מעורב  
בניהם, ולדודיא קאי ולא בטיל. הדלה - הדין  
ופשע עליה בעין דלית, שקורין "טלש".  
קיסוס = עשב המתפשט מאו ושרשי אבילן  
ועיקרן אבילן, וקורין לו "אידרא", ומתפשט  
ועולה על החומות. פסולה - משום מחובר.  
היכי דמי? - סיכך הרבה מהן, ומבשר ליה  
בביתו, יא כל חבטן דלא בטיל - אמאי  
כשרה? **הא קמצטרף** - ומנאי מסכך במחובר.  
ואף על פי שדוח דוחק ומובדל - מרובה הוא  
את הצל, וצריך לדחות צלתה מרובה מחמתה  
היכי

**משנה** העושה סוכתו תחת האילן - כאלו עשאה  
בתוך הבית. סוכה על גבי סוכה - העליונה כשרה  
והתחתונה פסולה. רבי יהודה אומר: אם אין דיווין  
כעליונה - התחתונה כשרה. **גמרא** אמר רבא  
לא שנו אלא כאלו עשאה מרובה מהמתן, אבל  
המתן מרובה מצלתו - כשרה. **מפאי** - מקמתינא  
**"כאלו עשאה בתוך הבית"** למה לי למיתני "כאלו  
עשאה בתוך הבית"? ליתני "פסולה"! אלא הא קא  
משמע לן: דאילן דיקמי דבית, מה בית - צלתו  
מרובה מהמתן, אף אילן - צלתו מרובה מהמתן.  
וכי חמתו מרובה מצלתו מאי הוי? הא קא מצטרף  
**כסך פסול** - בחדי סכך כשר? אמר רב פפאי:  
**אי בשבתא, אי בשבתא, מאי למימרא? מהו דתימא:**  
**ניגורו חיבא דחקבון אטו חיבא דלא חבבון, קא משמע**  
**לן דלא גזרינן. הא גמי תנינא. הרלה עליה את**  
**הבבון ואת הרלעית ואת הקיסוס, וסיכף על גבן** -  
**פסולה. ואם היה סיכוף הרבה מהן, או שצטרף**  
**כשרה, היכי דמי? אילימא בלא חבבון - הא**  
**קא מצטרף סכך פסול עם סכך כשר, אלא לאו**  
**בשבתא, וישמע מניה דגזרינן? מהו דתימא:**  
**הני מילי - ברביעב, אבל לבתחילה לא, קא משמע**  
**לן "סוכה על גבי סוכה" וכו'. תנו רבנן: "בפסת**  
**שמתת האילן, ולא בפסוקה שמתת הסוכה, ולא בפסוקה**  
**בפסת" תרתי משמעו: אמר רב נתנן בר יצחק:**  
**"בפסת" כתיב. אמר רבי ירמיה: פעמים ששתיקן**  
**בשרות, פעמים ששתיקן פסולות, פעמים ששתיקנה**  
**בשרה והעליונה פסולה, פעמים ששתיקנה פסולה**  
**והעליונה כשרה. פעמים ששתיקן בשרות, היכי דמי**  
**גזרין ששתיקנה חמתה מרובה מצלתה, והעליונה**  
**צלתה מרובה מהמתן, וקיימא עליונה בתוך עשרים.**  
**פעמים ששתיקן פסולות, היכי דמי - גזרין דתווייהו**  
**צלתו מרובה מהמתן, וקיימא עליונה למעלה מעשרים**  
**אמה. פעמים ששתיקנה כשרה והעליונה פסולה,**



1 **עד** מוציא יום טוב דאחרון של חג – ללכת בפסח לילוב וערב'ה' (מוגב ועם) מפרש אמי  
 2 שאנ מנארו, ושרי ביום טוב דאחרון, ויסקי משום סוכה, אי איתרמי ליה סערתא  
 3 בין השמות – בעי למילכ בסוכה, ומגו דאיתקאי לבין השמות איתקאי לכלילי יומא  
 4 אבל אחרון – לא חזי בין השמות, ומעיקרא קרימ ביה. ואף על גב דמנחם נפטר  
 5 מוקפה הוא בין השמות, דשמנא יום הוא והוי  
 6 שבעי על חג – לא שריי ב' היא גונא לאסוח –

7 בשמיני, בין דאיתקאי לבין השמות –  
 8 מאחר ולא נאסרה אלא מנחת יום שעבר, וכן  
 9 משמע בפסח דבעי (שם) גבי הפרשי שבעה  
 10 אחרונים לשבעה ימים, דאיתרמי החם ב'ב' אחר  
 11 ואחת יוצא בה ואוכלה למחר, ולא איתרמי למחר  
 12 אף על גב דאיתקאי לבין השמות מנחם ספיקא  
 13 דיום שעבר, והתאי טעמא, גבי שבת ויום טוב  
 14 בפסח קמא דביעה (ד'א) דאמר רב: נולדה בזה  
 15 אסורה בזה, מפרש טעמא משום הכהן, ולא בעי  
 16 לממר מיגו דאיתקאי, אף על גב דרב כרבי  
 17 יהודה סבירא דאית ליה מוקפה, וכן שני  
 18 ימים טובים של גלויות, ונולדה בזה ומותרת בזה,  
 19 ובפסח 'בלב מרביח' (עריבין ל'א) גבי לנין של  
 20 טבול יום שבלאזחן מן החבית של מעשה טבול  
 21 ואמר: היה זה חרמנו מעשה לכהנתשך – דברוי  
 22 קיימי, ודאם סרי ערב ליה בזה – לא אמר כלום,  
 23 משום דסוף האם של ערב שבת קונה עירובא, ואי  
 24 משום דבעין עשרה דראיה מבעי יום, ואי תאם  
 25 תחילה יום של שבת קונה עירוב, ולא בעי עשרה  
 26 דראיה מבעי יום – הוי עירוב, ולא אמרין לאו  
 27 דראיה הוי בשבת מיגו דאיתקאי בין השמות  
 28 משום יום שעבר, ולא נזי לא נזמי לסוכה,  
 29 דאיתרמי משום דאי איתרמי ליה סעדתא בין  
 30 השמות, אף על גב דלא מתידיב למילכ בה אלא  
 31 משום ספיכת יום שעבר – שאני סוכה דנמל  
 32 מקום חיוב למילכ בה מנחתה מה שרידה, ומאן  
 33 דאסי דתם אחרונא אפילו בשמיני, ופדש שם  
 34 בקנטרסי: מיגו דאסור בין השמות בשמיני,  
 35 משום דספק יום דשבעי הוא – איתקאי לכליל  
 36 יומא, אלמא איתני מיגו דאיתקאי משום יום  
 37 שעבר בשבת אשני – לא תיבן, דאפילו ר' אל  
 38 אסי דאסר ביעה, פרק קמא דביעה (ד'ב), בעיני  
 39 ימים טובים של גלויות – לא אסר אלא משום  
 40 דמספקא ליה אם קודשת ארון חן או לא, אלא  
 41 היינו טעמא: משום דגוה אחרונא אסור סוכה, ומיהו,  
 42 אן אריא מרב אסי לנאי גריסן פסקן לרוב  
 43 וערב'ה' (מוגב) הפרשי שבעה אחרונים לשבעה  
 44 ימים, רב אסי אמר: כל אחר ואחד יוצא בה  
 45 ואוכלה למחר, דקסבר: לכלילי יומא איתקאי  
 46 ותו לא, ולא שרי ליה למחר, ולא שרי ליה מיגו  
 47 דאיתקאי, לפיכך דוקק התלמוד לפרש טעמא  
 48 גבי ביעה משום דמספקא ליה, דהפרשי שבעה  
 49 אחרונים לשבעה ימים דקאמר רב וערב'ה' כל  
 50 דלמעשה לחדה איתקאי ותו לא, וחיוב המיקלע שבת מוציא יום טוב של חג – ונתנין איסור לחספת בניי סוכה ד'ה' וכלארה שרי, ודמאי טעם נאסרו? ואי משום  
 51 דקודשת אחרות הוא שבת ויום טוב – האמר רב פרק קמא דביעה (ד'א): הלכה בארבעה זקנים, ואליב' ד'ה' אילענה, דאמר: שתי קדושות חן, ואי משום הכהן – מה הכהן של שאן ל'י' סוכה  
 52 קרימס הפרוסים למעלה לניו אין מנעטין בסוכה גבוהה מעשרים להבשריה, ולא יואן סככה בהו, דאי סככה הוי הוה מייפסל משום דמקבל טומאה, ולא לופסלה משום פתוחה מעשרה  
 53 – כך פרש בקנטרסי, ולא זמי לתנין ירוזין לחון עשרה דספלין לעיל (ד'א) משום זירה סרוחה, דשאני הכא דלעני עשוין, **שלוזי** מעה אן – וכוונן שתי מנחטילן מן המנחת אם  
 54 היו מנחוץ ארו סוכה אחרת, **ולכלל** ש'ה' יהיו נקליטין גבוהין מן זמניה ששה – מן הדין אפילו גבוהין ששה שרי, ולא חשבי אהל לחספי, כיון דאין בנן טעם, דאד בשילוי פירקין  
 55 (ט"ג) מסקינן כון הלכה: סוכה העשויה כמין צוף – פסולה, לפי שאין לה גג, דשפועי אהלים לאו כאהלים דמו, ומינה דייק רב יוסף בגמרא מותר לן בשילוי דתינים בסוכה, והא  
 56 דאיתרמי בהו תבון עשה – ויחי מורבנן, דדוק בגלילין דקביעי, אבל בילת תינים לא ידקביעי – אפילו גבוה עשרה שריא, כי הוי דהתימיו בקינפות לאסור אפילו אין גבוהין עשרה  
 57 משום דקביעי, ובבילת תינים ולא קביעי – שרי אפילו ביש לה גג, וכדאמרין לאידך לישנא: דנקליטין לגבי כלה קביעי, אי נמי, בחבי פליגי חר' לישנא, ועל כרחי' הוא פליגי חר'  
 58 חר' לישנא, ולא אפשר למור דפליגי ביש לה גג ואינה גבוהה עשרה ולישנא בריא אסור – דהא בריא גמרא תרנגא נמואל למנחטין דבאב גבוה עשרה, **מוציא** ראשו חוץ  
 59 לבלה וקרא קריאת שבע – על חשיש שמואל ללבו ראה את הערה וברכה וקאן בברכות כרב בהגב.

1 הכל לפי תאו – וכוונן דאמר: איני בודל מום כל בין השמות של יום טוב הראשון,  
 2 דאלו חל קדושה לעליה, וחבי מוקים לה במסכת ביעה כ'דומאי' (ל"ב), ונחא אחריתא  
 3 לא מצי בהו, קתני מיהת טרינין, והיינו סייטא, דילמא מן חג' – דרפנתא קאמר, אבל  
 4 למעלה – אימא ק' אפילו לנאותה גמי נספך מנקבל טומאה קרי לה, **אין** מנעטין –  
 5 קרימין הפרוסים למעלה לניו אין מנעטין גבוהה  
 6 מעשרים להבשריה, דלאו מין סככה ניהו, דאי  
 7 ספך חוץ – הוה מייפסלה משום מקבל טומאה,  
 8 ולא לופסלה משום פתוחה מעשרה, וכן חג'  
 9 מנעטין – לאו משיעור שבעה טפוחים, דהא  
 10 אינה מנזוקת ראשו ורובו ושוטלנו, **אפיניא** –  
 11 נישויה בסיים, והא קהו לה דרשיבא – שהיא  
 12 לזה, ומכוחא מילתא דלגבהה שטחה, ולא  
 13 לספך, לבי יבשה קאמיאן ק' – דהתקלה, ניי  
 14 סוכה – טרינין הפרוסים תחת חל' לניו, פסולה  
 15 – משום אהל מפסק, ואשתבח לא גזי בסוכה,  
 16 ולרב נתנן, כיון דלעני סוכה יהיבנה – בטלה  
 17 לגבה, רב נתנן – אב בית דין היה, ונגזי ומנח  
 18 בבית ראש גולה, ועושין על פיו, שלוחי פגוח  
 19 אן – להקביל פני ראש גולה, דחייב אדם  
 20 להקביל פני רבו ברנל, ומסרינן, כדתנן לקמן  
 21 (ב"ב, אה) שלוחי מצוה פטוין מן הסוכה, כלה –  
 22 הפרוסה סביבות המטה, ואף על פי שיש לה גג,  
 23 אינה גבה משופע בשל לקליטין, אלא שיש כלה  
 24 קינפות, והוא שאינה גבוהה עשרה – מן זמניה  
 25 דבצירי מגובה עשרה לאו אהולא הוא, **הא** אל  
 26 קתני להבין – דבריינא, דמפרשי לעו גבוה, דחבי  
 27 קתני גמ' שנים, כדפרשינן שרי – חוץ רוצאן  
 28 באמצע המטה למראותיהוה ולמגולותיה,  
 29 דקביעי – אבל כילה לא קביעי עשה כן  
 30 בקינפות, אלהין, כי לא גבוהה עשה – כן  
 31 חשיב, התם דלפסל סוכה – קאיתיה, משום  
 32 סוכה תחת סוכה, בחשיבין כן פסולה – כל  
 33 סוכה דלא מקרייא עלינות סוכה – לא למספלא  
 34 תחתונה, הכא דלשויה אהולא – שלא ישן  
 35 תחתיה, ולא שאר הסוכה – כשרה, בציר  
 36 עשירה נפי חיי אהולא – היכא דקביעה, וקראי  
 37 קריאת שבע – ודיכין דיכא אהל הוא, אל  
 38 אמרינן: למקום שרבו שם ראשו נזרק, וליתסר  
 39 משום: 'לא יראה קו ערות דבר', אלא הרי הוא  
 40 כמציא ראשו חוץ לחוק, הכי

1 **עד מוציא יום טוב דאחרון של חג**, ו**אם התנה עליהם**  
 2 **הכל לפי תנאו**, **ואמר מן הצד**, **סוכה**  
 3 **אין מנעטין תנאו**, **אמר רב**, **ומן הצד מנעטין**,  
 4 **מניין עבדיה דרב**, **אשי אשמישא ליה קהונתא**  
 5 **במאי**, **ואשתפתא אמטלתא**, **אמר ליה רב**, **אשי**:  
 6 **לדייה, דלא לימרו קא מסככי דברי המקבל טומאה**,  
 7 **והא קא חזי ליה דרביבא! לבי יבשה קאמיאן ק'.**  
 8 **ואמר**, **ניו סוכה המופלגין במנה ארבעה**, **רב נתנן**  
 9 **אמר: בשרה, דה ספדא ורבה רב רב הונא אמרי**:  
 10 **פסולה**, **רב חסדא ורבה רב רב הונא קאלעו לבי**  
 11 **ירש גלויא**, **אניגו רב נתנן בסוכה שוניה מופלגין**  
 12 **במנה ארבעה מפיחים, אשמיכו ולא אמרו ליה ולא**  
 13 **מידי, אמר לחו: הוהו בהו רבנן משמעתיהו? אמרו**  
 14 **ליה: אנו שלוחי מצוה אנו ופטוין מן הסוכה**, **אמר**  
 15 **רב יהודה אמר שמואל: מותר לישן בפילה בסוכה,**  
 16 **אף על פי שיש לה גג, והוא שאינה גבוהה עשרה.**  
 17 **הא שמעי: הלשון בפילה בסוכה – לא יצא ידי חובתו!**  
 18 **הכא במאי עסקינן – בשגבוהה עשרה, מיתובי: הלשון**  
 19 **תחת המנה בסוכה אפילו לא יצא ידי חובתו! לא תרנג'ה**  
 20 **תחת המנה גבוהה עשרה, הא שמעי: או שפרים**  
 21 **על גבי קינפות – פסולה! התם נמי דבידיו עשרה.**  
 22 **והא לא קתני הכי, דתניא: נקליטין שנים, וקינפות**  
 23 **ארבעה, פירם על גבי קינפות – פסולה, על גבי**  
 24 **נקליטין – בשרה, ובכלב שלא יהיו נקליטין גבוהין**  
 25 **מן המטה עשרה, מקל' דקינפות, אף על פי שאין**  
 26 **גבוהין עשרה! שאני קינפות, דקביעי, והרי סוכה**  
 27 **על גבי סוכה דקביעא, ואמר שמואל: בתיקושה קד**  
 28 **פסולה! אמרי: התם דלמפסל סוכה – בעשרה, הכא**  
 29 **הלשוני אהולא – בצירי מעשרה נמי יהי אהולא, אמר**  
 30 **רב תחליפא בר אביו אמר שמואל: הלשון בפילה ערום**  
 31 **קריאת שמעי, מיתובי: הלשון בפילה ערום לא יוציא ראשו חוץ לפילה וקרא**  
 32 **הכא במאי עסקינן בשגבוהה עשרה, הכי נמי מסתברא, מדקתני סיפא: הא למה זה**  
 33 **דוקה – לעומר בבית ערום, שלא יוציא ראשו חוץ לחלון וקרא קריאת שמעי, וכוונן מיהו,**  
 34 **שבת מיהו**  
 35 **ובית**

1 **מוציא ראשו חוץ לפילה וקרא**  
 2 **קריאת שמעי**, **מיתובי: הלשון בפילה ערום לא יוציא ראשו חוץ לפילה וקרא קריאת שמעי!**  
 3 **הא למה זה דוקה – לעומר בבית ערום, שלא יוציא ראשו חוץ לחלון וקרא קריאת שמעי, וכוונן מיהו,**  
 4 **שבת מיהו**  
 5 **ובית**

1 אהולא מוציא ראשו חוץ לחוק, הכי  
 2 דלמעשה לחדה איתקאי ותו לא, וחיוב המיקלע שבת מוציא יום טוב של חג – ונתנין איסור לחספת בניי סוכה ד'ה' וכלארה שרי, ודמאי טעם נאסרו? ואי משום  
 3 דקודשת אחרות הוא שבת ויום טוב – האמר רב פרק קמא דביעה (ד'א): הלכה בארבעה זקנים, ואליב' ד'ה' אילענה, דאמר: שתי קדושות חן, ואי משום הכהן – מה הכהן של שאן ל'י' סוכה  
 4 קרימס הפרוסים למעלה לניו אין מנעטין בסוכה גבוהה מעשרים להבשריה, ולא יואן סככה בהו, דאי סככה הוי הוה מייפסל משום דמקבל טומאה, ולא לופסלה משום פתוחה מעשרה  
 5 – כך פרש בקנטרסי, ולא זמי לתנין ירוזין לחון עשרה דספלין לעיל (ד'א) משום זירה סרוחה, דשאני הכא דלעני עשוין, **שלוזי** מעה אן – וכוונן שתי מנחטילן מן המנחת אם  
 6 היו מנחוץ ארו סוכה אחרת, **ולכלל** ש'ה' יהיו נקליטין גבוהין מן זמניה ששה – מן הדין אפילו גבוהין ששה שרי, ולא חשבי אהל לחספי, כיון דאין בנן טעם, דאד בשילוי פירקין  
 7 (ט"ג) מסקינן כון הלכה: סוכה העשויה כמין צוף – פסולה, לפי שאין לה גג, דשפועי אהלים לאו כאהלים דמו, ומינה דייק רב יוסף בגמרא מותר לן בשילוי דתינים בסוכה, והא  
 8 דאיתרמי בהו תבון עשה – ויחי מורבנן, דדוק בגלילין דקביעי, אבל בילת תינים לא ידקביעי – אפילו גבוה עשרה שריא, כי הוי דהתימיו בקינפות לאסור אפילו אין גבוהין עשרה  
 9 משום דקביעי, ובבילת תינים ולא קביעי – שרי אפילו ביש לה גג, וכדאמרין לאידך לישנא: דנקליטין לגבי כלה קביעי, אי נמי, בחבי פליגי חר' לישנא, ועל כרחי' הוא פליגי חר'  
 10 חר' לישנא, ולא אפשר למור דפליגי ביש לה גג ואינה גבוהה עשרה ולישנא בריא אסור – דהא בריא גמרא תרנגא נמואל למנחטין דבאב גבוה עשרה, **מוציא** ראשו חוץ  
 11 לבלה וקרא קריאת שבע – על חשיש שמואל ללבו ראה את הערה וברכה וקאן בברכות כרב בהגב.



תני בשם רבי נחמיה: הולכין אחר רוב הדעות. הוה עבידא? שתיים נשים ואישה אחת – עשו אותן בשני עדים ועד אחד. הוה דאת אמר: באשה ונשים. אבל אם היו מאה נשים ועד אחד – בעד בעד אינון:

## [דף מ"ד ע"א]

**הלכה ח מתניתין** – משרבו הרוצחנין – במלה עגלה ערופה, משבא אלעזר בן דינאי, ויתחינה בן פרישה' הוה נקרא, תורו לקרותו בן הרוצחן.

**גמרא:** בן הרוצחן – בריה קטילה:

**הלכה ט מתניתין** – משרבו המנאפין – פסקו הפנים המאררים, ורבי יוחנן בן זבדי הפסיקו, שנאמר (הושע ה, יד): "לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינה" וגו'.

**גמרא** דכתיב (שם): "כי הם עם הזנות יפרדו". וכתוב (במדבר ו): "והייתה האשה לאלה בקרב עמו". בזמן שעמה שלום. לא בזמן שעמה פרוצים. ונקמה האיש מעוזו" – אימתי האשה נושאת את עונה? בזמן שהאיש נקי מעוזו:

**הלכה י מתניתין** – משמת יוסי בן יעזר איש צרידה, יוסי בן יוחנן איש ירושלים, בטלו האשכולות, שנאמר (מיכה ז, א): "אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי":

**גמרא:** ולא עמד אשכול עד שעמד רבי עקיבה. וכל הזוגות לא היו אשכולות? אלא אילו שימשו פרנסות. ואלו לא שמשו פרנסות. תני, כל הזוגות שעמדו משמת משה ועד שעמד יוסי בן יעזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים – אי אפשר ליתן בהן דופי. עד שעמד רבי יהודה בן בבא – איפשר ליתן בהן דופי.

אמרו על רבי יהודה בן בבא, שהיו כל מעשיו לשום שמום, אלא שגדל בהמה דקה. וכך היה מעשה: פעם אחת חלה, ונכנסו הרופאים אצלו לבקרו, אמרו לו, אין לך רפואה – אלא חלב רותת. שהיה גונת. מה עשה? לקח עז וקשרה לכרעי מפתו והיה יונק מפנה חלב רותת. בשעה שהיה גונת. ובשביקשו חכמים להיכנס אצלו, אמרו, היאך אנו יכולין להיכנס? והלחמים עמו בבית! ובשעת מיתתו אמר: אין בידי עון אלא זה: שעברתי על דברי חברי. ובשמות, דקדקו חכמים על כל מעשיו ולא מצאו בידו אלא עון אותה העז בלבד.

אמר רבי שמעון שזורי: של בית אבא היו בעלי בתים בגליל. ולמה חרבו? שהיו דנין דיני ממונות באחד, ומגדלין בהמה דקת. וכך היה: חרש אחד היה לנו סמוך לעיר, והיתה השדה בינינו ובינה, והיתה הצאן נכנסת ויוצאה והדרה עליה:

**הלכה יא מתניתין** – יוחנן בן גדול העביר את הודיית הפעשר. אף הוא במל את המעוררין, ואת הנוקפין. ועד ימיו היה פמיש מכה בירושלים. ובקמיו אין אדם צריך לשאול על הדמיי:

**גמרא** רבי ירמיה רבי הויה בשם רבי שמעון בן לקיש

### [דף מ"ד ע"ב]

מתניתא, משנהשדו להיות נותנין מעשר לכהונה.

הדא מסייע ליה לרבי יוחנן בהדא ופליגא עליה בהדא. דתנינן תמן (יבמות פ"ט הל"ח): יבית בהן ללוי – לא תאכל, לא בתרומה ולא בפעשר. ניהא בתרומה לא תאכל. בפעשר? מה נפשוה, בהנת היא – תאכל, לניה היא – תאכל. רבי אילא בשם רבי יוחנן: כמאן דמר: אין נותנין מעשר לכהונה. הווי דו אמר: נותנין מעשר לכהונה.

מסייעא ליה – דו אמר בולן לשבח. דאמר רבי יוחנן: יוחנן בן גדול שלח ויבדק בכל ערי ישראל, ומצאון שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד. אבל מעשר ראשון ומעשר שני – מהן היו מפרישין, ומהן לא היו מפרישין. אמר: הואיל ומעשר ראשון בעזן מיתה ומעשר שני בעזן טביל. יהא אדם קורא שם לתרומה ולתרומת מעשר ונותנין לכהן. ומעשר שני מחללו על הפעות. והשאר – מעשר עני, שהמוציא מחבירו עליו הראיה. ויתענה.

אמר רבי אילא, פעם הוא לפני המקום, מי שהוא אומר "עשיתי" והוא לא עשה.

מענה מי שהוא מפריש יתענה, ומי שאינו מפריש לא יתענה! בהדא דתני: עד "השקפה" (דברים כו) – היו אומרים קול נמוך. מיפן ואילך – היו אומרים קול גבוה.

את המעוררין. אותן שהיו אומרים (תהלים מד): עורה למה תישן ה' וגו'. וכי יש שינה לפני המקום? והלא כבר נאמר (תהלים קכא): הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל! מה תלמוד לומר (תהלים עח): ויחן כישן ה'? אלא, בכיבוד, באלו יש לפנינו שנה בשעה שישאר בצרה ואמות העולם ברוחה. וכן הוא אומר (איוב יז) ובהמרותם תלן עיני.

את הנוקפין – אותן שהיו סבין על גבי העגל בין קרניו . אָמַר לְהֵן יוֹחֵנָן כְּהֵן גְּדוּל, עַד מְתֵי אַתָּם  
מֵאֲכִילִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ נְבִלּוֹת? וְעָמַד וְעָשָׂה לְהֵן טַבְעוֹת. אָמַר רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֵנָן: טַבְעוֹת עָשָׂה  
לְהֵן – רַחְבוֹת מְלֻמָּטִין וְצָרוֹת מְלֻמָּעָלִין.

עַד יָמָיו הָיָה פְּטִישׁ מִכַּף בִּירוּשָׁלַיִם – עַד תְּחִילַת יָמָיו . וּבִיָּמָיו אֵין צָרִיד לְשֹׂאֵל עַל הַדְּמָאֵי – שֶׁהָעָמִיד  
זוּגָת . מִלְּתֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי אָמְרָה: מַהֵן לְגִנְאֵי וּמַהֵן לְשִׁבְחָה . דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי תַנְחוּם  
רַבִּי חֵייה בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי:

### [דף מ"ה ע"א]

בְּרֵאשׁוֹנָה, הָיָה מַעְשֵׂר נְעִשָׂה לְשִׁלְשָׁה חֲלָקִים. שְׁלִישׁ לְמַכְרֵי כְּהוֹנָה וְלֹוּיָהּ , וְשְׁלִישׁ לְאוֹצָר , וְשְׁלִישׁ  
לְעֲנָנִים וְלַחֲבָרִים שְׁחָיו בִּירוּשָׁלַיִם .

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: מֵאֵן דְּהָוָה סֶלֶק לְמִידוּן בִּירוּשָׁלַיִם, עַד תַּלְתַּת אֵיגְרִין הָוָה יְהִיב מְדִילֵיהּ, מִיבֵן  
וְאֵילָף מִשָּׁל אוֹצָר . מִשְׁבָּא אֲלַעְזָר בֶּן פְּתוּרָה וַיהוּדָה בֶּן פְּכוּרָה הָיוּ נוֹטְלִין אוֹתָן בְּזוֹרַע , וְהִיתָה  
סְפִיקָה בְּיָדוֹ לְמַחֲזוֹת, וְלֹא מִיחָה, וְהָעֵבִיר הוֹדִיית הַמַּעְשֵׂר. וְזוֹ לְגִנְאֵי .

אֶת הַמַּעְזָרִין – לְשִׁבְחָה, וְאֶת הַנוֹקְפִין – לְשִׁבְחָה. עַד יָמָיו הָיָה פְּטִישׁ מִכַּף בִּירוּשָׁלַיִם – עַד תְּחִילַת יָמָיו.  
רַבִּי חֲסִידָה שָׂאל לְרַבִּי חֲזַקְיָה: לֹא מִסְתַּבְּרָא! עַד סוּף יָמָיו! אָמַר לֵיהּ: אַף אֲנָא סָבַר בֶּן .

דְּמָאֵי – רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי אֲבָהוּ רַבִּי חֲזַקְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדָה בֶּן פּוֹזִי: דְּמָאֵי, דְּמֵי תַפְסִין וּמֵי לֹא תַפְסִין  
:

הַלְכָה יב מִתְּנִיתִין – מִשְׁבְּטָלָה סְנֵהֲדָרִין, כְּטַל הַשִּׁיר מִבֵּית הַמִּשְׁתָּאוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כד) בְּשִׁיר  
לֹא יִשְׁתּוּ יַיִן:

גְּמָרָא: אֲבָא פַר רַב יְרֵמְיָה אָמַר: (איכה ה) וְגַנִּים מִשְׁעַר שְׁכֵתוֹ וְגו'. אָמַר רַב חֲסֵדָא: בְּרֵאשׁוֹנָה הִיתָה  
אֵימַת סְנֵהֲדָרִין עֲלֵיהֶן וְלֹא הָיוּ אוֹמְרִים דְּכָרִי נְבִלָה בְּשִׁיר. אֲכַל עֲכָשְׁוֵי שְׂאִין אֵימַת סְנֵהֲדָרִין עֲלֵיהֶן,  
הֵן אוֹמְרִים דְּכָרִי נְבִלָה בְּשִׁיר. בְּרֵאשׁוֹנָה, לֹא הָיוּ נִפְרָעִין אֲלָא מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ בְּלָבָד. אֲכַל עֲכָשְׁוֵי  
נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ וּמִמְשֻׁפְּחָתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב חוֹנָה: בְּרֵאשׁוֹנָה כָּל צָרָה שֶׁהִיתָה בָּאָה עַל הַצְּבוּר – הָיָה פּוֹסְקִין  
שְׁמֻחָה לְבָנָדָה, וּמִשְׁבְּטָלָה סְנֵהֲדָרִין כְּטַל הַשִּׁיר מִבֵּית הַמִּשְׁתָּאוֹת. מִשְׁבְּטָלוּ אֵילוֹ וְאֵילוֹ (איכה ה) שִׁבְחַת  
מִשׁוֹשׁ לְבָנּוּ נִהְפָּד לְאֲכָל מִחֻלּוֹנּוֹ. וְכִי מַה הִיתָה סְנֵהֲדָרִין גְּדוּלָה מוֹעֵלָתָּ? אֲלָא לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כ)

ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש שהוא בתתו מזרעו למלך לבלתי המית אותו –  
בכל מיתה שירצו.

משלו משל, למה הדבר דומה? לאחד שקלקל בעיר, מסרו לבעל האגמון והכשו. והיה קשה מבעל  
האגמון. מסרו לבעל הזמורה והכשו. והיה קשה מבעל הזמורה. מסרו לבעל הרצועה והכשו. והיה  
קשה מבעל הזמורה. מסרו לבעל הרצועה ומסרו. והיה קשה מבעל הרצועה. מסרו לשלמון והחזירו  
לקמיו. כך צרות האחרונות משכחות את הראשונות:

**הלכה יג מתניתין** – משמתו נביאים הראשונים – במלו אורים ותמים. משחרב בית המקדש –  
במל השמיני ונפת צופים, ופסקו אנשי אמונה, שנאמר (תהלים יב) הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו  
אמונים מבני אדם:

**גמרא:** משמתו נביאים הראשונים – פסקו אורים ותמים. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן

### [דף מ"ה ע"ב]

זה שמואל ודוד. רבי בא בר כהנא בשם רב – זה גד ונתן. רבי ירמיה רבי שמואל בר יצחק בשם  
רב – זה ירמיה וברוך. מילתיה דרבי יהושע בן לוי אמרה: זה ירמיה וברוך. דאמר רבי יהושע בן  
לוי (דברי הימים כו) ויהי לדרש אלהים בימי זכריהו המבין בראת האלהים. מאן קם מבתריה? –  
ירמיה וברוך.

משמתו נביאים האחרונים: חגי וזכריה ומלאכי – פסקה מהן רוח הקדש. אף על פי בן משתמשיו היו  
בבת קול.

מעשה ששמע שמעון הצדיק בת קול יוצא מבית קדש הקדשים ואמר: נהרג גוים גוליקם ובמלו  
גזירותיו. מעשה שיצאו נערים להלחם באנטוכיא, ושמע יחנן כהן גדול, בת קול יוצא מבית קדש  
הקדשים, ואמרת: נצחו מלויא דאגחו קרבא באנטוכיא. וכתבו אותה העת ונתנו בו זמן, וכוננו  
שבאותה שעה היתה.

מעשה שנכנסו זקנים אצל בת גדיא בריהו, ויצתה בת קול ואמרה להן: יש ביניכם אדם אחד ראוי  
לרוח הקדש, אלא שאין הדור בדיי, ונתנו עיניהן בהלל הזקן. וכשפאת, היו אומרים עליו: הוי עניו חסיד  
תלמידו של עזרא!

ושוב נכנסו זקנים לעליה ביבנה, ויצאת בת קול ואמרה להן: יש ביניכם אחד ראוי לרוח הקדש אלא שאין הדור פדיי. ונתנו עיניהם בשמואל הקטן. ולמה נקרא שמו קטן? לפי שהוא מקטין עצמו. ויש אומרים: לפי שמעט היה קטן משמואל הרמתי. וכשמות, היו אומרים עליו: הוי עניו! חסיד! תלמידו של הלל הזקן! ובשעת מיתתו אמר: שמעון וישמעאל לחרבא ושאר כל עמא לבנה. ועמין סגיאין יהויין. ובלשון ארמית אמרו, ולא ידעו מה אמר.

ועל רבי יהודה בן בבא התקינו, שיהו אומרים: הוי עניו! חסיד! אלא שנטרפה השעה.

תני, אמר רבי יודה: מה טיבו של שמיר הנה? בריה היא מששת ימי בראשית, וכיון שהיו מראין אותו לאבנים, היו מתפתחות לפניו בלוהיון של פינקס. ובו בנה שלמה בית העולמים. הדיא היא דכתיב (מלכים א ו): "והבית בהבנתו אכן שלמה מפע נבנה ומקבות והגרון כל בלי ברזל לא נשמע בבית בהבנתו". רבי נחמיה אומר: מגוררות היו, הדיא היא דכתיב (מלכים א ו) כל אלה אבנים יקרת כמדות גזית מגררות כמגרה מבית ומהוי. אמור מעתה: מפנים – לא היה עושה להן בלום, אלא מתקן מבחוץ ומבנים לפנים. רבי אומר, נראין דברי רבי יודה – באבני בית המקדש. ודברי רבי נחמיה – באבני ביתו של שלמה.

ואין כל דבר יכול לעמוד בו, אפילו נתון על גבי האבן או לתוף טם של מתכת – מיד היה בוקע ויורד. מה היה עושין לו להעמידו? היו בורכין אותו מוכין של צמר ונותנין אותו לתוף טני של אבן, מלא סובין של שעורים. הדיא היא דכתיב (עמוס ה) המבליג שד על עז.

ונופת צופים – אומר רבי לעזר, דבש הבא בצפייה. אומר רבי יוסי בי רבי חנינה: סולת צפה על גבי נפה לזשה בדבש וחקמה. אומר רבי יונתן, יפה סיפסוף שאכלנו בנערותינו, מפנקרסין שאכלנו בוקנותינו, דביומוי אישתני עלמא.

אמר רבי חייה בר בא: סאה ארבלית – היתה מוציאה סאה סולת, סאה קמח, סאה קיבר. סאה מורסן – סאה סובין. ודון, אפילו חדא על חדא לא קיימא.

ופסקו אנשי אמנה – אומר רבי זעירא: אנשי אמנה – תורה. בהדיא חד רבי, הוה קרי ליה לאחותה בצור, והוון צווחין בפרגמטיא, והוה אמר: לית אנא מבמלה ענתי, אין חמי למיתי, מיתי הוא.

[דף מ"ו ע"א]

**הלכה י"ד מתניתין:** רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע: מיים שחרב בית המקדש – אין יום שאין בו קללה. ולא ירד הטל לברכה. וניטל טעם הפירות. רבי יוסה אומר: אף ניטל שומן הפירות.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: הפהרה – נטלה את הרית. הפעשרות – נטלו את שומן הדגן. הזנות והבשפים – בטלו את הכל.

**גמרא:** בתיב (תהלים ז) ואל זעם בכל יום. אמר רבי זעירא, ראשונה ראשונה מתקיימת. מי מבטל? רבי אבין בשם רבי אחא, ברבת כהנים מבטלת.

אמר רבן שמעון בן גמליאל, תדע לך שנתארו הטללים, בראשונה, עיר שטלליה מרובין – פירותיה מרובין. אבל עכשיו, עיר שטלליה מרובין – פירות מועטין. בראשונה, היה הטל יורד על הקש ועל התבן – והן מלבינים. אבל עכשיו יורד על התבן והקש – והן משחירין.

תני, רבי שמעון בן אלעזר אומר: הפהרה – נטלה את הטעם ואת הרית. מעשרות – נטלו את שומן הדגן. וממי ניטל יותר? אמר רבי לוי בר הותא: נישמעניה מן הדא "מהיותם בא אל ערמת עשרים, והיתה עשרה. בא אל היקב לחשף חמשים פורה, והיתה עשרים". עשרים והמשה אין בתיב באן, אלא "והיתה עשרים". וחכמים אומרים, הזנות והבשפים – פילו את הכל.

**הלכה ט"ו מתניתין:** בפולמוס של אספייניום – גזרו על עטרות התנים ועל האירוס. בפולמוס של מיטום – גזרו על עטרות כלות, ושלא ילמד אדם את בנו וננית. בפולמוס האחרון – גזרו שלא תצא פלה באפריון בתוך העיר. ורבתינו התירו שתצא פלה באפריון בתוך העיר.

**גמרא:** נפלה עטרת ראשנו (איכה ה). אילו הן עטרות התנים? זו והורית המוזקה. רבי בא בשם רב: של מלח ושל גפרית. רבי ירמיה בשם רב: של מלח ושל זית. רב נחמן בר יעקב אומר: אפילו דהילפי. רבי ירמיה שיבשב ולבש עטרה של זית. שמע שמואל ואמר: ניח ליה אילו איתרים רישיה ולא עבד בן! והוות בן, כשנגה שיצא מלפני השליט.

אילו הן חופות התנים? סדינים מצויירין, וסחרוני וזב תלויין בהם. תני: אבל עושה הוא אפיפירות ותולה בהן כל מי שירצה. מתניתא ועל האירוס – רסיסה. אלו הן עטרות כלות? זו עיר של זב.

רבי עקיבה עשה לאשתו עיר של זהב, וקניאת בה איתתיה דרבן גמליאל. אמר לה: מה תוית עבדת? הו' מה דתוות עבדה? דתוות מוכנה קליעתא דשערה ויהבה ליה, והוא לעי באורייתא!  
שאלו רבי יהושע, מהו שילמד אדם את בנו יונית? אמר להו: ילמדנו בשעה שאינה לא יום ולא לילה!  
דכתיב (יהושע א) והגית בו יומם ולילה.

## [דף מ"ז ע"ב]

מעשה אסור ללמד את בנו אומנות, בגין דכתיב והגית בו יומם ולילה! והתני רבי ישמעאל: ובחרת בתיים (דברים ל), זו אומנות! רבי בא בריה דרבי חייה בר בא בשם רבי יוחנן: מפני המסורות.  
רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מותר לאדם ללמד את בתו ויונית, מפני שהיא תכשיט לה. שמע שמעון בר בא ואמר: בגין דרבי אבהו בעי מילת ברתיה, הוא תלי לה ברבי יוחנן. ובוא עלי, אם לא שמעתיך מרבי יוחנן!

מי מתיר את הראשונות? אמר רבי יוסי בי רבי בון: מי שהוא מתיר את אלו – הוא מתיר את אלו.  
בהרא ריש גלותא, שלח שאל לרבי חסדאי, מהו הדין דכתיב (יהוקאל כא) "בה אמר ה' חסיד המצנפת והרים העטרה"? אמר ליה, הוסרה המצנפת, הורמה העטרה. שמע רבי יוחנן ואמר: הוא – חסד, ומילוי – חסד.

**הלכה ט"ז מתניתין:** משמת רבן יוחנן בן זכאי – בטל זיו החכמה. משמת רבן גמליאל הזקן – בטל כבוד תורה. ומתה טהרה ופרישות. משמת ישמעאל בן פאבי – בטל זיו הנהונה. משמת רבי – בטלה ענה ויראת הטא. משמת רבי מאיר – בטלו מושלי משלים. משמת רבי עקיבה – פסקו הדרשניו. משמת בן עזאי – פסקו השקדנים. משמת בן זומא – פסקו התלמידים. משמת רבי יהושע – פסקה טובה מן העולם. משמת רבי אלעזר בן עזריה – פסק העושר מן החכמים. משמת רבן גמליאל – בא גוביי ורבו צרות. משמת רבי חנינא בן דוסא ויוסי בן קיטנותא – פסקה החסידות. ולמה נקרא שמו יוסי בן קיטנותא? שהיה תמצייתן של חסידים!

רבי פינחס בן יאיר אמר: משחרב בית המקדש – בושו חברים ובגיו חורין וקפו ראשם, ונדלדלו אנשי מעשה, ונברו בעלי זרוע ובעלי לשון, ואין דורש ואין מבקש ואין שואל. על מי לנו להשען? על אבינו שמשמים!

רבי אלעזר הגדול אומר: מיזם שחרב בית המקדש – שרו חכימיא למיהוי כספריא וספריא פהונא והונא בעמא דארעא. ועמא דארעא – אולה ודלדלה. ואין שואל ואין מבקש. על מי יש להשעז? על אבינו שבשמים! בעקבות משיחא – הוצפא יסגא ויזקר יאמיר. הגפן תתן פרייה ותנין ביוקר.

## [דף מ"ז ע"א]

והמלכות העובדי כוכבים ומזלות – תתפך למינות. ואין תוכחה! בית וועד – יהיה לזנות. והגליל – יחרב. והגבלן ישום. ואנשי הגבול – יסובבו מעיר לעיר ולא יהוננו. והקמות סופרים – תסרה. ויראי חמא – ומאסו. והאמת – תהא נעדרת. נערים – פני זקנים ולבינו. זקנים – יעמדו מפני קטנים. (מיכה ז) בן – מנבל אב, בת – קמה באמה. פלה – פחמתה. איבי איש – אנשי ביתו. פני הדור – פפני הכלב. תבן – אינו מתביש מאביו. ועל מי יש לנו להשעז? על אבינו שבשמים!

**גמרא:** משמות רבי אלעזר – נגנו ספר התקמה. משמות רבי יהושע – פסקו עצות טובות ומחשבות טובות מישראל. משמות רבי עקיבה – פסקו מעיינות חכמה. משמות רבי אלעזר בן עזריה – פסקו העושר מן התכמים. משמות רבי יוסי – פסקה הבינה. משמות בן עזאי – פסקו השקדנים. משמות בן זימא פסקו הדרשנין. משמות רבי יוסי חסידא ורבי יוסי קמונתא – פסקו אנשי חסידות. ולמה נקרא קמונתא? שהיה תמציתו של צדיקים ושל חסידים! משמות רבן שמעון בן גמליאל – בא גוביי ורבו הצרות. משמות רבי – הוכפלו הצרות.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: רבן יוחנן בן זבאי מי דמיה, פקיד ואמר פנו חצר מפני הטומאה, והתקינו כפא להזקיה מלה יהודה! רבי ליעזר תלמידיה מי דמיה, פקיד ואמר פנו חצר מפני הטומאה, והתקינו כפא לרבן יוחנן בן זבאי. ואית דאמרין, מן דחמא רביה חמא.

חד מן אילין דבית פזי, הוון בעי מהתנתתיה לנכסיה, ולא הנה מקבל. אמר: דלא יהוון בהתנון. מי דמיה, פקיד ואמר פנו חצר מפני הטומאה והתקינו כפא ליהושפט מלה יהודה. אמרו, ובוא זה שרץ אחר הכבוד אחר זה שברה מן הכבוד.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: מעשה שנכנסו זקנים לעלייה בית גדיא בריהו, ויצאת בת קול ואמרה להן: וש ביניכם שנים ראויין לרוח הקודש, וחלל הזקן אחד מהן. ונתנו עיניהן בשמואל הקטן.





## פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתניתין: כל פנויי נדרים - פנדרים. ותרמים - פתרמים. ושבעות - פשבועות. ונזירות - פנזירות.

האומר לחבירו; מוּדָר אָנִי מִפֶּה, מוּפָרֵשׁ אָנִי מִפֶּה, מְרוּחָק אָנִי מִפֶּה, שְׂאִינִי אוֹכֵל לֶחֶם, שְׂאִינִי מוֹעֵם לֶחֶם - אָסוּר. מְנוּדָה אָנִי לֶחֶם - רַבִּי עֲקִיבָא הֵיחָד הוֹכֵף בְּזַח לְהַחֲמִיר. בְּנִדְרֵי רְשָׁעִים - נָדַר בְּנִזְיֹר בְּקֶרֶן וּבְשִׁבְעָה. בְּנִדְרֵי כְשָׁרִים - לֹא אָמַר כְּלוּם. בְּנִדְבוֹתָם - נָדַר בְּנִזְיֹר וּבְקֶרֶן.

**גמרא:** כתיב (במדבר ל) "איש כי ידר" מה תלמוד לומר "נדר"? אלא מיפן שפינויי נדרים - פנדרים. (שם) "או השבע" מה תלמוד לומר שבעה? אלא מיפן שפינויי שבעות - פשבועות. (ויקרא כז) "אף כל תרם" מה תלמוד לומר "יהרים"? אלא מיפן שפינויי תרמים - פתרמים. (במדבר ו) "נדר נזיר" מה תלמוד לומר "להזיר"? אלא מיפן שפינויי נזירות - פנזירות.

עד בְּדוֹן רַבִּי עֲקִיבָא, דָּאָמַר, לְשׁוֹנוֹת - רִיבּוּיִן הֵן. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל, דָּאָמַר, לְשׁוֹנוֹת - כְּפּוּלִין הֵן, וְהַתּוֹרָה דִּיבְרָה בְּדַרְבָּה, (בראשית לא) "הֲלֹךְ הֲלַכְתָּ" (שם) "נִכְסַף נִכְסַפְתָּה" (שם כז) "גָּנַב גָּנַבְתִּי" מִנְלָךְ? "אִישׁ כִּי יִדַּר נָדַר לָהּ אוֹ הִשָּׁבַע שְׁבֻעָה לְאִסּוּר אָפֶר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ" מה תלמוד לומר "כָּכֵל הִיִצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה"? אלא מיפן שפינויי נדרים - פנדרים, וכינויי שבעה - פשבועה. ומניין שפינויי נזירות - פנזירות? נדר נדר פנויי נדרים פנדרים, אף נדר שגאמר פאן כינוי נזירות פנזירות.

מה מקיים רבי עקיבה (במדבר ל) כָּכֵל הִיִצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה? מיפן לנדר שפכטל מקצתו כטל כולו. ולית ליה לרבי ישמעאל בן? כולו מן תמן, אית ליה מיפן שפינויי נדרים פנדרים, וכינויי שבעות פשבועות. אית ליה מיפן לנדר שפכטל מקצתו כטל כולו.

מה מקיים רבי ישמעאל נדר נזיר להזיר? מיפן - שאדם קובע עליו נזירות בתוך נזירותו.

[דף א' ע"ב]

ולית לרבי עקיבה בן? אית ליה כולו מתמן. אית ליה מיפן שאדם קובע עליו נזירות בתוך נזירותו.

והלא הערכין, והתרמין, והתמורות, והקדישות – בפרשה היו, ולא תנינן בינוי ערכין וכינוי תמורות והקדישות? ואילו תנינן, מה הוינן מיתני? ערפינ? ערצין? ערקין? תמופה? תמרנה? תמוקה? הנדר? הנזר? הנגרס?

ניחא כמאן דאמר: סתם תרמים – לבדק תבית. ברם, כמאן דאמר: סתם תרמים – לכהנים, ולמה לא תנינן בינוי תרומה? ואילין תנינן, מה הוינן מיתני? תרופה? תרוצה? תרוקה?

רבי יעקב בר אחא אמר: איתפלגון רבי יוחנן ורבי אלעזר. דרבי יוחנן אמר: לוקין על האיסרות, רבי אלעזר אומר: אין לוקין.

אמר רבי יעקב בר אחא: כך במשיב רבי יוחנן את רבי אלעזר. על דעתך דאת אמר לוקין על האיסרות. והא תנינן המודר הנזיה מחבירו ונכנס לבקרו לא יננס! אמר רבי ירמיה: שנייה היא תמן – מפני דרכי שלום. רבי יוסי בעי: אם מפני דרכי שלום, אפילו בשבועות יהא מותר? ותנינן, נדרים – אסור, ובשבועות – מותר.

אי זה איסר? כבר זה עלי – כיום שמת בו אבא. כיום שנהרג בו פלוני. כיום שראיתי ירושלים חריבה – זהו איסר שאמרה התורה.

רבי בא בשם רבי יוחנן ורב, תריהון אמרין: והוא שיהא נדור באתו היום! רבי יוסי בעי: אם בשיהא נדור באתו היום, למה לי איסר? וימר באתו היום!

איסר – זו שבועה. מבטא – זו שבועה. אם אומר את איסר זו שבועה – חייב על כל איסר ואיסר ועל כל שבועה ושבועה. אם את אומר אין איסר זה מין שבועה, זה בפני עצמו – חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו.

איסר – זו שבועה, ותמר אם אומר את בן? אמר רבי אלעזר: תרין תניין אינון! אמר רבי ירמיה: חד תניי הוא, אמרו בלשון נדר – את תופסו בלשון נדר. אמרו בלשון שבועה – את תופסו בלשון שבועה.

[דף ב' ע"א]

“אסר הרי הוא על ידי” – את תופסו בלשון נדר. “אסר ואיני טועמו” – את תופסו במקום שבועה.

אם אומר את, אסר מין שבועה – חייב על כל איסר ואיסר ועל כל שבועה ושבועה.

אמר רבי יוסי: לא אתייתא אלא בהמשה בפריין. אבל בכפר אחד, מפיון שהזכיר עליו שבועה – עשאון בנבילה. מיפן ואילך – במחיל שבועות על האיסרין. ואין שבועות הלזות על האיסרין.

אמר רבי חנניה: אפילו בכפר אחד אתייתא היא, בהדא דתני, זה הומר לשעבר מלכא, שאם אמר לא אכלתי לא אכלתי – חב על כל אחת ואחת. לא אוכל לא אוכל – אינו חב אלא אחת. אם אומר את, אין אפר מין שבועה – חב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו.

אמר רבי יודן: והוא – שהזכיר נדר ואחר כך הזכיר שבועה. אבל אם הזכיר שבועה ואחר כך הזכיר נדר – נדרין הלזן על האיסרין ואין שבועות הלזות על האיסרין.

רבי יוסי פתח: (במדבר ל) "לאאסור אפר". "הרי הוא עלי" – אסור, "הרי עלי אסור" – אסור. "שבועה הרי הוא עלי" – אסור. "הרי עלי בשבועה" – אסור. אמר רבי יודן: בנדרים – אסור, ובשבועות – מותר. "אפר הרי עלי" – אסור. "הרי עלי" – אסור. "שבועה הרי עלי" – אסור. "שבועה הרי עלי" – מותר.

מודר אני מפרך, רבי יוסי בן חנניה אמר: שניהן אסורין זה בזה, פמאן דאמר: ואנא מינה.

אמר: הכפר הזה נדור ממני ואנא מינה. הריני נדור מכפר זה והוא ממני. היא תימך היא מפרך. אמר: היא הרי אני לה, היא הרי אני עליה, היא הרי את לי, היא הרי את עלי.

תני, פלוי אני מפרך. פרוש אני מפרך.

רבי ירמיה בעי: ולמה לא תנינן "נמוול"? אמר רבי יוסי: ותניתה בסופה, ונמוולא אני מן היהודים.

שאיני אוכל לה, שאיני מועם לה. רבי לעזר בשם רבי הושעיה: תופשין אותו משם יד לקרבן. רבי בון בר הניה בעי: אם אמר לא אוכל לה, תופשין אותו משם יד לשבועה? אמר רבי יוסה:

[דף ב' ע"ב]

אורחיה דבר נשא מימר, שבועה לא אוכל לה, דילמא לא אוכל לה שבועה!?

מנודה אני לה, רבי עקיבה היה חובך בזה להחמיר. לוסר את כל נכסיו, פמה דאת אמר (עזרא י) "יתרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה".

מה עבדין לה רבנן? הומר הוא בנדידי בית דין.

בגדר רשעים – נדר בגזיר בקרבן ובשבועה. שמואל אמר: לצדדין היא מתניתין, או בגזיר, או בקרבן, או בשבועה.

רבי זעירא אמר: גזיר בשלשתן.

אמר רבי אבין: מאן דבעי מיפתור הדא דרבי זעירא, כיני הנה לפניו אשכול אחד, ובא אחד ואמר: "הריני גזיר ממנו" – הרי זה גזיר. ובא אחר ואמר: "הרי עלי קרבן" – הרי עליו קרבן. ובא אחר ואמר: "הרי עלי שבועה" – הרי עליו שבועה. ובא אחר ואמר: "מה שאמרו שלשתן עלי" – לא נמצא זה נדר בגזיר ובקרבן ובשבועה?

תני: ובגדבותם – לא אמר בלום. הדא אמרה, שהרשעים מתנדבין? מפיון שהתנדב, אין זה רשע! מתניתין – דרבי יודן. דתני בשם רבי יודן: (קהלת ה) "טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם". טוב מזה ומזה – שלא תדור. רבי מאיר אומר: טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם. טוב מזה ומזה – נודר ומשלם. וכן הוא אומר (תהלים עו) "נדרו ושלמו לה' אלהיכם".

ביצד הוא עושה? על נדבה מביא בשבתו לעזרה, ואומר: הרי זה עולה.

רבי אבין אמר: רבי יהודה פתח, אילו היית יודע שהנודר נקרא רשע, נודר היית? אמר רבי ינאי: (משלי כ) "מוקש אדם ילע קדש ואחר נדרים לבקר". התחיל לנדור – פינקסו נפתחת. דבר אחר, מוקש אדם ילע קדש ואחר נדרים לבקר. איהור נדרים. איהור אדם את נדרו – פינקסו נפתחת. מעשה באחד שאמר: הרי עלי עולה, ושהא לתביאה ושקעה ספינתו בים.

בגדר רשעים לא אמר בלום. הדא אמרה שהרשעים נודרין? ומפיון

[דף ג' ע"א]

שנדר – אין זה כשר!

מתניתא – דרבי יודה. דתני בשם רבי יודה: חסידים הראשונים מתאווין להביא קרבן חטאת, לא היה המקום מספיק בידם חטא, והיו נודרים בגזיר בשביל להביא קרבן חטאת. רבי שמעון אומר: חוטאים היו שהיו נודרים בגזיר שנאמר (במדבר ו) "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש". חטא זה על נפשו, שמנע עצמו מן הניזון.

ואתנייא דשמעון הצדיק – כרבי שמעון. דתני, אמר שמעון הצדיק: מימי לא אכלתי אשם נזיר – אלא אחד. פעם אחד עלה אלי אדם אחד מדרום, וראיתיו אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי, וקוצותיו מסודרות תילי תילים, ואמרתי לו: בני, מה ראיתך להשחית את השיער הנאה הזה? וגם לי: רבי, רועה הייתי בעירי, והלכתי למלאות את השאוב מים, וראיתי את הבוכייה שלי בתוך המים ופחו יצרי עלי וביקש לאבדני מן העולם. אמרתי לו: רשע! אתה מפחו בדבר שאינו שלך! עלי להקדישך לשמים. והרבנתי בראשי, ואמרתי לו: בני, כמותך ירבו עושי רצון המקום בישראל! עליך הכתוב אומר (שם) איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה'.

רבי מנא בעי: למה לי, בשמעון הצדיק, אפילו כרבי שמעון, לא אכל שמעון הצדיק הטאת הלב מימיו? לא אכל שמעון הצדיק הטאת דם מימיו? סבר שמעון הצדיק, בני אדם – מתוך הקפדה הם נזרין. מפיון שנזרין מתוך הקפדה, סופו לתהות. מפיון שהוא תוקא – נעשו קרבנותו בשוחט חילין בעזרה. וזה – מתוך ושוב נדר, ופיו ולבו שווין.

**הלכה ב' מתניתין:** האומר: קונם. קונת. קונם – הרי אילו בינוין לקרבן.

הרק. הרף. הרף – הרי אילו בינוי לתרם.

נזיק. נזיה. פזית – הרי אלו בינויים לנזירות.

שבותה. שקוקה. נדר כמותי – הרי אלו בינויים לשבועה.

**גמרא:** עד כדון, עצמו. מהו שיקדיש לשמים בלשון קונם? נישמענה מן הדא, אמר לו: השאיליני קרדומך. אמר: קונם קרדום יש לי. קונם נכסיה עלי אם יש לך קרדום – נכסיו אסורין בידוע שאין לזה קרדום! אמר רבי תחליפא קיסרייא:

**[דף ג' ע"ב]**

שננייא היא, שבו בלשון שהתפס את הקרדום, בו בלשון התפס בו את הנכסים! מה נפשך! קדש קרדום – קדשו נכסים. לא קדש קרדום – אפילו נכסים לא קדשו! אילו אמר קונם קרדום יש לי, וקור ואמר קונם נכסיי עליך, ויש לו קרדום, נכסיו אסורין, יאות!

אמר רבי יושוע בן חנניה: אילו אמר נכסיי מותרין וקם ליה, יאות! לא אמר, אלא שאין לזה קרדום. הא אם יש לו קרדום – נכסיו אסורין! הדא אמרה: שקדש קרדום. הדא אמרה: שקדשו נכסים. הדא אמרה: שאדם מקדיש לשמים בלשון קונם.

רבי ירמיה בעי: דבר שהוא משמש לשם חילין ולשם קרבן, מהו לוסר עצמו בו? והא תנינן, קונס! קונסה שמה, והא תנינן שבותה! שפותה שמה, והא תני בר קפרא: הרס! לא חספא הוא? אמר רבי יעירא, לשון גבוה הוא, (אויב ט) "האמר להרס ולא יזרח".

רבי שמעון בן לקיש אמר: לשון אומות הוא! כגון אילין ניוותאי דינון קריין לחספא – פספא. אמר רבי יוסי: נראין הדברים – במקומות אחרים. אכל במקום שקוראין לניור – נזיק, כן אני אומר, נזיר פסילים – לא יהא נזיר?

מיתני, שבותה, שקוקה, תני רבי תיה: שבוקה, שקועה, שקודה.

נדר דנדר במוהי – במומי דנדר משה (שמות ב) "ויאכל משה".

רבי יונה בעי: ולמה לינן אמרין במומי דנדר שאול (שמואל א יד) "ויאכל שאול".

ימינא – הרי זו שבועה! שמהלא – הרי זו שבועה! אמר רבי מתנה: דכתיב (דניאל יב) "וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם".

### [דף ד' ע"א]

הלכה ג' מתניתין: לא חילין לא אוכל לך. לא בשר. לא דכי. טהור וטמא. נותר ופגול – אסור.

כאימרא. פדיריים. בעצים. באשים. במזבת. פהיכל. בירושלים. נדר באחד מכל משמשי המזבת, אף על פי שלא הזכיר קרבן – הרי זה נדר בקרבן. רבי יהודה אומר: האומר ירושלים – לא אומר בלום.

גמרא: הא מה דנא אכיל מן דידך, לא יהו חילין אלא קרבן. לא בשר לי, אלא למזבת. לא דכי לי, אלא למזבת. טהור למזבת ולא לי. טמא לי ולא למזבת. בשר ודכי מטהור וטמא. לא בשר לא דכי מליטהר וטמא.

פיגול: לא שנייה, היא פיגול של עולה, היא פיגול של שלמים! נותר: של עולה – לא היה לו שעת בשר. נותר של שלמים – היה לו שעת בשר.

אמר: הרי עלי כנותר של שלמים, מהו?

כאימרה: רבי יוחנן אמר: כאימר תמידא. תמן אמרין: כוולד הפאת. כן לקיש אומר: כאילו של אברהם אבינו. תני רבי תיה: מסייע לרבי שמעון כן לקיש, כאימרא – דלא ינכ מן יזמוהי.

## מסכת שביעית פ"ק שביעי

א. אין מחללין מעשר שני על פירות שביעית, ואם חללו - יאכלו כחמור שבהן. פירות שביעית ופירות מעשר שני שנתערבו - יאכלו כחמור שבהן. פירות שביעית שלקח בהן דברים אחרים - יאכלו כחמור שבהן. פירות מעשר שני שלקח בהן דברים אחרים - יאכלו כחמור שבהן:

ב. חמר בשביעית שאין במעשר שני, ובמעשר שני שאין בשביעית. שהשביעית עשה בה את המפקר - כשמור. ופסלת אוכלין - כאוכלין. ואוכלי אדם כאוכלי בהמה. וקלפי אגוזים וקלפי רמונים כיוצא בהן, מה שאין בן במעשר שני:

ג. שביעית - מתחללת על הכל. ומעשר שני - אין מתחלל אלא על המעות בלבד. שביעית - מתבצרת מכל מין ומין. ומעשר שני - כל המינים מתבצרים כאחד. שביעית - היא ודמיה אסורין. ומעשר שני - או הוא או דמיו אסורין. שביעית - אין לוקחין בה זבחי שלמים, מה שאין בן במעשר שני:

ד. חמר במעשר שני, שמעשר שני - קונה את הקנקן ואוסר דמיו. ערובין<sup>1</sup>, ספק ערובו - כל שהוא, וטעון חמש, וטעון ודוי, ואסור לאונן, ולא התר לאכילה אלא בפדיון, ואין מדליקין בו את הנר, מה שאין בן בשביעית:

ה. אחד שביעית ואחד מעשר שני - מחללין אותו על חיה ועוף, ועל בהמה בעלת מום, בין חיים ובין שחוטין; דברי רבי. וחכמים אומרים: לא אמרו, אלא בזמן שהן שחוטין:

ו. אחד שביעית ואחד מעשר שני - אין פורעין מהן מלוה וחוב. אין משלמין מהן גמולין, ואין פודין בהן שבויין, ואין עושין בהן שושבינות, ואין פוסקין מהן צדקה. אבל משלמין מהן דבר של גמילות חסדים,

יצריכין להודיע, ונותנין אותן לחבר עיר בטובה:

ז. שלש ארצות לבעור: יהודה, ועבר הירדן, והגליל. שלשתן - של שלש ארצות. למה הזכירו ההר העמק והשפלה? לפי שאין אוכלין מבהר על שבועמק, ולא מבעמק על שבהר. אלא: הר והורו, עמק ועמקו, שפלה ושפלתו:

ח. ובסוריא - לא אמרו שלש ארצות, אלא: אוכלין מן הראשון, עד שיכלה האחרון שבה. רבי שמעון אומר: לא אמרו שלש ארצות - אלא ביהודה. ושאר כל ארצות - אוכלין והולכין עד שיכלה מבית-אל ומגדרה של קסרין. איזה הוא הר שלה? זה הר המלך. שפלה? זו שפלת דרום. לוד - עמק שלה מעין גדי ועד יריחו:

ט, איזה הוא עמק שבגליל? כגון גנוסר וחברותיה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: איזה הוא הר שבעבר הירדן? כגון חרים וכמרוגדר וחברותיה. שפלה שלה - חשבון וכל עריה שבמישור, דיבון ובמות בעל הבית בעל מעון. עמק שלה - כגון בית נמרה רמתה וחברותיה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: סימן להרים - מילין. סימן לעמקים - דקלים. סימן לנחלים - קנים. סימן לשפלים - שקמים. אף על פי שאין ראיה לדבר - זכר לדבר (מלכים-א י, כז): "ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרב":

י. אוכלין מבית-המלך עד שיכלה מבית-אל. אף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר (בראשית מט, כז): "בנימין זאב יטרף" - זו ארצו שחוטפת. "בבקר יאכל עד" - זו יריחו שמקדמת. "ולערב יחלק שלל" - זה בית-אל שמאחרת. אוכלין בדבלה - עד שיכלו סגירות. ובני גליל העליון - עד שיכלו לופסי בית דגן וחברותיה. בגליל התחתון - עד שיכלו אהונות של טובייתא:

<sup>1</sup> שנתערב מעשר שני בחליו.



## מסכת שביעית פ"ק שמיני

א. כראשונה היו שלוחי בית דין יושבין על פתחי עירות, כל מי שמביא פרות בתוך ידו - נוטלין אותן ממנו, ונותנין לו מהן מזון שלש סעודות. והשאָר - מכניסין אותו לאוצר שבעיר:

ב. הגיע זמן תאנים - שלוחי בית דין שוכרין פועלין ואורין אותן, ועושים אותן דבלה, ומכניסין אותן לאוצר שבעיר. הגיע זמן ענבים - שלוחי בית דין שוכרין פועלין ובוצרין אותן, ודורכין אותן בַּגַּת, וכּוֹבְשִׁין אותן בַּחביות, ומכניסין אותן לאוצר שבעיר. הגיע זמן זיתים - שלוחי בית דין שוכרין פועלין ומוסקין אותן, ועוטנין אותו בבית הבד, וכונסין אותן בַּחביות, ומכניסין אותן לאוצר שבעיר, ומחלקין מהן ערבי שבתות, כל אחד ואחד לפי ביתו:

ג. הגיע זמן שעת הבעור - עניים אוכלין אחר הבעור אֲבָל לא עשירים; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אחד עניים ואחד עשירים - אוכלין אחר הבעור. רבי שמעון אומר: עשירים - אוכלין מן האוצר אחר הבעור:

ד. מי שיש לו פרות שביעית, הגיע שעת הבעור - מחלק מהן לשכניו ולקרוביו, וליודעיו, ומוציא ומניח על פתח ביתו, ואומר: 'אחינו בית ישראל, כל מי שצריך לטול יבא ויטל', חוזר ומכניס לתוך ביתו, ואוכל והולך עד שעה שיכלו:

ה. הקפת החנות - משמט; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אינה משמט. אִמַר רבי: נראין דברי רבי יהודה - בכותב מעות, ודברי חכמים - בכותב פרות:

ו. כתבת אשה, פגמה וזקפה - הרי זו משמט. פגמה ולא זקפה, זקפה ולא פגמה - הרי זו אינה משמט:

ז. המלוה את חברו על המשכון, אף על פי שהחוב מרבה על המשכון - הרי זו אינו משמט. המלוה את חברו על המשכון, או

יא. אוכלין בתאנה - עד שיכלו בני בית-היני. אִמַר רבי יהודה: לא הזכרו פגי בית-אוני ואיני טוביאת - חיבין במעשרות. ואין אוכלין על הספיחין שבעכו. רבי יוסי אומר: אוכלין על הספיחין שבעכו, ועל הדיפרא, אֲבָל לא על סתוניות. רבי יהודה אומר: אף על סתוניות. רבי יוסי אומר: דיפרא שבכרה, עד שלא כלה הקיץ - אוכלין עליה:

יב. אוכלין בענבים - עד שיכלה דליות שבאכל. אם יש אפיל מהן - אוכלין עליהן. ושאר כל ארצות, אחד לחרובין לזיתים ולתמרים. אוכלין בזיתים - עד שיכלה האחרון שבתקוע. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אף על גוש חלב, כדי שיהא עני יוצא ולא יהא מביא רבע, בין מראשו ובין מתחתיו. אוכלין בתמרים - עד שיכלה האחרון שבעער. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אוכלין על מה שבכיפין, ואין אוכלין על מה שבשיצין. ושאר כל פרות האילן, כגון: העגוסים, והקרוסטמילין, והפרודין, והעזודין - אוכלין ממה שבהר על שבעמק, וממה שבעמק על שבהר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כלן כתרובין, אוכלין עליהן - עד שתחד רביעה שניה. אין אוכלין על הירק של בית-שלחין, לפי שאינו כלה:

יג. שרשי קולסי כרוב שיכשו - אסורין בהנאה. רבי שמעון אומר: קולסי כרוב, אף על פי שיכשו - אוכלין עליהן. כיוצא בו: מגבב ביכש - צריך לבער:

יד. מאימתי פורשין משבילין שבשדות? משתחד רביעה שניה. אִמַר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בזמן שהשנים כתקנן. עכשו שנתקלקלו שנים, אפלו לא ירד אלא גשם אחד בלבד - צריך לפרש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: גשמים שיורדו שבעה ימים, זה אחר זה ולא פסקו - יש בהן כדי רביעה ראשונה:

בשטר שיש בו אפותיקי - הרי זה אינו משמט:

ח. וכשם שהשביעית משמטת מלוה - כך שביעית משמטת שבועה. שגאמר (דברים טו, ב): "וזה דבר". דבר שהשביעית משמטתו - משמטת שבועתו. ודבר שאין השביעית משמטתו - אין משמטת שבועתו. רבי שמעון אומר: הוא משמיט, ואין יורשין משמיטין, שגאמר (שם): "שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו":

ט. רבי יהודה אומר: פרוזבול המקשר, דינין חותמין מבפנים, והעדים מבחוץ. אמרו לו: אין מעשה בית דין צריכין קיום:

י. חמשה שלוו בשטר אחד, כל מי שיש לו קרקע - כותבין עליו פרוזבול. וכל מי שאין לו קרקע - אין כותבין עליו פרוזבול. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אפלו אחד שיש לו קרקע - כותבין עליו פרוזבול. לזה קרקע, ולמלוה אין קרקע - כותבין עליו פרוזבול. לו אין קרקע, ולערבין לו קרקע - כותבין עליו פרוזבול. עציץ נקוב - כותבין עליו פרוזבול, ושאינו נקוב - אין כותבין עליו פרוזבול. רבי שמעון אומר: אף שאינו נקוב - כותבין עליו פרוזבול. רבי חצפית אומר: כותבין לאשה על נכסי בעלה:

יא. אימתי כותבין פרוזבול? ערב ראש השנה של מוצאי שביעית. כתבו ערב ראש השנה של מוצאי שביעית, אף על פי שחזור וקרעו לאחר מכן - גובה עליו והולך אפלו לזמן מרבה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל מלוה שלאחר פרוזבול - הרי זה אינו משמט:

יב. הגזלן, ושהלוה מעותיו ברבית שעשו תשובה, והחזירו גזלן - אין מקבלין מהן. כל המקבל מהן - אין רוח חכמים נוחה דימנו:

## מסכת תרומות פ"ק ראשון

א. רבי יהודה אומר: חרש שתרום - תרומתו תרומה. אמר רבי יהודה: מעשה בבניו של

רבי יוחנן בן גודגדה שהיו חרשים, והיו כל הטהרות שבירושלים נעשות על גבם. אמרו לו: משם ראיה? טהרות - אין צריכות מחשבה, ונעשות על גב חרש שוטה וקטן. תרומות ומעשרות - צריכות מחשבה. רבי יצחק אומר משום רבי אליעזר: תרומת חרש שוטה וקטן - לא תצא לחלין, מפני שהוא ספק יש בו דעת ספק אין בו דעת. כיצד עושין? בית דין ממנין לו אפוטרופוס והוא תורם, והם מקימין על ידיו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: איזהו חרש? כל שהיה חרש מתחלתו. אבל פקח שנתחרש - הוא תורם והן מקימין על ידיו:

ב. שומע ואינו מדבר - זה הוא אלם. מדבר ואינו שומע - זה הוא חרש. זה וזה - הרי הן כפקח לכל דבר:

ג. איזהו שוטה? היוצא יחידי בלילה, והלך בבית הקברות, והמקרע את כסותו, והמאבד את מה שנותנים לו. פעמים שוטה ופעמים חלים: זה הכלל! כל זמן שהוא שוטה - הרי הוא כשוטה לכל דבר, חלים - הרי הוא כפקח לכל דבר:

ד. רבי יהודה אומר: קטן שתרום - תרומתו תרומה. אמר רבי יהודה: מעשה בקטן שהניחו אביו במקשה, והיה תורם, ואביו מקים על ידו. ואמרו חכמים: תרומתו - תרומה. אמרו לו: לא הוא שתרום, אלא אביו שאמן אחריו:

ה. כיצד תורם את שאינו שלו? הרי שירד לתוך שדה חברו ולקט ותרום שלא ברשות, אם חושש משום גזל - אין תרומתו תרומה. ואם אינו חושש משום גזל - תרומתו תרומה. כיצד ידוע אם חושש משום גזל אם לאו? הרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו: 'כלך אצל פות', נמצאו פות - אינו חושש משום גזל, ואם לאו - הרי זה חושש משום גזל. ואם היה בעל הבית מלקט ומוסיף עליהן, בין כך ובין כך - אינו חושש משום גזל:

להוציא עבדים בני חורין, אבל מוכרין אותן לאחרים, ואחרים מוציאין אותן בני חורין. רבי אומר: אומר אני, שנותן דמיו ופודה את עצמו:

יג. אין מוכרין ברחוק לקח בקרוב, ברע לקח ביפה. אין דנין לחוב ולזכות, להכניס להוציא ליתומין, אלא אם כן נטלו רשות מבית דין. וצריכין אפטרופין לחשב עם היתומין באחרונה; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין ליתומין אלא מה שהניחו להם אפטרופין. מוכרין עבדים לקח בהן קרקעות. אין בית דין עושין אפטרופין נשים ועבדים בתחלה. ואם מנה אותן אביהן בחייו - עושין אפטרופין:

יד. רבי שמעון בן אלעזר אומר: יתומים שסמכו אצל בעל הבית, או שסמכם אביהם, או שסמכום בית דין - מעשר ומאכילן מפני תקון העולם. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: יתום בן לוי שגדל אצל בעל הבית, מעשר ומאכילו מפני תקון העולם. היה למד אצל לוי, או כהן, או עני - הרי זה מאכילן משלו. אם היה בן אשתו כהן, או לוי, או עני - הרי זה מאכילן מחלקן:

טו. קטן שאמר לאחד בשוק: 'האכילני מעשר מחלקי'<sup>2</sup> - מאכילו מפני תקון העולם. אם היה חייב לו מזונות, או שעשה עמו כדי מזונותיו - מאכילו משלו, ועושה לו בחלקו סגלה:

טז. לא יתום בעל הבית מעשר, ויטל רשות מן הלוי. ולא את הזרוע והלחיים והקבה, ויטל רשות מן הפהן. אבל מלוגה אותן להיות מפריש עליהן מחלקן:

יז. מפריש בהנהגה ולויה, אינן רשאין לעשותן כן. בדברים האובדין - מתר, מפני שהוא כמשיב אברה:

יח. רבי אלעזר אומר: מי שבא בדרך, ובכדו תאנים וענבים ומלפפונות שאין יכולין

ו. הגנב, והגולן, והאנס - תרומתן תרומה, ומעשרותיהן מעשר, והקדשן הקדש. אם היו בעלים מרדפין אחריהן - אין תרומתן תרומה, ואין מעשרותיהן מעשר, ואין הקדשן הקדש. בעלי בתים סיקריקון - תרומתן תרומה, ומעשרותיהן מעשר, והקדשן הקדש:

יז. הבן, והשכיר, והעבד, והאשה - תורמין על מה שהן אוכלין. אבל לא יתרמו על הכל, שאין אדם תורם דבר שאינו שלו. הבן בשל אביו, והאשה בעסתה - הרי אלו תורמין, מפני שתרמו ברשות:

יח. אריס שתום, וכא בעל הבית ועכב, אם עד שלא תום עכב - אין תרומתו תרומה. ואם משתום עכב - תרומתו תרומה. אבל אין רשאי להוציא מעשר אלא על חלקו בלבד:

יט. פועל שתום את הגרן - אין תרומתו תרומה. ואם אמר לו בעל הבית: 'כנוס לי גרני' - תרומתו תרומה, שאין הגרן נכנס אלא אם כן נתום:

י. פועלים שתרמו את הבור - אין תרומתן תרומה. ואם היה בור קטן ואחרים משתמשין בו - תרומתן תרומה:

יא. רשאי בעל הבית להפריש מעשר טבל כדי תרומת מעשר שבמעשר. רבי יוסי אומר: בעל הבית שתום את המעשר - מה שעשה עשוי:

יב. אפטרופין תורמין ומעשרין על נכסי יתומים. מוכרין בתים שדות וכרמים, בהמה, עבדים ושפחות להאכיל ליתומים, ולעשות להן ספה ולולב וציצית, וכל מצות האמורות בתורה, ולקנות להן ספר תורה נביאים וכתובים, וכל דבר הקצוב מן התורה. אבל אין פודין עליהן שביון, ואין פוסקין עליהן צדקה בבית הכנסת, וכל דבר שאינו קצוב מן התורה. ואינן רשאין

<sup>2</sup> הינו מעשר עני מהחלק שלו, שאין לו מה לאכל.

ולבנות בתוך ביתו, וכן שני מיני חטין - תורמין ומעשרין מזה על זה. רבי יצחק אומר משום רבי אליעזר, בית שמאי אומרים: אין תורמין, ובית הלל אומרים: תורמין;

ה. כיצד אין תורמין מן החדש על הישן? אין תורמין מפרות שנה זו על פרות שנה שעברה. ולא מפרות שנה שעברה על פרות שנה זו. אבל שדה שנעשה שתי ברכות בשנה, וכן שדה בית השלחין - תורמין ומעשרין מזה על זה. לקט ירק בערב ראש השנה עד שלא בא השמש, וחזר ולקט משבא השמש - אין תורמין ומעשרין מזה על זה, מפני שזה חדש וזה ישן:

ו. היתה שניה ונכנסה לשלישית, הראשון - מתעשר מעשר שני, והשני - מתעשר מעשר עני. לקט אתרוג בערב חמשה עשר בשבט עד שלא בא השמש, וחזר ולקט אחר משבא השמש - אין תורמין ומעשרין מזה על זה, מפני שזה חדש וזה ישן. היתה שלישית ונכנסה לרביעית, הראשון - מתעשר מעשר עני, והשני - מתעשר מעשר שני;

ז. כיצד אין תורמין מן התלוש על המחבר? אמר: 'פרות תלושין אלו עשויין תרומה ומעשרות על פרות מחברין אלו'. או 'פרות מחברין אלו עשויין תרומה ומעשרות על פרות תלושין אלו' - לא אמר כלום. אבל 'פרות תלושין אלו עשויין תרומה ומעשרות על פרות מחברין אלו לכשיתלשו' - הרי זה אוכל מהן עראי, ועושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר עד שיתלשו. נתלשו - דבריו קיימים;

ח. פיוצא בו: מי שהיה בא בדרך, והיתה בידו כלכלה של פרות שאינן מתקנין, אומר: 'הרי זה עשוייה תרומה ומעשר על פרות שיש לי בתוך ביתי לכשיגיע לעיר' - הרי זה אוכל ממנה עראי, ועושה אותה תרומה ומעשר על מקום אחר עד שיגיע

להגיע לעיר - משליכן לתוך הנקע או לתוך הסנאי. היה עובר בין הגוים ובין הכותים, ובירד דברים שאין יכולין להגיע לעיר - מניחן על גבי סלע. רבי יוסי אומר: מניחן באפנתו עד שיסריחו;

ט. גוי שתם של חברו ושל ישראל אפלו ברשות - אין תרומתו תרומה. מעשה בפניא, בישראל אחד שאמר לגוי: 'תרום לי גרני! ותרמה, וחזרה תרומה לגרן, וכא מעשה לפני רבן גמליאל, ואמר: הואיל והגוי תם - אינה תרומה. רבי יצחק אומר: גוי שתם את של ישראל והבעלים מקימין על ידיו - תרומתו תרומה;

## מסקת תרומות פרק שני

א. המוכר פרות לחברו, ואמר לו: 'פרות שמכרתי לך טבלים הן'; 'בשר בכור הוא'; 'יין נסוף הוא' - שורת הדין אין נאמן. רבי יהודה אומר: לא נחשדו ישראל על כן, אלא הכל לפי מה שהוא איש;

ב. היה מקריב עמו זבחים, ואמר לו: 'נתפגלו'. היה עושה עמו טהרות, ואמר לו: 'נטמאו' - נאמן, לא נחשדו ישראל על כן. אבל אמר לו: 'זבחים שהקרבתי עמך באותו היום נטמאו' - שורת הדין אין נאמן. רבי יהודה אומר: לא נחשדו ישראל על כן, אלא הכל לפי מה שהוא איש;

ג. השוחט את הפסח על בני החבורה, ואמר: 'שלא לשמו שחטתיו' - שורת הדין אין נאמן. רבי יהודה אומר: עד שלא התחיל בו - נאמן, משהתחיל בו - אינו נאמן;

ד. אין תורמין ממין על שאינו מינו! אבל אמרו: כל מיני חטין אחד. כל מין אופילין ויגושים ושקדים ורמונים אחד. תורמין ומעשרין מזה על זה. היו לו תאנים שחורות

כאלו חוט מתוח מקפלריא עד אוקיננוס, מנחל מצרים עד אוקיננוס, מחוט ולפנים - ארץ ישראל, מחוט ולחוץ - חוצה לארץ:

יב. ספינה הבאה מחוצה לארץ והיו בה פרות, מחוט ולפנים, אם היא גושששת - חיבת לפי חשבון. והיוצאת לחוץ לארץ - אין חיבת לפי חשבון. רבי אליעזר אומר: עפר ארץ ישראל, כל מקום שהוא - חיב:

יג. אבל ערלה וכלאי הכרם - שוין לנכרים בארץ ישראל בסוריא ובחוצה לארץ. אלא שרבי יהודה אומר: אין לנכרי כרם רבעי בסוריא. וחכמים אומרים: יש לו. אומר רבי יהודה: מעשה בשביון ראש בית הכנסת של כזיב, שלקח מן נכרי רבעי בסוריא ונתן לו דמיו, ובא ושאל את רבן גמליאל שהיה עובר ממקום למקום, ואמר לו: 'המתן עד שנהיה בהלכה, והתירו. אומר לו: משם ראיה? אף הוא שלח לו ביד שליח חרש: מה שעשית עשית אבל לא תשנה' לעשות כן:

יד. אין תורמין מן התבואה שלא הביאה שלישי. כיצד יודע אם הביאה שלישי אם לא? אם זורעה ומצמחת - הדבר ידוע שהביאה שלישי. אם זורעה ואינה מצמחת - הדבר ידוע שלא הביאה שלישי:

**מסכת תרומות פרק שלישי**

א. מפני מה אָמרו: אלם לא יתרם? מפני שאין יכול לברך. מפני מה אָמרו 'סומא לא יתרם'? מפני שאין יכול לבור את היפה מן הרע. מפני מה אָמרו 'שכור לא יתרם'? מפני שאין בו דעת. אף על פי שאָמרו: שכור - מקחו מקח, וממכרו ממכר, מתנתו מתנה, ונדרו נדר, הקדשו הקדש, עבר עברה שחיב עליה חטאת - מחיבין אותו. סקילה -

לעיר. הגיע לעיר - דבריו קימין. נאכלו פרות או נגנבו או שאבדו, עד שלא הגיע לעיר - כלכלה בטבלה, משהגיע לעיר - דבריו קימין. יתר על כן אמר רבי אליעזר בן יעקב: 'ערוגה תלושין יהיה תרומה על פרות ערוגה זו מחברין לכשיביאו שלישי ויתלשו', והביאו שלישי ונתלשו - דבריו קימין:

ט. כיצד אין תורמין מפרות הארץ על פרות חוץ לארץ? אין תורמין מפרות ארץ ישראל על פרות סוריא. ולא מפרות סוריא על פרות הארץ. ישראל שקנה שדה בסוריא - הרי הוא פקונה בפרוד' שבירושלים, תורם ומעשר עליה:

י. ישראל ונכרי שקנו שדה בסוריא - הרי הוא כטבל וכחלין שנתעברו זה בזה; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: חלקו של ישראל - חיב, חלקו של נכרי - פטור. ישראל שקנה שדה בסוריא עד שלא הביא והביא שלישי, אף על פי שחזר ומכרה לנכרי - חיבת במעשר ובשביעית, שכבר נתחייבה. אבל הארסיין והחכירות ובתי אבות, נכרי שמשכן שדהו לישראל, אף על פי שעשה לו ישראל נימוסות עליה - פטורה מן המעשרות ופטורה מן השמטה:

יא. איזו היא הארץ ואיזו היא חוצה לארץ? כל ששופע מטור אמנון ואילך - ארץ ישראל. מטור אמנון ולפנים - חוצה לארץ. נסין שבים' - רואין אותן כאלו חוט מתוח מטור אמנון עד נחלי מצרים, מחוט ולפנים - ארץ ישראל, מחוט ולחוץ - חוצה לארץ. רבי יהודה אומר: כל שהוא כנגד ארץ ישראל - הרי הוא כארץ ישראל, שנאמר (במדבר לד, ו): 'וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול'. נסין שבצדין - רואין אותן

4 פרוד של ירושלים - מגרשי ירושלים ובפריה.  
 5 שטר.  
 6 איי הים.  
 7 לעשות כף שוב.

ז. רבי יוסי אומר: כל בית הגרנות תפוסה אחת. כיצד? גת אחד לשתי בורות, שתי גתות לבור אחת, שתי גתות לשתי בורות, בזמן שכלם תפוסה אחת - תורמין ומעשרין מן זה על זה. נטמא אחד מהן - תורם מן הטהור שבו על הטמא שבו. אין כלם תפוסה אחת - אין תורמין ומעשרין מזה על זה. נטמא אחד מהם - לא יתורם מן הטהור שבו על הטמא שבו. וכן היה רבי יהודה קורה אחת לשתי בורות, שתי קורות לבור אחת, שתי קורות לשתי בורות, בזמן שכלם תפוסה אחת - תורמין ומעשרין מזה על זה.

נטמא אחת מהם - תורם מן הטהור שבו על הטמא שבו. אין כלם תפוסה אחת - אין תורמין ומעשרין מזה על זה. נטמא אחד מהם - לא יתורם מן הטהור שבו על הטמא שבו. וכן היה רבי יהודה קורה אחת לשתי בורות, שתי קורות לבור אחת, שתי קורות לשתי בורות, בזמן שכלם תפוסה אחת - תורמין ומעשרין מזה על זה. נטמא אחד מהם - לא יתורם מן הטהור שבו על הטמא שבו:

ח. היה מלקט כפי ירק ומניח בגנה - תורם מאחת על הכל. הביא מין אחר ביניהם - תורם מכל אחד ואחד. הביא ממינים הרבה בקפה, כרוב מלמעלה וכרוב מלמטה ומין אחד באמצע - לא יתורם מן העליון לתחתון אלא אם כן הקף:

ט. חמשה צבורין בגרן - תורם מאחד על הכל. אמר רבי יהודה: אימתי? בזמן שעקר הגרן קים, אין עקר הגרן קים - תורם מכל אחד ואחד. הכניס פרוותיו לתוך ביתו, אף על פי שהן מפוזרין - תורם מאחד על הכל. שתי מגורות בעליה אחת - תורם מאחד על הכל. שקי תבואה ועגולי דבלה ודוגיות של גרוגרות, כלם בהקפה אחת - תורמין ומעשרין מזה על זה:

מחייבין אותו. כללו של דבר: שכור - הרי הוא כפקח לכל דבר, אלא שפטור מתפלה. מפני מה אמרו: בעל קרי לא יתורם? מפני שאינו יכול לברך. מפני מה אמרו: ערם לא יתורם? מפני שאינו יכול לברך. אבל מכסה את עצמו בתבן ובקש ובכל דבר, ומברך:

ב. היה הולך להפריש תרומה ומעשר ראשון ומעשר עני, מאימתי מברך עליהן? משהפרישן. הפרישן, אם עתיד לקרות להם שם - אין בהן קדשה עד שיקרא להם שם. ואם אין עתיד לקרות להם שם, כיון שהפרישן - נתקדשו:

ג. רבי יהודה אומר: מודד אדם את טבלו ומכניסו לתוך ביתו, ובלבד שלא יתורם במדה ובמשקל. שוקל אדם את טבלו ומכניסו לתוך ביתו, ובלבד שלא יתורם במשקל. רבי יוסי בר יהודה אומר: לא במדה, ולא במדוד, ולא במשקל, ולא בשקול, ולא במנין, ולא במנין. אמרו לו: מעשה שהיינו מלקטים תאנים אחר אביו, ואמר לנו: היו מונין. אמר רבי שמעון בן אלעזר: מעשה בזקן אחד בערדסקית שהיה שוקל את כלכלתו מלאה, וחוזר ושוקלה ריקנית, והיה רבי מאיר משבחו:

ד. התורם את הכלכלה, ונמצאו פרות בצדי כלכלה - הרי אלו תרומה, מפני שבלבו לתורם על הכל:

ה. היה לפניו תאנים ורמונים - אין מחייבין אותו להיות יושב ומעשר בין בדקה בין בגסה, אלא: תורם כדרכו בבינוני:

ו. התורם את הגרן - צריך שיכונן את לבו על מה שבקשין, על מה שבתבן, על מה שבצדין. התורם את הגת - צריך שיכונן את לבו על מה שבחצנין ועל מה שבזגין. התורם את הבור - צריך שיכונן את לבו על מה שבגפת. אם לא כן - תנאי בית דין הוא שתורם על הכל:

לפי השמן הראוין לעשות; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: תורמין לפי האוכלין הראוין לעשות חוץ מגרעיניהן. מודים בקלסקין<sup>10</sup> - שתורמין לפי אוכלין חוץ מגרעיניהן:

**טו.** התורם ענבים לעשותן צמוקין, תאנים לעשותן גרוגרות, רמונים ועתיד לעשותן כרי - תרומה ואין צריך לתרם שניה. רבי אליעזר אומר, בית הלל אומרים: אין צריך לתרם שניה, ובית שמאי אומרים: צריך לתרם שניה. אמרו בית שמאי לבית הלל: הרי הוא אומר (במדבר יח, כז): "וכמלאה מן היקב". לא תרם זה מן היקב! אמרו להם בית הלל: הרי הוא אומר (ויקרא כז, ל): "וכל מעשר" וגו'. אם אומר אתה: צריך לתרם שניה' - אף הוא לא קים קדש לה':

**טז.** תורמין מן הערמה על הכרי, אבל לא מן הכרי על הערמה:

**יז.** המכניס שבלין לתוך ביתו לעשותם מלילות - הרי זה תורם שבלין. בן לוי שנתמנו לו שבלין - עושה אותן גרן. ענבים עושה אותן יין. זיתים עושה אותן שמן. כשם שתורמת ראשית מן הגרן ומן היקב - כך תורמת מעשר מן הגרן ומן היקב:

**יח.** רבי אליעזר אומר: תורמין מן הטהור על הטמא. אמר רבי אליעזר: מעשה שנפלה דלקה בכפר טונא, ותרמו מן הטהור על הטמא. אמרו לו: משם ראיה? אלא שתרמו מהן עליהן. רבי אלעזר אמר משום רבי אליעזר: תורמין מן הטהור על הטמא אף בלח. כיצד? מי שכבש זיתים בטמאה ומבקש לתרמן בטהרה - מביא משפך שאין בפיו כפיצה, ומניחו על פי חבית, ומביא זיתים ונותן לתוכו ותורם, ונמצא תורם מן הטהור על הטמא ומן המקף. אמרו לו: אין

י. מאימתי תורמין את הגרן? משתעקר האלהי. צבר מקצת הגרן - תורם מן הצבור על שאינו צבור:

**יא.** מאימתי תורמין את הגת? משיהלכו בה שתי וערב. מאימתי מטמאין? בית שמאי אומרים: משנטל מעשר ראשון, בית הלל אומרים: משנטל מעשר שני. אמר רבי יהודה: הלכה כדברי בית שמאי, אלא שנהגו הרבים כדברי בית הלל. וחכמים אומרים: מוציאין תרומה ומעשרות ומטמאין את הגת מיד:

**יב.** מאימת תורמין את הזיתים? משיטעינו. ורבי שמעון אומר: משיטחנו. רבי יוסי בר יהודה אומר: מביא זיתים בקפה ונותן לתוך הממל, ומהלך בהן שתי וערב. אמרו לו: אינו דומה ענבים לזיתים! ענבים - רכות ונתקות את יינן, זיתים - קשים ואינן נתקין את שמנן:

**יג.** אין תורמין שמן על הזיתים הנכתשין, ולא יין על ענבים הנדרכות. אם תרם - תרומתו תרומה. ויחזור ויתרם. הראשונה - מדמעת בפני עצמה, וחיבין עליה חמש. אבל לא שניה. וצריך להוציא עליהן תרומה ומעשרות. חזר ועשה זיתים ראשונים שמן, וענבים ראשונים יין - תרומה, ואין צריך לתרם שניה, וצריך לקרות לה שם. רבי יוסי אומר: בית שמאי אומרים: תורמין, ובית הלל אומרים אין תורמין. ומודים: שאם תרם - שצריך לתרם שניה:

**יד.** התורם זיתים על זיתים העתידין להכפת, ענבים על ענבים העתידין לדרף - תרומה ויחזור ויתרם. הראשונה - מדמעת, שניה - אין מדמעת. הראשונה - חיבין עליה חמש, שניה - אין חיבין עליה חמש. התורם זיתים שמן על זיתים לאכילה - הרי זה תורם

<sup>10</sup> מין זיתים שאינם עושים שמן.

<sup>9</sup> משתעקר התבואה שמהפכים אותה עם החרת כדי לצבורה בכרי. תרגום תבואה - עללא (הסדי דוד). ב'מנהת בכורים' פ'רש: מוין.

גמליאל אומר: אף המבשל על שאינו מבשל. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין מבשל - אין בו משום גלוי ואין בו משום יין נסך:

ה. ירק שדרכו להשתמר יום אחד - תורמין עליו יום אחד. שני ימים - תורמין עליו שני ימים. שלשה ימים - תורמין עליו שלשה ימים. הקשואין, והדלועין, והטרפסמין, ותרדין שדרכן להשתמר יום אחד - תורמין עליהן יום אחד. החזרין, והכרישין, והלפת, והכרוב, שדרכן להשתמר שני ימים - תורמין עליהן שני ימים. הקפלוטות והמלפפות שדרכן להשתמר שלשה ימים - תורמין עליהן שלשה ימים. זה הכלל: כל שנשמר - תורמין עליו. רבי נחמיה אומר: לא יתנם מן התותים שלקט בשחרית על תותים שלקט בין הערבים. וכן היה רבי יוסי אומר: אין לה מר בקשות אלא הפנימי שבה, הרי זה מוסיף על חיצון שבה ותורם:

ו. התורם את הבור ונמצא מגלה, אבטיח ונמצא נקור - תרומה ויחזר ויתרם. רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו: תורמין יין על חמץ, ואין תורמין חמץ על יין אלא לפי חשבון:

ז. התורם חבית של יין ונמצאת של חמץ, אם ידוע שהיתה של חמץ עד שלא תרמה - אינה תרומה. ואם משתרמה החמיצה - הרי זו תרומה. ספק - תרומה ויחזר ויתרם; דברי רבי יוסי. שרבי יוסי אומר: יין וחמץ - שני מינין. וחכמים אומרים: מין אחד:

ח. היה בלבו לתרם חמץ על חמץ, ומה שבדו יין - היין תרומה. ויחזר ויתרם את החמץ. היה בודק את החבית להיות מפריש עליה והולך, ונמצאת של חמץ, עד שלשה ימים - ודאי, מכאן ואילף - ספק. אבל יין

קרוי לח אלא יין ושמן בלבד. רבי יוסי אומר: התורם מן הטמא על הטהור, בין בשוגג בין במזיד - תרומתו תרומה. אמר רבי יוסי: מה נשתנה זה מן התורם מן הרע על היפה?!

יט. מפרישין תרומת מעשר מן הטמא על הטמא, ומן הטהור על הטהור, ומן הטמא על הטמא. אבל לא מן הטמא על הטמא. רבי נחמיה אומר: אין מפרישין מן הטמא על הטמא אלא בדמאי בלבד. אמרו לו: הרי אומר (במדבר יח, כח): "ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן":

## מסקנת תרומות פרק רביעי

א. התורם והמעשר בשבת, בין בשוגג בין במזיד - מעשרותיו מעשרות. והמטביל כלים בשבת, בין בשוגג בין במזיד - עלו לו ידי טבילה:

ב. תורמין חטין על הפת לפי החשבון, אבל לא הפת על חטין. תורמין תאנים על הגורגרות במנין, וגורגרות על תאנים במדה, אבל לא תאנים על הגורגרות במדה, ולא גורגרות על תאנים במנין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: סלי תאנים וסלי גורגרות כלן שוין - תורמין ומעשרין מזה על זה. אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי: אבא היה נוטל עשרה גורגרות מן המקצה על תשעים תאנים שבכלכלה:

ג. תורמין גלופסין<sup>11</sup> על זיתי שמן, ולא זיתי שמן על הגלופסין. [רבי יהודה אומר: אף זיתי שמן על הגלופסין]<sup>12</sup>. תורמין יין צלול על שאינו צלול, ולא שאינו צלול על הצלול. רבי יהודה אומר: אף שאינו צלול על הצלול, ובלבד שיתרום מן היפה:

ד. תורמין יין שאינו מבשל על המבשל, ולא המבשל על שאינו מבשל. רבן שמעון בן

<sup>12</sup> הגר"א מוחק זאת.

<sup>11</sup> ייתים גדולות הפזכות לאכילה אבל אינן



מגתו - מפרשין עליה בחזקת שהוא יין כל ארבעים יום:

ט. האומר תרומת הכרי הזה בצפוניו - מחציו כלפי צפון מדמע; דברי רבי. וחקמים אומרים: עושה אותו כמין קו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: נוטל את התרומה בצפון צפוניו:

י. המקדים תרומה לבכורים, מעשר ראשון לתרומה, ומעשר שני לראשון, אף על פי שעובר בלא תעשה - מה שעשה עשוי. ראשון - לא יאכל עד שיצא שם שני עליו. שני - לא יאכל עד שיצא עליו ראשון. ואין בכורים מעפכת את התרומה. כיוצא בו: העושה עסה מן הטבל, בין שהקדים חלה לתרומה, בין שהקדים תרומה לחלה - מה שעשה עשוי. חלה - לא תאכל עד שיוציא עליה תרומה. ותרומה - לא תאכל עד שיוציא עליה חלה:

יא. היה הולך להפריש תרומה, בשעת הפרשתו אמר: 'הרי זה מעשר ראשון' - הרי זה מעשר ראשון. היה הולך להפריש מעשר ראשון, בשעת הפרשתו אמר: 'הרי זה מעשר שני' - הרי זה מעשר שני. היה הולך להפריש מעשר<sup>13</sup>, בשעת הפרשתו אמר: 'הרי זה מעשר עני' - הרי זה מעשר עני. נתכון לומר מעשר שני, ואומר: 'מעשר עני'. מעשר עני, ואומר: 'מעשר שני' - לא אמר כלום. מעשר ראשון, ואמר: 'מעשר שני' - לא אמר כלום. רבי יהודה אומר: אם לשום מעשר עני מתכון - לא אמר כלום, אי משם שני - דבריו קיימין:

יב. גוי שתתם - תרומתו תרומה. גוי שהפריש בכור, פטר חמור וחלה -

<sup>14</sup>מודיעין אותו שאינו חיב. עובדין בו וגוזזין אותו, ואחר כך מקבלין הימנו. פטר חמור וחלה - נאכלת לזרים. במה דברים אמורים? על הגרן. אבל הכניס פרותיו לתוך ביתו - פרותיו מקלקלין. וישאל החשוד שמכניס פרותיו לתוך ביתו - פרותיו מקלקלין. הכותי - כנכרי; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכותי - כישראל<sup>15</sup>:

יג. הוציא תרומה מתוך ביתו - נוהג בהן טבל ותרומה; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין נוהג בה אלא תרומה בלבד. הוציא מעשר ראשון מתוך ביתו - נוהג בו טבל ומעשר ראשון; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין צריך להפריש אלא תרומה בלבד. הוציא להם מעשר שני מתוך ביתו - נוהגין בו טבל ובמעשר ראשון; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין צריך להפריש אלא תרומה ומעשר שני. ישראל החשוד והוציא מעשר שני מתוך ביתו ואמר: 'פדוי הוא' - נאמן. 'פדוי הוא ופדו לכם' - אינו נאמן. 'פדאוהו לי, ופדאוהו לכם' - דבריו קיימין. והכותי - כגוי; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כותי - כישראל.

יד. כותי שתתם ונתנה לפהן - תרומתו תרומה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: תרומה ויחזר ויתתם. אמרו לו: מה נשתנה זו מנכרי שתתם ונתנה לפני בהמתו? אמר להם: הפרשה היא זו, שזו - נתרמה בקדשה, וזו - לא נתרמה בקדשה:

טו. היתה לו ערמה מורחת, רצה לעשותה תרומה על מקום אחר - עושה. נטלה תרומתה, אם רצה לעשות אותה מעשר

<sup>13</sup> מעשר ראשון.

<sup>15</sup> הגר"א לא גרס לה.

<sup>14</sup> מודיעין אותו שאינו חיב ואחר כך מקבלין ממונו פטר חמור וגוזזין אותו וחקלים נאכלת.

ו. נתכונן לתרם אחד מעשרה, ועלה בידו מעשרים, משלשים, ומארבעים, ומחמשים, ומששים – תרומתו תרומה. נתכונן לתרם אחד מששים, ועלה בידו מחמשים, מארבעים, משלשים, מעשרים, מעשרה – אין תרומתו תרומה. ואם אמר: 'הריני תורם' – תורם ומחשב ותורם. תרם ועלה בידו אחד מששים – תרומתו תרומה ואין צריך להוסיף. מששים ואחד – צריך להוסיף. רבי אומר: רבו של אחד כמוהו. עד כמה מוסיף? אפלו אחד על אחד. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כמו שלמוד. רבי יהודה אומר: תוספת תרומה – נטלת מן הטהור על הטמא, ואינה מדמעת, ואין חיבין עליה חמש. במה דברים אמורים? בזמן שנתכונן לתרם אחד מששים, ועלה בידו מששים ואחד. אבל אם אמר: 'הריני תורם' – זו היא תרומה ודאית:

ז. רבי שמעון אומר: כל תרומה שאין מקפידין עליה, כגון תרומת הכריסין, והפליסין, והחרובין, ותרומה טמאה – אין צריך להוסיף, ונטלת אחד מששים. אלו נטלין אחד מששים: גדולי תרומה, וערובי תרומה, ותרומה שנטמאת בשגגה ובאנס, ותרומת הקדש, ותרומת חוצה לארץ, הקצח, והפליסין, והחרובין, וגמזיות, ותורמסין, ושעורין אדומיות, ותרומת עציץ, ותרומת אפטרופוס:

ח. אמר רבי יוסי: מניין לתרומה שהיא אחד מחמשים? שנאמר (במדבר לא, ל): 'וממחצת בני ישראל תקח אחד אחז מן החמשים' וגו'. אחוזו אחוז; אף ממה שאחזתו לך ממקום אחר – הרי הוא כזו, מה זו – אחד מחמשים, אף זו – אחד מחמשים. מנין שאם תרם ועלה בידו אחד מששים – שתורמתו תרומה? שנאמר (יחזקאל מה, ג): 'וזאת התרומה אשר תרימו ששית האפה מחמר החטים וששיתם האיפה מחמר השעורים'. רבי ישמעאל אומר: מחצה חלין ומחצה תרומה, ובלבד שיהיה

ראשון על מקום אחר – עושה. נטל מעשר ראשון, רצה לעשות אותו מעשר שני על מקום אחר – עושה. נטל מעשר ראשון, רצה לעשות אותה מעשר עני על מקום אחר – עושה. ואם אמר: 'הריני תורם ומחשב אם תעלה בידי אחד מששים – תרומתו תרומה. ואם לאו – אין תרומתו תרומה', תרם ועלה בידו אחד מששים – תרומתו תרומה, אלא שתורם במדה:

## מסכת תרומות פרק חמישי

א. היה לוקט דלעת להיות מפריש עליה והולך, והיה רושם ואומר: 'עד כאן תרומה'; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: תורם ומחשב כמו שלמוד:

ב. היה צריך להפריש כעשר וכחמש עשרה חביות של יין – מעלה את הראשונה, ואומר: 'זו תרומה'. את השנייה, ואומר: 'הרי זו תרומה'; דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אומר: מעלה כלן לגב הבור, ואומר: 'הרי זו תרומה':

ג. מי שהיו פרוטיו במגורה, ונותן סאה לבן לוי וסאה לעני – מפריש שמונה סאין ואוכלן, בין שהיתה אותה שעה קימת, בין שלא היתה אותה שעה קימת – מפריש עליה ואוכל; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אם היתה אותה שעה קימת – מפריש עליהן תרומה והולך, ואם לאו – אין מפריש אלא לפי חשבון:

ד. שעור תרומה – בית שמאי אומרים: עין יפה – משלשים, והבינונית – מארבעים, והרעה – מחמשים. בית הלל אומרים: עין יפה – אחד מארבעים, בינונית – מחמשים, והרעה – מששים.

ה. האומר לשלוחו: 'צא תרום' – תורם בבינונית, אחד מחמשים. פחת עשרה או הוסיף עשרה – תרומתו תרומה. ואם נתכונן להוסיף אחד – אין תרומתו תרומה:

חלין מרבה על התרומה. בית שמאי אומרים: אחד משלשים מערי הלויים:

ט. רבי יוסי אומר: תשלומי תרומה, חמשה, וחמש חמשה - הרי הן כתרומה לחיב עליהן מיתה, קרן וחמש, לאוסרין בפחות ממאה, לעלותו במאה ואחד. תרומה - עולה במאה ואחד. רבי שמעון אומר: במאה מקל וחמר, מה תחלתה במאה ואחד - קל וחמר בסופה. ומה מצינו תרומת מעשר - באחד ומאה, אף תרומה - באחד ומאה. אמרו לו: לא, אם אמרת בתרומת מעשר - שנטלה קדש מקדש ולא נקרא שם אסור עליה, תאמר בזה - שנטלה קדש מחול ונקרא שם אסור עליה?!

י. עולה וכלאי הכרם - עולין באחד ומאתים. רבי שמעון אומר: מאתים. תרומה, עולה וכלאי הכרם, ספקן - מתר. ספק נאכלו, ספק נגנבו, ספק אבדו, ספק נפלו לחלין - ספקן מתר. ואם היה טבל ומעשר ראשון ומעשר שני - הרי זה אסור, שלא התירו ספק מדמע - אלא לדבר שאין לו מתירין:

יא. רבי יהודה אומר: רמונין מתוקין - אוסרין כל שהן. כיצד: נפל אחד מהן לתוך הרבוא - כלן אוסרין. נפל מרבוא לתוך רבוא אחרת - כלן אוסרין. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: נפל אחד מהן לתוך הרבוא - כלן אוסרין. נפל מרבוא לתוך שלשה, משלשה למקום אחר - מתר, מפני שהן ספק דמוע. אמר רבי יהודה בן בבא: אני אחד מן בעלי הוראה, שאם יבאו לידי חליפות תרדין, אומר אני: שיעלה באחד ומאה. ולא עוד: אלא שבית דין צריכין למנות על כלן, שיעלו באחד ומאה:

יב. נתפצעו אגוזים, נתפדרו רמונין, נתפתחו חביות, נתחתכו דלועין, נתפרסו ככרות - יעלו באחד ומאתים. נפלו ואחר כך נתחתכו, בין בשוגג בין במזיד - הרי

אלו לא יעלו; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בין בשוגג בין במזיד - יעלו. רבי יוסי אומר: בשוגג - יעלו. במזיד - לא יעלו. וכן היה רבי יוסי אומר: תרומה סתומה שנתערבה בפתוחות, ופתוחה בסתומות -- הרי אלו יעלו. שלא אמרו אלא סתומה שבסתומות. נמצאת אומר, שרבי אליעזר אומר: בידוע - לא תעלה, בשאין ידוע - תעלה. רבי יהושע אומר: בין בידוע בין בשאין ידוע - לא תעלה. רבי עקיבה אומר: בידוע - לא תעלה. שאין ידוע - תעלה:

יג. ליטרא קציעות שדרסה על פי חבית, ואין ידוע באיזה חבית דרסה. דרסה על פי פורת, ואין ידוע באיזו פורת דרסה. דרסה בעגול דבלה, ואין ידוע באיזה עגול דרסה - רבי אליעזר אומר: רואין את העליונות כאלו הן פרודות, אם יש שם מאה ואחד לטרות - תעלה. ואם לאו - לא תעלה. רבי יהושע אומר: אם יש שם מאה פומין - יעלו. ואם לאו, הפומין - אוסרין, והשוליים - מתרין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, רבי אליעזר אומר: אם יש שם מאה פומין - תעלה, ואם לאו, הפומין - אוסרין, והשוליים - מתרין. רבי יהושע אומר: אף על פי שיש שם שלש מאות פומין - לא תעלה. דרסה בעגול ואין ידוע היכן דרסה - הכל מודים שתעלה:

יד. סאה תרומה שנפלה על פי המגורה - רואין אותה כאלו היא חטין על פי שעורין לקפאה<sup>16</sup>. רבן שמעון בן גמליאל אומר: במשתמר - תעלה באחד ומאה:

טו. תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה - מדמעת. למקום אחר - אינה מדמעת; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: בין למקומה בין למקום אחר - מדמעת. רבי שמעון אומר: בין למקומה בין למקום אחר - אינה מדמעת:

<sup>16</sup> ובנסחת הספרים: לקולפה.

טז. כְּשֵׁם שֶׁהִתְרוּמוֹת עוֹלוֹת מִתּוֹךְ הַחֲלִין בְּאֶחָד וּמֵאַה, בֵּין בְּלוּל בֵּין שְׂאִינוּ בְּלוּל, כִּךְ טְמֵאָה תַעֲלֶה מִתּוֹךְ הַטְּהוֹרָה בֵּין בְּלוּל בֵּין שְׂאִינוּ בְּלוּל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּבִלּוּל – לֹא תַעֲלֶה, בְּשְׂאִינוּ בְּלוּל – תַעֲלֶה. נִפְלָה לְתוֹךְ הַחֲלִין טְמֵאִים – הַכֹּל מוֹדִים שֶׁתַעֲלֶה:

יז. קִשּׁוֹת שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁל טְמֵאָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּמֵאָה קִשּׁוֹת שֶׁל חֲלִין טְהוֹרִין, וְכֵן פְּרוּסוֹת שֶׁל לֶחֶם הַפְּנִים טְמֵאָה שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּמֵאָה פְּרוּסוֹת שֶׁל חֲלִין טְהוֹרִין – הָרִי אֵלּוּ יַעֲלוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יַעֲלוּ. אִם נִגְעוּ פְּרוּסוֹת זֶה בְּזוֹ – טְמֵאוּ זֶה בְּזוֹ. וְאִם הָיָה אֶכָּל פְּסוּל שֶׁנִּפְסַל בְּטַבּוּל יוֹם – הַכֹּל מוֹדִים שֶׁיַעֲלוּ:

יח. הַטְּבַל שֶׁנִּתְעַרַב בְּחֲלִין – הָרִי זֶה אוֹסֵר כֹּל שֶׁהוּא. אִם יֵשׁ לוֹ פְּרֻנְסָה מִמָּקוֹם אַחֵר – מוֹצִיא לְפִי חֲשִׁבוֹן. וְאִם לֹא – רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן עֶרְךָ אוֹמֵר: קוֹרֵא שֵׁם לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שָׁבוּ וְעוֹלָה בְּאֶחָד וּמֵאַה. וְכֵן מַעֲשֵׂר טְבַל שֶׁנִּתְעַרַב בְּחֲלִין – הָרִי הוּא אוֹסֵר כֹּל שֶׁהוּא, אִם יֵשׁ לוֹ פְּרֻנְסָה מִמָּקוֹם אַחֵר – מוֹצִיא לְפִי חֲשִׁבוֹן. וְאִם לֹא – רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן עֶרְךָ אוֹמֵר: קוֹרֵא שֵׁם לְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שָׁבוּ וְעוֹלָה בְּאֶחָד וּמֵאַה<sup>17</sup>. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כֹּל דְּבַר שֵׁישׁ לוֹ מִתִּירִין, כְּגוֹן: טְבַל וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ, וְהַחֲדָשׁ – לֹא נִתְּנוּ חֲכָמִים שְׁעוֹר. וְכֹל דְּבַר שְׂאִין לוֹ מִתִּירִין, כְּגוֹן: עֶרְלָה וְכֻלְאֵי הַכֶּרֶם – נִתְּנוּ חֲכָמִים לָהֶם שְׁעוֹר. אָמְרוּ לוֹ: וְהֵלֵא שְׁבִיעִית אֵין לָהּ מִתִּירִין, וְלֹא נִתְּנוּ לָהּ חֲכָמִים שְׁעוֹר! אָמַר לָהֶם: שְׁבִיעִית – אֵינָה אוֹסֵרַת כֹּל שֶׁהוּא אֶלֶּא לְבַעוֹר, אֲבָל לְאַכִּילָהּ אֵינָה אוֹסֵרַת אֶלֶּא בְּנוֹתָן טַעַם:

הַגְּרָ"א מִחֻק אֵת נִסְחַת הַסְּפָרִים מִבְּאֵן, מִפְּנֵי שֶׁמִּקְוָה לְמַעֲלָה.

<sup>17</sup> נִסְחַת הַסְּפָרִים בָּאֵן: וְאִם הָיָה טְבַל מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי – הָרִי זֶה אֶסוּר, שְׁלֹא הִתִּירוּ סַפֵּק מְדַמְעֵ אֶלֶּא לְדַבַּר שֵׁישׁ לוֹ מִתִּירִין. אֲבָל

## 2 נייע גלינות

צוק פאמילע פון סובסקריבאנטס

\$11.96  
א חודש  
(4 וואכן)



\$3.96  
א חודש  
(4 וואכן)



### אלו אויך קענט איר זיך איינשרייבן צו די אלע גלינות



רופט 3 / 718-387-2691

שיקט אן אימעיל צו [subscribe@kerenhadfusa.org](mailto:subscribe@kerenhadfusa.org)

# קרן הדפסה לאדענט איין צו ווערן א ברסלב פריים מעמבער!



פרייליכע נייעס: פון קרן הדפסה ווערט געמאלדן א נייע מעמבערשיפ פראגראם, וואס וועט געבן פארשידענע נוצליכע עקסלוסיוו בענעפיטן פאר אירע מיטגלידער.

צום ערשט וועלן אלע פריים מעמבערס אויטאמאטיש באקומען אויף די פאסט יעדע וואך "אלע" וועכענטליכע גליונות און קונטרסים וואס ווערט ארויסגעגעבן, נישט באגרעניצט צי עס קומט ארויס יעדע וואך צי נישט, דאס הייסט איר וועט באקומען אלע אידישע גליונות, סיי וואס מען אפערט שוין ביז יעצט סובסקריבשאנס, און סיי וואס מען אפערט נישט קיין סובסקריבשאן, און אין דעם איז אריינגערעכענט אויך די וועכענטליכע גליונות און קונטרסים וואס וועלן ארויסקומען בעז"ה פון יעצט און ווייטער, וואס ער וועט באקומען צוגעשיקט אהיים יעדע וואך.

עקסטער באקומען די פריים מעמבערס א ספעשל באנוס: 10% דיסקאונט אויף "אלעס" פון די הונדערטער פראדוקטן אויף ברסלב סענטער געשעפט, אריינגערעכענט ספרים, קונטרסים אויף אידיש, ענגליש און לשון הקודש, סידים צו הערן אדער צו זען, און נאך פילע פראדוקטן, וואס וואקסט כסדר מיט יעדן טאג.

די וועכענטליכע גליונות און קונטרסים וואס די פריים מעמבערס באקומען שוין יעצט איז: עצתו אמונה, אשר היה אל יואל, בית נצחי, גליון היכל הקודש, גליון סיפורי מעשיות, קרית ברסלב בלעטל, אזוי אויך וועלן זיי באקומען בעז"ה יעדע וואך די אדערע פארשידענע וועכענטליכע גליונות וואס קומען ארויס אדער וועלן ארויסקומען אין די צוקונפט.

**די פרייז צו ווערן א פריים מעמבער איז \$24.99 א וואך.**

רופט שוין 718-387-2691 עקסטענשאן 3.

# בשורה טובה ומשמחת!

שוין יעצט  
דא צו באקומען  
אפגעשיקט יעדע וואך

## צו אייער טיר

אויף די פאסט

די שטארק אויפגעכאפטע  
וועכנטליכע קונטרסים

# עצתו אמונה

הערליכע בריוו, שאלות

ותשובות אין אלע אקטועלע

נושאים אין טאג טעגליכן לעבן.

געשריבן דורכן ראש ישיבה  
הרה"ג ר'

## יואל רוטה

שליט"א



רופט אדער טעקסט

# 718•387•2691

קח  
הכל  
הקודש

אדער שיקט א אימעיל צו [subscribe@kerenhadfusa.org](mailto:subscribe@kerenhadfusa.org)



<p>11</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>5:35 _____ נץ החמה 9:18 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:32 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:40 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: סוכה ד • ירושלמי: סוטה מד • תוספתא: שביעית ז נ"ך: משלי יז-ח • רמב"ם: מתנות עניים ב</p>
<p>12</p> <p>שני Monday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>	<p>5:36 _____ נץ החמה 9:18 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:32 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:40 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: סוכה ה • ירושלמי: סוטה מה • תוספתא: שביעית ח נ"ך: משלי יט-כ • רמב"ם: מתנות עניים ג</p>
<p>13</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>5:37 _____ נץ החמה 9:19 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:33 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:39 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: סוכה ו • ירושלמי: סוטה מו • תוספתא: תרומות א נ"ך: משלי כא-כב • רמב"ם: מתנות עניים ד</p>
<p>14</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ה</p> <p>5</p>	<p>5:38 _____ נץ החמה 9:19 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:33 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:39 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: סוכה ז • ירושלמי: סוטה מז • תוספתא: תרומות ב נ"ך: משלי כג-כד • רמב"ם: מתנות עניים ה</p>
<p>15</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ו</p> <p>6</p>	<p>5:38 _____ נץ החמה 9:19 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:33 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:38 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: סוכה ח • ירושלמי: נדרים א • תוספתא: תרומות ג נ"ך: משלי כה-כו • רמב"ם: מתנות עניים ו</p>
<p>16</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 8:08 הדלקת הנרות</p>	<p>ז</p> <p>7</p>	<p>5:39 _____ נץ החמה 9:20 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:34 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:38 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: סוכה ט • ירושלמי: נדרים ב • תוספתא: תרומות ד נ"ך: משלי כז-כח • רמב"ם: מתנות עניים ז</p>
<p>17</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 9:37 זמן מוצש"ק</p>	<p>ח</p> <p>8</p>	<p>Shabbos Chazon</p> <p>5:40 _____ נץ החמה 9:20 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:34 _____ סו"ז תפלה - גר"א 9:37 _____ צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: סוכה י • ירושלמי: נדרים ג • תוספתא: תרומות ה נ"ך: משלי כט-ל • רמב"ם: מתנות עניים ח</p>

דוּרְךָ תִּיקוֹן חֲצוֹת דְּרַמְאָנָּט מְעַן פֶּאֲר'ן אֵיפְעֵרְשֵׁטְן דִּי טוֹבוֹת זְוָאס עָר הָאֵט  
צוֹנְעֵזְאָגְט צו טוֹן פֶּאֲר דִּי אִידֵן.

(ספר המדרות אות תפלה סימן נ"ח)